Leto VI., štev. 185 | Ljubljana, torek 11. avgusta 1925 | Poštnina pavšalirana. | Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta štev. 16/I. — Telefon štev. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v Knaflovi ul. št. 5/I. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:
Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št.
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180, Wien Nr. 105.241.

Ljubljana, 10. avgusta.

V soboto se je vršil letni sestanek izvršilnega odbora SDS za ljubljansko oblast. Odobril je poročila voditeljev stranke ter določil smer, v kateri naj se v bodoče giblje delovanje slovenskega dela SDS.

Po nastopu vlade RR se nahaja slovenski del jugoslovenske demokracije v nekakem ekscepcijonalnem položaju. Dosleden svojim načelom, ki se v glavnem krijejo z načeli politike prejšnjega Narodnega bloka, motri novo politično konstelacijo mirno in hladno ter pričakuje nadaljnega razvoja dogodkov z željo, da bi država tudi v režimu RR bila upravljana po principih Narodnega bloka ter ljudstvo vzgojevano po načelih državnega in narodnega edinstva, ki edina morejo zajamčiti konsolidacijo in srečno bodočnost Jugoslavije. V pritegnitvi radičevcev v vlado vidi velik eksperiment, čegar uspeh, potem ko je že napravljen, je treba počakati. Navzlic razlikam v taktičnem naziranju glede tega eksperimenta, ni dvoma, da bo tudi ta poskus ravno tako kot je lanski z Davidović - Koroščevim režimom, mnogo doprinesel do razčiščenja in tudi napredka v razvoju naših notranjepolitičnih razmer. Ako bo rodil tudi pozitivne uspehe ter tudi v dejanjih potrdil iskrenost in pozitivnost nove politike Radičeve stranke, potem se bo mogla naša državna politika po definitivni odstranitvi dosedanjih šest in polletnih brezplodnih in škodljivih državnopravnih vrtoglavostih posvetiti docela predvsem ekonomskim reformam in kulturnemu delu, kar je nujna potreba za blagor države in ljudstva. Izhajajoč s tega načela je jasno, zakaj zavzema zlasti slovenski del jugoslovenske demokracije napram novemu režimu stališče lojalne in objektivne kritike.

Mi se tudi dobro zavedamo, da bi bila fakcijozna negativistična opozicija le v veselje največjemu sovražniku slovenskega ljudstva, klerikalizmu, ki ne zasleduje s svojo politiko le principijelno diamentralnih ciljev v pogledu obstoja in ureditve države, marveč zastopa tudi kulturno reakcijonarno smer. Slovenska demokracija in pred njo slovenska narodna napredna stranka, predhodnica SDS, od nekdaj vodi svojo glavno borbo proti klerikalizmu. V svoji novi državi smo pričakovali likvidacije klerikalne politike ter preorijentacijo SLS. Žal smo se zmotili. Ko je bil prvi strah pred Jugoslavijo premagan, se je klerikalizem s podvojeno vnemo vrnil k staremu programu in ker ga premnogi voditelji državne politike niso pravočasno spoznali, je kmalu mislil, da je sedaj prišel čas za njegovo ekspanzijo tudi v ostalih pokrajinah izven Slovenije in je že pripravljal svojo ofenzivo tudi v Južno Srbijo. Odkrito priznavamo, da smo vedno zastopali mišljenje, da je klerikalizem ne le za Slovenijo, marveč za celokupno državo najopasnejše politično gibanje, ker vemo, kaj znači za narodno državo, ako se politika njenih strank dirigira od faktorjev izven države. Politika napredne in nacijonalne fronte mora biti vedno taka, da klerikalizmu ne da naprej in da se končno stre ta najopasnejša in našemu ljudstvu najbolj škodljiva politična moč.

Slovenska SDS je kot stranka že po številu svojih pristašev najjačja reprezentantinja napredne in nacijonalne misli v Sloveniji, po svojih političnih, kulturnih, gospodarskih in socijalnih organizacijah ter po svojem časopisju pa neposredno edina stranka, ki je sposobna v Sloveniji držati in nadaljevati politiko Narodnega bloka. NRS v Sloveniji ni mogla zadobiti tal, ker se je zanašala na elemente, ki tudi v tridesetih letih ne bi mogli postaviti take organizacije, kakor jo ima danes SDS. Pucljeva, Prepeluhova in Keleminova stranka predstavljajo volilni konglomerat samostojnih kmetov, republikancev, nemškutarjev, madžaronov in komunistov, čegar končni cilji so zaenkrat vidni le v nebrzdani ambiciji raznih voditeljev. Adicija glasov, oddanih raznim programom, je sicer komodna, a ne daje «Zvezi slovenskega kmečkega ljudstva» življenja. Neuspeh najnovejših poskusov gosp. Pucelja dokazuje, da se to dejstvo povsodi priznava . . .

Dokler NRS v Beogradu kot glavna nositeljica novega režima politični položaj v Sloveniji pravilno presoja ter napram slovenskemu delu SDS, kot zastopniku ogromne večine narodnih in naprednih ljudi v Sloveniji, lojalno nastopa, nima slovenska demokracija nobenega vzroka, da ne bi na lojalnost odgovarjala z lojalnostjo. Škoda bi bila nepregledna, ako bi se tudi v Sloveniji strankarske interese višje cenilo kot pa državne ,narodne in napredne, škoda bi bila težko popravljiva, ako bi se v času sedanjega režima radi političnih avanturistov, ali pa nezanesljivih elementev, pričelo rušiti trdno in krepko podlago smotrene državne in nacijonalne politike.

Sobotni sestanek izvrševalnega odbora SDS je stal pod utisom še nerazčiščene politične situacije. Izvrševalni odbor je radi tega dal vodstvu slovenske SDS svobodne roke, da v okviru strankinega programa, v interesu nacijonalne in napredne misli, oziraje se še posebej na kulturne in socijalno - ekonomske interese Slovenije, ukrene v bodoče vse, kar se mu bo zdelo potrebno.

Pred važno sejo ministrskega sveta

Minister dr. Krajač bo zahteval nova pogajanja z Italijo? — Spor radi abolicije in amnestije vojaških zločincev. — «Vreme» svetuje Stjepanu Radiću, naj daje manj izjav

Beograd, 10. avgusta r. Kralj je sprejel na Bledu v avdijenci predsednika skupščine Marka Trifkovića, ki mu je poročal o skupščinskem delu in zakonskih načrtih, ki se izdelujejo. Kralj je sprejel tudi ministra Mišo Trifunovića ter podpisal zakon o Panthenonu. Minister Trifunović je predložil tudi načrt velikih svečanosti na Lovčenu v drugi polovici meseca septembra, ki se jih udeleži tudi kraljeva dvojica. Ob tej priliki bo kralj prepotoval celo Dalmacijo in Črnogoro. Danes je kralj sprejel ministra Pavla Radiča, ki mu je predložil v podpis nekatere uredbe na podlagi pooblastila v dvanajstinah. Kralj je sprejel tudi zunanjega ministra dr. Ninčiča, ki potuje 27. t. m. v Ženevo na zasedanje Zveze narodov in kjer se sestane z zunanjima ministroma dr. Benešem in Duco. Izgleda, da bo dr. Ninčič kandidiran za člana Zveze narodov. Vojni minister Trifunović je že ozdravel ter je snoči odpotoval na Bled.

Beograd, 10. avgusta. p. Danes so se začeli v Beograd vračati ministri. Dospel je Krsta Miletič, ki je bil na inspekcijskem potovanju, Slavko Miletič, dr. Stojadinović, Boža Maksimović in dr. Krajač. Za jutri se pričakuje prihod ostalih članov kabineta. Za jutri popoldne je sklicana konferenca vlade, za katero vlada veliko zanimanje vsled spora med radikali in radičevci radi nettunskih konvencij. Povodom tega spora se je pojavila verzija, da je Krajač podal ostavko. Iz vrst radičevcev so nocoj dobili novinarji sporočilo, da dr. Krajač ni podal ostavke, niti je dosedaj ne misli podati. On je želel sodelovanje pri izdelavi teh konvencij, ki so na škodo naših interesov. Zato, da je potrebno, da izvajajo posledice oni, ki so krivi. Dr. Krajač upa, da se bodo te konvencije izpremenile. **Zahteval bo njihovo izpremembo in baje nova pogajanja z Italijani. Upa tudi, da parlament takih konvencij ne bo ratificiral. Že sedaj pa bo izvajal konsekvence, ako se tej novi zahtevi ne bo ugodilo.**

Na jutrišnjem sestanku ministrskega sveta se bo sklepalo o **važnih** vprašanjih, ki se morajo rešiti v času skupščinskih počitnic, kakor vprašanje občinskih volitev, visokih državnih uradnikov, državnih podtajnikov, izenačenju političnega postopanja, aretacije krivcev, ki so se pregrešili proti vojaški disciplini. **Glede amnestije odnosno abolicije krivcev proti vojni disciplini je v vladi velik nesporazum. Radičevci zahtevajo, da se abolirajo in amnestirajo vsi njihovi pristaši. Zdi se, da radikali v teh vprašanjih nikakor nočejo ugoditi radičevcem.** Posebno se protivi temu vojni minister general Trifunović, ki je menda radi tega odpotoval na Bled. Jutri dopoldne bo seja radičevskih ministrov da se formulirajo njihove zahteve. Nocoj so imeli konferenco o politični situaciji predsednik radikalnega kluba Živković, zastopnik ministrskega predsednika Marko Gjuričić in minister za notranje stvari Maksimović. Maksimović je izjavil novinarjem, da je z Bleda prinesel veliko število ukazov, med katerimi so tudi imenovanja velikih županov, kar pa se more šele jutri objaviti.

Zagreb, 10. avgusta. n. Nocoj ob 20.27 so dospeli z Bleda ministri Stojadinović, dr. Ninčić, Trifunović in beograjski mestni načelnik Lazarević. Večerjali so v kolodvorski restavraciji in nadaljevali pot v Beograd. Z njim sta odpotovala tudi minister Pavle Radić in radičevski poslanec Pernar.

Beograd, 10. avgusta. p. Spor med radikali in radičevci zavzema vedno večji obseg, tako da celo nocojšnje »Vreme« priznava, da ta spor obstoja. »Vreme« pravi, da je poslednja izjava Stjepana Radiča, ki je bila objavljena v madžarskem novosadskem listu »Bacsmeger Naplo« napravila neugoden vtis. Iz izjav in govorov Stjepana Radiča je razvidna želja, da bi se izzvale nove volitve. »Vreme« pravi, da se sedanja situacija lahko primerja s tedanjo in da se sedaj v glavnem ponavlja ono, kar se je dogajalo takrat. Zato priporoča Radiču da daje manj izjav, da se ne bi skalili prisrčni in odlični odnošaji, ki obstoje danes med obema vladnima strankama. Take izjave bi mogle škodovati onemu, kar je po tolikih naporih uspelo ustvariti na korist vsega naroda. V splošnem se radikali drže zelo rezervirano. Nekateri odkrito priznavajo, da sedanja vladna kombinacija ne bo mogla dolgo trajati, ako bo Radič dajal take izjave. Nocojšnje »Novosti« pišejo o težkočah v vladi in napadajo radikale, češ, da radikali smatrajo HSS samo za dopolnitev večine, da je Pašič proti tej koaliciji in da radikali odklanjajo vse, kar zahtevajo radičevski ministri.

Vznemirjenje gospodarskih krogov radi trgovinske pogodbe z Avstrijo

Avstrijska industrija pripravlja svojo ekspanzijo na škodo važnih interesov domače industrije in celega našega narodnega gospodarstva

Beograd, 11. avgusta. p. Odkar so se naši delegati za pogajanja o trgovinski pogodbi z Avstrijo vrnili z Dunaja je Beograd preplavljen z dunajskimi agenti, ki ponujajo razno blago trgovcem po znižanih cenah za slučaj, da stopi nova trgovinska pogodba z Avstrijo v veljavo. Očividno so avstrijski gospodarski krogi dobro poučeni o koncesijah, ki jih je priznala naša delegacija avstrijski industriji — medtem ko se pri nas čuvajo podrobnosti sporazuma v veliki tajnosti.

Kolikor se je dalo izvedeti, je dobila avstrijska industrija v novi pogodbi posebne ugodnosti za svoje železne in kemične produkte. Tako n. pr. je baje na polovico znižana carina za navadno črno voščilo za obutev, akoravno izdelujemo tega voščila v Jugoslaviji še za eksport. Isto velja za parketno voščilo, za lakove barve in za razno galanterijsko blago. Posebno favorizirana bo tudi avstrijska industrija pohištva. Ne le fine mobilije, temveč tudi priprosti lakirani ali barvani mizarski izdelki se bodo mogli uvažati proti polovični carini. Znatno so znižane tudi postavke za žico in izdelke iz žice, za žeblje, za izdelke iz kavčuka. Medtem ko je carina za časopisni papir (ki se ga pri nas ne izdeluje dovolj in ne v zadostni kakovosti) ostala nereducirana, je dobil ovojni in rastrirani papir, katerega se pri nas izdeluje dovolj, poseben popust, ki znaša več nego polovico sedanje tarifne postavke.

Naravno je, da so te in enake vesti, ki polagoma prihajajo v javnost, gospodarske kroge in zlasti našo industrijo zelo vznemirile. Vsekakor je dejstvo, da smo Avstriji priznali koncesije, ki izigravajo celokupni «zaščitni značaj» naše nove carinske tarife. Kakor se zatrjuje, je Avstrija reducirala nam v prilog 73 carinskih postavk, med njimi največ povsem nebistveno, mi pa smo pri 373 postavkah priznali popuste, ki gredo do 80 odst. svot, normiranih v avtonomni tarifi.

Pogodba z Avstrijo predstavlja zaenkrat le sporazum, dosežen med obema delegacijama. Z živahnim obžalovanjem se ugotavlja, da so se pogajanja zaključevala baš v dneh, ko je v Beogradu bila kriza na vrhuncu in ko vlada niti ni imela prilike, da bi bila dajala končne instrukcije. Sedaj je dolžnost vlade, da pogodbo dobro prouči. Gospodarski krogi so uverjeni, da pogodba v tej obliki ne more biti odobrena.

Velike manifestacije za Pribićevića v Hercegovini

Beograd, 10. avgusta. p. Današnja beograjska «Reč» objavlja brzojavke iz Hercegovine, po katerih je bilo potovanje Pribićevića sijajna manifestacija. Pri prihodu v Mostar je Pribićevića sprejelo nad 1500 ljudi, kateri so mu priredili burne manifestacije. To se je zgodilo v istem času, ko je imel tam konferenco Laza Marković, katera da je popolnoma propadla. Pribićevićev sestanek v Mostarju se je pretvoril v zborovanje, na katerem je Pribićević govoril poldrugo uro in na katerem se je vzklikalo kralju, Narodnemu bloku in Pribićeviću in na katerem je Pribićević omenjal tajno delo gotovih elementov, ki je dovedlo do vlade RR. Nato je isti dan imel Pribićević zborovanje v Čapljini, katerega se je udeležilo nad 2500 ljudi, pravoslavnih, katoliških in muslimanskih. Isti večer je imel Pribićević posebno uspelo zborovanje v Metkoviču. «Reč» javlja, da je bila vsa Pribićevićeva pot po Hercegovini soglasno navdušeno odobravanje politike samostojnih demokratov.

Načrt zakona o neposrednih davkih

Beograd, 10. avgusta. p. Kakor doznava vaš dopisnik iz kompetentnega vira, je bil nocoj dogotovljen načrt zakona o neposrednih davkih. Pregledal ga bo finančni minister in te dni predložil ministrskemu svetu.

Francoski socijalisti proti vladi

Socijalisti proti imenovanju poslanca Varennea za guvernerja v Indokini.

Pariz, 10. avgusta. a. Včeraj so se vršili po vseh okrožjih okrožni kongresi socijalistične stranke. Na vseh teh kongresih so se zborovalci odločno postavili na stališče, da socijalistična stranka ne sme vstopiti v vlado in so ostro kritizirali postopanje sedanje vlade. Zborovalci v departementu Puy de Dome, kjer je izvoljen poslanec Varenne, so sklenili ostro resolucijo proti temu poslancu, od katerega zahtevajo, da naj ali sprejme mesto generalnega guvernerja v Indokini, ki mu ga je dala vlada na razpolago in izstopi iz stranke, ali pa naj ostane zvest stranki in odkloni od vlade mu ponujeno guvernersko mesto.

Senzacijonalne tehniške iznajdbe

Nemci so baje iznašli sredstvo za izdelovanje gorljivega olja iz premoga, Angleži pa način, ki silno pomnožuje vrednost premoga.

London, 10. avgusta. s. Napoved, da se je Nemčiji posrečilo izdelovati iz premoga lahko gorljiva olja in da je državna in pruska vlada pristala na to, da bo prve poskuse na praktično gospodarski podlagi podprla z zneskom 4 milijonov mark, je izzvala v Angliji živahno razburjenje. V Angliji sicer ne verujejo, da se bo Nemčija na tej podlagi dvignila do glavnega producenta olja v Evropi, vendar pa najresnejše svarijo angleško premogovno industrijo, naj se v tem vprašanju ne podvrže Nemčiji.

Poroča se, da je angleški profesor Bergins izdelal metodo, ki je boljša od vseh drugih in ki bi dvignila sedanjo vrednost premoga na ta način, da bi se tudi plini, ki se tvorijo pri razkrajanju, uporabljali. Dvomljivo je, ali je profesor Bergins poučen v vseh metodah, ki so preizkušene v drugih državah. Za vsak slučaj pa hoče Anglija preprečiti, da bi Nemčija na tem polju zmagala.

Organizacija radičevskih disidentov.

Beograd, 10. avgusta. p. V Beograd so došli disidenti Radićeve stranke Jagatić, Uroić, Miklavčič in Došen, ki so izjavili novinarjem, da imajo velike uspehe v akciji proti radićevcem. Ustanovili bodo svoj poslaniški klub in izvolili za predsednika Jagatića. Niso še sklepali o tem, koliko bodo sodelovali s Hrvatsko zajednico. Disidenti izjavljajo, da so vse organizacije Radićeve stranke v Dalmaciji proti njemu. S strani Hrvatske zajednice se nasproti vestem beograjske «Politike» trdi, da je dr. Trumbić imel v Splitu impozantno zborovanje, katerega se je udeležilo nad 5000 ljudi in na katerem so obsodili politiko Stjepana Radića.

Gospod Pašić popolnoma ozdravel

Beograd, 10. avgusta, p. Nocoj je radikalni klub prejel brzojavko od ministrskega predsednika Pašića, v kateri javlja, da je popolnoma ozdravel. Vsega skupaj bo ostal v Karlovih Varih tri tedne. Nato bo šel v drugo kopališče, menda v Evian les Bains.

Radić zopet v Zagrebu

agreb, 10. avgusta. n. Nocoj ob 20.10 je dospel Stjepan Radić v salonskem vozu v Zagreb. Množica okoli 1000 ljudi ga je spremljala do stanovanja. Tu je Radić kratko govoril skozi okno, da sta slovanska duša hrvatska in slovanska duša srbska sklenili sporazum, ki bo koristil vsej državi.

Naši delegati na konferenci Zveze narodov

Beograd, 10. avgusta, p. Za predstoječo konferenco Zveze narodov v Ženevi so za sedaj določeni kot naši delegati dr. Ninčić, poslanik Miljutin Jovanović in dr. Laza Marković. Ni še gotovo, ali bo šel kot delegat tudi Stjepan Radić, kakor so to javili že nekateri listi. Program dela konference Zveze narodov za to zasedanje še ni dovršen.

Vzpostavitev diplomatskih odnošajev med Jugoslavijo in Turčijo

Beograd, 10. avgusta. r. Turška vlada je imenovala Jusufa Izmetbeja, načelnika političnega oddelka zunanjega ministrstva, za predstavnika turške republike pri naši vladi. S tem so vzpostavljeni direktni odnošaji med Turčijo in našo državo.

Stavka invalidov na Brestovcu

Zagreb, 10. avgusta, n. Danes dopoldne so invalidi na Brestovcu zopet stopili v stavko. Zahtevali so, da se sestane komisija, ki naj pregleda njihovo stanej na Brestovcu. Ker je komisija popoldne prišla na Brestovec, so invalidi s stavko prenehali.

Boljševiška propaganda v Bolgariji.

Sofija, 10. avgusta a. Vojni svet se že dva dni bavi z razpravo proti organizaciji boljševiške špijonaže na Bolgarskem. Kot priča je bil med drugimi zaslišan tudi bivši poslanec Saharov, odličen član komunistične stranke. Kakor poroča bolgarska agentura, je ta izjavil, da je osrednji odbor stranke bil naravnost določen iz Moskve in da je Moskva dajala komunističnim voditeljem znatne vsote na razpolago.

Prva mednarodna razstava v Berlinu po vojni

Berlin, 10. avgusta s. V Berlinu se bo v prihodnjem letu vršila prva mednarodna razstava po izbruhu vojne, in sicer mednarodna policijska razstava.

Nemški nacijonalisti za Veliko Nemčijo

Frankfurt, 10. avgusta, s. Nacijonalistična organizacija je priredila včeraj veliko zborovanje, na katerem je bilo med drugim sklenjeno protestirati proti brezčastnemu in protizakonitemu postopanju z nemškimi manjšinami na Južnem Tirolskem. Resolucija pravi, da vztrajajo zborovalci na pravici samoodločbe vseh narodov in vsled tega tudi na pravici Avstrijcev, da se skupno z njimi združijo v Veliko Nemčijo.

Proslava obletnice «odrešitve» Gorice.

Gorica, 10. avgusta a. Včeraj se je vršilo tukaj na slovesen način praznovanje desete obletnice »odrešitve« mesta. Slavnost se je vršila na Travniku, ki se danes imenuje Piazza Vittoria in se je udeležilo mnogo odličnih gostov.

Otvoril jo je bivši župan, sedanji občinski komisar senator Bombig. Po 10. uri se je začel trg polniti. Za odličnejše goste so bile pripravljene posebne tribune. Kralja in vlado je zastopal tržaški državni podtajnik Banelli, načelnika generalnega štaba Badoglia pa tržaški zborni poveljnik general Vaccari. Zastopane so bile tudi mnogoštevilne sekcije bojevniških organizacij iz vsega Primorja in ostale Italije, ter fašistovske organizacije.

Pozdravni govor je imel senator Bombig nakar je neki kopucinski pater blagoslovil zastavo goriške sekcije bojevnikov. Po govoru poslanca Russa se je razvil sprevod po mestu. Opoldne je bil slavnostni banket, popoldne pa so si udeleženki ogledali bojišča okoli Gorice. Zvečer je bil na Travniku projektiran neki vojni film, ki ga je dalo vojno ministrstvo na razpolago. Mesto je bilo razkošno razsvetljeno.

Razprava proti bivšemu sultanu

Pariz, 10. avgusta, a. «Agence Central News» doznava iz Carigrada, da se je v Angori pričela razprava proti bivšemu sultanu Mohamedu VI., ki je bil kakor znano l. 1922. odstavljen. Bivši sultan je obtožen, da je v San Remu meseca marca 1924 umoril svojega osebnega zdravnika Rešad-pašo. Rešad-pašo so namreč nekega jutra našli v njegovi sobi mrtvega. Dočim se je zatrjevalo, da se je zdravnik sam ustrelil, je bilo pozneje dokazano, da je umoril zdravnika sultan Mohamed.

Velik vihar

Kodanj, 10. avgusta. k. Davi je divjal nad večjim delom države izredno močan vihar s točo in bliskom. Številne kmetije so vsled strele zgorele. Brzojavne in telefonske zveze so močno poškodovane. Več tisoč šip je bilo pobitih. Kolikor je dosedaj znano, je bila pri tem viharju ubita 1 oseba.

Letalska nesreča

Rim, 10. avgusta. k. Na letališču v Centocelle pri Rimu je včeraj neko letalo zadelo ob električno napeljavo in se zvrnilo na tla. Pilot, neki znani avijatični kapitan, je sicer skočil iz letala, vendar se ni rešil, ker je aparat padel nanj in ga usmrtil.

Številne aretacije v Moskvi

Varšava, 10. avgusta. a. Iz Moskve se poroča, da je te dni ruska policija aretirala nad 300 oseb, ki so osumljene, da so sodelovale pri nameravanem atentatu na vojnega komisarja Frundzeja, ko se je peljal s svojim spremstvom na vojaške manevre.

Vročinski val v Španiji

Sevilja, 10. avgusta. a. Vročinski val je dospel sedaj na Špansko in je bilo včeraj tukaj 50 stopinj toplote na solncu in 39 v senci.

Iz seje izvršilnega odbora SDS za ljubljansko oblast

Poročila ministra n. r. dr. Žerjava in b. pomočnika ministra Mohoriča. Službeni komuniké o seji.

Kakor smo že poročali, se je vršila v soboto plenarna seja Izvršilnega odbora SDS za ljubljansko oblast, katere se je udeležilo 140 članov.

V naslednjem podajemo izvleček iz obširnih referatov predsednika drja. Žerjava in člana Izvršilnega odbora g. Mohoriča.

Iz poročila drja. G. Žerjava.

Naloga Narodnega bloka je bila, rešiti ogroženo ustavo, doseči garancije za narodno in državno edinstvo. Narodni blok je eno svojo nalogo izvršil s historičnim uspehom. Posrečilo se mu je, postaviti našo ustavo izven boja. Svoje druge nič manj važne naloge, vzgojiti ljudstvo za narodno edinstvo, ni mogel dovršiti, omagali so živci in prišla je recidiva v oportunizem. Sedanja vladina kombinacija je zasnovana na besedah in obljubah in ima premalo trde zaslombe v dejanjih. Eno je gotovo: ideja Narodnega bloka se potlačiti ne da, ona se bo vedno znova vračala, četudi ne več v stari obliki.

Stališče SDS. zlasti nas slovenskih demokratov napram vladi RR je načelne prirode. Zato tudi v opoziciji postopamo drugače nego druge stranke, mi ostajamo pozitivisti. Naša fronta je tudi v bodoče v glavnem naperjena proti klerikalizmu in separatizmu.

Z novo vlado stopajo poslanci največje hrvatske stranke na državnopolitično pozorišče. Mi smo opetovano izrazili željo, da bi velika hrvatska stranka pristopila pozitivnemu delu. Zato smo bili proti odstranitvi volilnih škrinjic HRSS in za verifikacijo njenih mandatov. Res je, da je to onemogočilo vlado RR, toda nikomur med nami to ni žal in ni nam žal naše politike, ki je bila prava. Priznati moramo, da smo si vstop radičevcev v vlado predstavljali v marsičem drugače. Mislili smo, da postanejo radičevci, ko so opustili republikanski in federalistični program, najjačji predstavniki decentralizacije in samouprave. Prišlo je drugače, a nas krivda ne zadene.

Hrvatsko vprašanje je likvidirano. Zgodilo se je, kar smo vedno trdili, da v naši državi ne morejo in ne smejo plemenski problemi tvoriti nobenih «vprašanj». Politična preorijentacija HSS nam še bolj jasno dokazuje deplasiranost zahteve po «slovenski avtonomiji», ki jo na največjo škodo našega dela naroda klerikalna politika še vedno nosi kot prvo točko svojega programa, akoravno sama že zdavnaj vanj ne veruje. Na ta način pa ustvarja klerikalna politika neke vrste slovensko vprašanje, goneč slovensko ljudstvo v nasprotstva proti domovini. Danes priznavajo klerikalci, da smo jim demokrati edini resni in načelni nasprotniki. Da, mi smo nacijonalna fronta, na katero se mora oprети vsaka zdrava državna politika.

Dr. Žerjav je nato obširno poročal o delu Narodnega bloka in posebno o naporih SDS, da se politika prošle vlade kar najbolj prilagodi nujnim zahtevam našega gospodarskega, socijalnega in kulturnega življenja. V razmeroma kratki dobi od marca do julija smo marsikatero za naše kraje in za celo državo dobro in koristno stvar dosegli. Dr. Žerjav povdarja s hvaležnostjo izredno vnemo in vztrajno delavnost, s katero je uveljavil gosp. Mohorič kot njegov pomočnik svoje velike sposobnosti v prid splošnim interesom. Naša stranka v trenutku ne nosi odgovornosti za politiko vlade. A tem manje bo prenehala s svojim intenzivnim delom zlasti na kulturnem in gospodarskem polju ter se zaveda, da to delo ne bo brezuspešno, ker ne bo negativno, temveč pozitivno.

Sedanje razmerje vlade RR do naših krajev je nezdravo in nevzdržno. Zato mirno pričakujemo neminovnega nadaljnega razvoja dogodkov in postopali bomo tako, kakor se bo napram nam postopalo. Mi ne želimo napadati, znamo pa se braniti in v naših vrstah vlada nezlomljiva ofenzivna moč, ki jo daje moč ideje in sila dobre organizacije ter izvrstnega v najširših krogih naroda mogočno utrjenega časopisja. Nobena sila ne more podreti politične in moralične pozicije, ki so si jo ustvarili nacijonalni elementi pod vodstvom SDS, poleg katere na napredni strani igrajo druge stranke le podrejeno in brezpomembno ulogo političnih drobcev. Narodna politika se v Sloveniji brez nas voditi ne da.

Poročilo pomočnika ministra I. Mohoriča.

V kratki dobi od sestanka novo izvoljenega parlamenta v marcu pa do izpremembe vlade v juliju, je bila cela vrsta važnih gospodarskih vprašanj na dnevnem redu. Med njimi so bili najvažnejši zakon o kmetijskih kreditih, načrt zakona o priviligirani obrtni banki, zakon o novi carinski tarifi, uveljavljenje trgovske pogodbe z Italijo in sklep gospodarskih in likvidacijskih konvencij z Italijo, vprašanje ureditve prometnih odnošajev z Bolgarijo, Rumunijo in Madžarsko, vprašanje revizije izvozne carine, obnovitev in sklep trgovinske pogodbe z Avstrijo in zakon o 2-odst. davku na ročne delavce. Reševala so se torej v tej kratki dobi štirih mesecev dalekosežna in globoko v naše gospodarsko življenje segajoča gospodarsko - politična vprašanja, na katere je bilo treba osredotočiti vso pozornost, da še pravilno in do skrajne možnosti zaščitijo tudi specijelni interesi gospodarskih prilik v Sloveniji.

Za kmetijske sloje je najvažnejšega pomena sprejetje in izvedba zakona o poljedelskih kreditih ter aktivtranje poslovanja centrale, da pridejo ugodnosti tega zakona čimpreje v prid našemu kmetijstvu. Pa tudi zakonu o obrtni banki je skupščina priznala nujnost in je specijalni odbor, ki je bil izvoljen za proučavanje tega vprašanja, načrt v načelu odobril in sklenil, naj se minister trgovine, katerega je takrat zastopal g. Žerjav, sporazume z ministrom financ glede udeležbe države pri tej banki. Žal, da je vladna kriza onemogočila sprejetje tega nujnega zakona, ki je zelo važen za najširše obrtniške kroge in ga odložila do jeseni.

Specijalna strokovna komisija ki je pri ministrstvu financ predelala ponovno vse obsežno gradivo in predloge za načrt novega zakona o direktnih davkih in je končala to ogromno delo že koncem meseca junija; a je zopet vladna kriza preprečila, da bi bil izdelan načrt predložen Narodni skupščini. Bojimo se, da se s tem odlašanjem predložitve novega načrta manjšajo izgledi na omiljenje davčnih bremen v Sloveniji. Pri prejšnjih dvanajstinah je vse naše davčne predloge finančni minister odklanjal z izgovorom, da pride itak že letos do izenačenja davčnih obremenitev ter da se s tem izpolni ta nujna zahteva vseh krogov.

Zato smo posebno pozornost posvečali vprašanju omiljenja odplačevanja zaostalih davkov z dovolitvijo večjega števila in daljših obrokov. Generalna direkcija neposrednih davkov je na intervencijo dr. Žerjava izdala delegaciji tozadeven nalog, ki pa žalibog v praksi ni dosegel željenega efekta. Po dolgi borbi je koncem junija finančni minister le uvidel nevzdržnost izdanih odredb za priredbo davka na telesno delo, proti kateremu so prihajali ostri protesti iz cele kraljevine in iz vseh slojev, ter je na energično zahtevo naših poslancev pristal na revizijo zakona in izvršne naredbe. Storili smo vse potrebne korake, da se uveljavijo naši predlogi v novem pravilniku i v interesu delavca, kakor tudi gospodarja prejmejo, kar se je deloma že v zadnjem dvanajstinskem zakonu doseglo.

Mnogo prahu je dvignila nova carinska tarifa, katere namen je imel biti predvsem, da zaščiti našo domačo produkcijo in delo, obenem pa naj služi kot pripravna podlaga za sklepanje bodočih trgovskih pogodb. Z njo niso bili zadovoljni niti podjetniki, še manj pa konzumenti in stvarna kritika nam nudi že sedaj mnogo gradiva za končno formulacijo zakona, ki se nahaja kot nujen predlog pred Narodno skupščino. Toda zaščita, ki jo nudi carinska tarifa, se bo znatno zmanjšala pri bodočih trgovskih pogodbah, pri katerih se bo za izvoz naših poljedelskih produktov moralo dati industrijskim državam koncesije za uvoz obrtniških in industrijskih izdelkov, kar bi seveda baš industrijalizirana Slovenija najmočneje občutila. Smatramo, da se v tem oziru ne sme iti na škodo našega domačega industrijskega dela predaleč, ker nam sicer v pasivni Sloveniji preti gospodarski propad in pogin. Na jesen bo prišlo tudi do trgovske pogodbe s Češkoslovaško, kjer igrajo glavno vlogo carine na tekstilne izdelke, proti katerim se čuje baš sedaj v javnosti toliko pritožb.

Po boljšanju dinarja je postalo vprašanje znižanja izvoznih carin zelo pereče. Na naše opetovane zahteve so končno znižale izvozne carine za povprečno 50 odst., kar pomeni znatno olajšavo za naše živinorejske kroge. Po dolgotrajnih prizadevanjih se nam je posrečilo spraviti tudi železniško tarifno vprašanje na dnevni red in predvideva načrt tarife, ki se nahaja sedaj v tisku, ukinjenje lomljenega računanja tarif, kar je za vse gospodarske kroge v Sloveniji odločilnega pomena. Ta tarifa stopi predvidoma z oktobrom v veljavo. Medtem pa smo dosegli za našo najvažnejšo in najbolj razvito gospodarsko panogo, to je lesno industrijo, 25 odst. znižanje izvozne železniške tarife, ki je bilo z ozirom na veliko krizo vsled padca lire nujno potrebno.

Omenjam še, da je bila v tem času tudi končno po štirih letih odlašanja uzakonjena reorganizacija Trgovske in obrtniške zbornice kot naše najvažnejše gospodarske institucije, v smislu zborničnega predloga iz leta 1921., kar bo brez dvoma ugodno vplivalo na razvoj in pospeševanje naših gospodarskih interesov v Sloveniji.

Započeto delo hočemo v tej smeri nadaljevati.

O seji je bil izdan sledeči

KOMUNIKE.

Načelstvo SDS za ljubljansko oblast je vzelo poročila svojega predsednika bivšega ministra gosp. drja. Žerjava in svojega člana bivšega pomočnika ministra g. Iv. Mohoriča s soglasnim odobravanjem na znanje. Na podlagi teh poročil in referatov okrožnih tajnikov, ki kažejo razveseljiv napredek strankine organizacije v celi oblasti, se je razvila živahna debata, v kateri so bile podane smernice za nadaljno še krepkejšo akcijo stranke na političnem, gospodarskem in kulturnem polju. Zlasti so bila odobrena načela za poglobitev in razširjenje organizatoričnega dela. Z zadoščenjem so bila sprejeta poročila, ki ugotavljajo, da so zadnji politični dogodki samozavest in odločnost najširših krogov SDS le še utrdili. SDS se v polni meri zaveda, da edino ona predstavlja zavedno nacijonalno in napredno fronto v Sloveniji, s katero mora državna politika, ako je iskrena in vodena v duhu državnih interesov v polni meri računati. Kakor vsako vladino kombinacijo, tako presojamo tudi današnjo s stališča naših načel. Od postopanja vlade bo torej odvisno naše zadržanje napram njej. V tem okviru je izvrševalni odbor SDS pooblastil predsedstvo oblastne organizacije, da ukrene morebiti potrebne taktične ukrepe.

Konkordat med Vatikanom in Jugoslavijo

Izjave našega delegata bivšega ministra drja. V. Janjića.

Beograjski listi objavljajo razgovor z bivšim ministrom dr. Vojo Janjićem, jugoslovenskim delegatom pri pogajanjih za zaključitev konkordata med našo državo in Vatikanom.

Dr. Janjić poudarja predvsem, da pogajanja z Vatikanom niso bila prekinjena, temveč sporazumno odgodena, ker odločuje o vsakem vprašanju pristojna kongregacija kardinalov. Ker pa te kongregacije v juliju, avgustu in septembru ne zboruje, so se morala pogajanja odgoditi na jesen.

Dr. Voja Janjić izjavlja, da je **glavno težkočo pri pogajanjih tvorilo vprašanje glagolice (bogoslužje v narodnem jeziku).** Naša delegacija stoji nepopustljivo na zahtevi, da se ima glagolica brezpogojno dopustiti. Gr. Janjić ugotavlja, da so bili **posamezni jugoslovenski škofje odločni nasprotniki uvedbi glagolice** (posebno škofa Šarić in Jeglič!), kar je položaj naše delegacije zelo otežkočalo. Navzlic temu se zdi, da Vatikan dobro pojmuje pomen glagolice in da se želi vrniti k politiki kardinala Rampole, prijatelja Slovanov, čegar izvolitev za papeža je svoječasno Avstro - Ogrska preprečila. Radi tega je upati, da bo to vprašanje jeseni vendarle definitivno rešeno.

Glede na **vprašanje šol** je došlo pri pogajanjih do sporazuma, da se sprejme besedilo konkordata, sklenjenega med Srbijo in Vatikanom l. 1914. To besedilo popolnoma zadovoljuje državne in cerkvene interese in bodo po vseh šolah učili verouk duhovniki ali osebe, ki bodo od pristojnih škofov dobile za to dovoljenje. **Imenovali pa se bodo od državnih oblasti, kakor je bil običaj v bivši kraljevini Srbiji s pravoslavno cerkvijo.**

Kakor se vidi iz navedenega, je obveljalo torej načelo, ki je bilo izraženo v Pribićevićevem načrtu šolskega zakona in proti kateremu so se naši klerikalci s toliko besnostjo in demagoštvom borili v «imenu katoliške cerkve»!

Kar se tiče **obsega škofij**, se Vatikan strinja s predlogom, da **ostanejo dosedanje škofije z neznatnimi izpremembami.** Beograjska nadškofija dobi Vojvodino in Baranjo z delom Srema ter Srbijo in južno Srbijo. Ukine pa se škofija na otoku Krku, ki se priključi senjski škofiji kot najbližji. Ostale dalmatinske škofije ostanejo, ni pa še odločeno, kateri nadškofiji se podredijo.

V zadevi imenovanja škofov je praksa potrdila pravilo, da se pred imenovanjem vrhovna cerkvena oblast **sporazume z državno oblastjo** o tem, ali obstoji kaka ovira političnega ali civilnega značaja za imenovanje škofa. To koncesijo priznava Vatikan v vseh novejših konkordatih in je je priznal tudi nam.

Glede **gmotnega položaja duhovščine** je izjavil dr. Janjić, da je določeno v členu 13. ustave za vse konfesije, da se v državni proračun postavljajo redne vsote v to svrho z ozirom na število vernikov in stvarno potrebo posameznih cerkva, ter je na tej podlagi tudi došlo do sporazuma.

Na vprašanje, ali so res nekateri naši **škofje oviali s svojim delom ureditev odnošajev med našo državo in Vatikanom,** je izjavil dr. Janjić, da je žal bil škof, ki je v svojem glasilu, dokler ga ni sodišče prepovedalo, delal na to, **da ne pride do normalnih odnošajev med našo državo in rimsko - katoliško cerkvijo.** To je bil **nadškof Šarić s svojim zakotnim listom «Istino»** v katerem je vse od začetka do konca neresnično, kar je pisano o državi. O delu tega nadškofa je dr. Janjić poročal tudi vladi, vendar pa naglaša dobro voljo Vatikana, ki je nastopil proti temu delu. Kot dokaz za Vatikanovo stališče navaja dr. Janjić govor rektorja zavoda sv. Jeronima v Rimu, Biasottija, ob priliki bivanja vseh naših škofov v Rimu ter povodom njegovega odlikovanja z redom sv. Save, ko je v istem času eden izmed naših škofov **protestiral, zakaj je na zavodu sv. Jeronima naš državni grb in državna zastava!**

Glede sprejema slovenskih in hrvatskih romarjev pri papežu izjavlja dr. Janjić, da smatra **za veliko napako, ker so Slovenci nastopili v Rimu ločeno od Hrvatov.** To napako je popravil Vatikan (seveda na intervencijo našega diplomatskega predstavništva!) na ta način, da je ukazal obema slovenskima škofoma, naj drugi dan prisostvujeta splošni avdijenci z ostalimi jugoslovenskimi romarji in škofi, ki jih je vodil nadškof dr. Bauer.

Pred odstopom celokupne protifašistovske opozicije v Italiji?

Ostavka bivšega min. predsednika Orlanda. — Pasivna rezistenca proti fašistovskemu režimu.

Rim, 8. avgusta.

V spremstvu karabinjerja, ki ga je določila varnostna oblast v njegovo osebno obrambo, je izročil včeraj bivši ministrski predsednik in eden izmed trojice voditeljev aventinske opozicije, Viktor Emanuel Orlando predsedniku parlamenta pismo naslednje vsebine:

«Zadnje upravne volitve v Palermu so me ne samo po svojem vidnem rezultatu, temveč tudi po načinu izvršitve in po posledicah, ki so jih imele, prepričale o resničnem dejstvu, da ni v sedanjem javnem življenju Italije več prostora za moža moje stranke in mojega prepričanja. To moje prepričanje pa ni od sedaj, toda radi apela na moje patriotično čustvovanje tudi s strani vodilnih oseb vladajoče stranke nisem izvajal naravnih posledic. Sedaj pa, po zadnji izkušnji, bi bila misel, da bi mogel še služiti svoji domovini, ne samo iluzija, temveč samo prevara, ki je ne bi mogli upravičiti dobri nameni. Zato podajam ostavko na svoj poslanski mandat. Orlando.»

Objavljenje tega pisma je povzročilo veliko senzacijo in nepričakovano vznemirjenje med fašisti, katerim je — dobesedno — zaprlo sapo. Glavno fašistovsko glasilo «Popolo d' Italia» molči ko grob. Zakaj? Predvsem in v glavnem iz dveh razlogov: Orlando govori jasno in odkrito pred vsem svetom o «načinu izvršitve» volitev v Palermu in drugič zato, ker je pred svojim korakom obvestil samega kralja. Ostalo fašistovsko časopisje, na čelu mu topot «Epoca», pa brez nadaljnjega nadaljuje svoj odvratni boj proti enemu največjih zagovornikov demokratizma v Italiji.

Pismo je objavil kot prvi v posebni izdaji demokratični «Mondo», ki je bil namah razprodan. Vsi resni krogi smatrajo Orlandov sklep kot prvi korak v zadnji fazi odločilnih dogodkov v italijanskem političnem življenju. Napovedana je seja aventinske opozicije, ki bo sklepala o nadaljnih korakih.

Orlandova ostavka je presenetila opozicijo, ki se sicer strinja z njegovim mišljenjem o nelegalnosti fašizma, ki pa ni pričakovala, da jo bo njen vodja zapustil in jo prepustil Giolittiju in Salandri.

Liberalni «Giornale d' Italia» priobčuje dolg članek, ki izzveni v upanju, da se Orlando premisli in nadaljuje započeti boj do končne zmage.

Toda tudi s te strani je korak bivšega ministrskega predsednika razumljiv in opravičljiv. Orlando se je moral na lastne oči prepričati, da ga zasledujejo temni fašistovski elementi, ki so ga menda izbrali za žrtev po Matteottijevem načinu. Treba je vedeti, da je Orlando vse do Matteottijevega umora podpiral fašistovski režim iz idealizma in na temelju svojih demokratičnih načel, ki jih ni zatajil niti v času najhujših trenutkov zanj in za njegovo domovino. Za časa njegovega bivanja v Palermu so morali karabinjerji noč in dan stražiti njegovo vilo in jo varovati pred napadi. Ravno tako je odredil baje sam Mussolini, da morajo orožniki čuvati njegovvo poletno vilo v Valombrosi pri Firenzi. Na vseh njegovih potih in opravkih mu je prideljen stražnik, ki naj bi ga v slučaju napada branil! Vzrokov dovolj, ki so prisilili sicer nevstrašenega Orlanda k demisiji. Po zaneslivih vesteh se preseli Orlando z vso svojo družino v Francijo, kjer bo čakal na boljše čase za Italijo.

V opozicijonalnih krogih se govori o možnosti, da bodo stranke aventinske opozicije sledile Orlandu s pasivno rezistenco proti fašistovskemu režimu. Razpravlja se tudi o hujših posledicah, ki bodo škodovale v prvi vrsti že itak močno oslabljenemu gospodarskemu življenju Italije. Treba bo pač počakati, da se poleže prvo vznemirjenje in da se pokažejo obrisi političnih in drugih posledic Orlandovega koraka.

Politične beležke

+ **Dr. Grisogono o preokretu radičevcev.** V splitskem «Životu» je objavil posl. dr. Prvislav Grisogono daljši članek, v katerem razpravlja o preokretu radićevcev. Dr. Grisogono pravi, da se samostojni demokrati radujejo preokreta radićevcev, vendar pa dvomijo, da bi bil iskren. Za to mnenje je dovolj razlogov v preteklosti in sedanjosti. Radić je impulziven in po naravi izpremenljiv, saj je sam sebe imenoval za avijatika. Mogoče je, da je v vsakem posameznem trenutku iskren, to se pravi, da iskreno pove, kar v danem trenutku misli in čuti. Ti trenutki in občutki z njimi pa se pri njem izpreminjajo s kinematografsko brzino. Ako bi nas enkrat St. Radić tudi v tem prevaril, bi nas veselilo. Dr. Grisogono želi zajedničarjem, disidentom in drugim plemenskim strankam, novim nasprotnikom St. Radića, poraz, ker besne proti njemu samo zato, ker je zapustil republiko in nazorno misel o treh narodih, medtem ko so bili njegovi najponižnejši sluge v času njegove najkriminoznejše politične delavnosti. Sprejetje vidovdanske ustave po radićevcih je v vsakem slučaju državna dobrobit in nepatriotično bi bilo, ako bi jo kdo hotel porušiti. S tem so došli radićevci v isto vrsto z ostalimi poslanci in klubi, v neke vrste jus commune, in tu jih čaka realna sodba z ozirom na realno delo. Naj se ne čudijo, pravi dr. Grisogono, ako bo naša sodba ostra. Ta sodba mora iti po svoji ostrosti daleč preko onega, kar so samostojni demokrati sami pričakovali, ker izgleda, da so se radićevci namesto, da bi smatrali za svojo nalogo, biti nekaka korektura reakcijonarstva, administrativne nesodobnosti in provicijonalnega privilegijonaštva, predali radikalom na milost in nemilost za eno samo ceno — da ostanejo na vladi. Na tem polju v presojanju njihovega dela samostojni demokrati ne bodo poznali pardona. V njihovem boju za likvidacijo dosedanjega protidržavnega stališča, pa ne bodo podpirali njihovih dovčerajšnjih zaveznikov, ki so se danes oprijeli zavržene zastave hrvatskega separatizma.

+ **Dr. Trumbićev sprejem v Splitu.** Kakor poroča «Hrvat», je dr. Trumbić imel v nedeljo vrlo uspel dan v Splitu. Na kolodvoru ga je sprejela velika množica ljudstva, ga dvignila na rame in obsula s cvetjem. Trumbić je govoril z okna svojega stanovanja poudarjajoč, da se v sedanji dobi politične avijatike Split ni izpremenil, kakor se tudi ni izpremenil on, dr. Trumbić, ki zdaj ostane v Splitu na počitnicah.

+ **Akcija disidentov HSS.** V nedeljo se je vršila v Zagrebu konferenca radićevskih disidentov, ki so se je udeležili nekateri člani glavnega odbora HSS ter poslanci dr. Stjepan Buč, Stjepan Uroić, Marko Došen, Ivan Trajanović, Marko Jagatić, Stanko Miklavžič ter od starih osnovateljev stranke Tomo Jalžabetić, Mato Babogredac in Ilija Martinović. Na konferenci so razpravljali o novem položaju ter o vtisu nove radićevske politike med narodom. Disidenti stoje na stališču, da je bil program HRSS dober in da ga ni bilo treba zamenjavati s sporazumaškim, radi česar hočejo nadaljevati prejšnjo politiko HRSS. Izdajati bodo začeli list «Republikansko svobodo» ter bodo v njegovi prvi številki objavili svoj proglas na narod. Zanimivo je, da ti disidenti ne nameravajo sodelovati s Hrvatsko zajednico, ker smatrajo, da so se zajedničarji odrekli republikanstvu. Skušali bodo z njimi ustvariti stike za uspešnejšo borbo proti radićevcem. Predsednik poslanskega kluba teh disidentov bo brškone Mate Jagatić, ki bo morebiti tudi predsednik njihove stranke. Disidenti trdijo, da je večina članov glavnega odbora HSS zanje, kar pa radićevci zanikajo in trdijo, da akcija njihovih nasprotnikov ne bo uspela. Vsekakor se bo že pred jesenjo pričela zanimvia borba, v kateri se bodo morali radićevci kot monarhisti braniti pred republikanci. Govori se, da se bodo šestim poslancem disidentom pridružili še nekateri radićevski poslanci, čim se prepričajo, da bi mogla imeti njihova akcija uspeh med volilci.

Probuda v Parizu.

Udeležniki izleta v Paris, ki se je vršil pod okriljem društva «Probuda», so se povrnili včeraj ob pol enih s svojega izleta. Potovali so preko Milana, Lozane in Ženeve ter so bivali v Parizu 7 dni; med tem časom so si ogledali tudi Versailles in Le Havre. Glavni namen potovanja je bil ogled dekorativne razstave, na kateri je budil zanimanje posebno jugoslovenski oddelek. Slednji vzbuja na razstavi upravičeno pozornost, ker je eden najlepših. Slovenci so sicer na njem razmeroma slabo zastopani, a to le v kolikor se tiče kvantitete. Hrvatska dela, pri katerih je bilo angažirano večje število umetnikov, so pa brezdvomno na višini in se z njimi lahko ponašamo pred svetom. Velik uspeh so dosegle slovenske čipke. Splošno tudi ugaja sobna oprema po načrtu prof. Grebenca. Toda ni namen teh vrstic ocenjevati razstavo. Prepuščamo to radi drugemu poresu.

Poleg razstave so si izletniki ogledali najrazličnejše umetniške in tehniške zanimivosti, med katerimi naj omenjamo predvsem nedosežno zbirko Louvre, razne cerkve, versajski kraljevski dvorec in mnogo drugega. En poset je veljal seve tudi Eiflovemu stolpu, s katerega so uživali «Probudaši» sijajen razgled preko morja, ki mu je ime Pariz.

Naj omenim še poset opere (Grand Opera), v kateri je poslušala ena skupina Rigoletto, druga krasno opero Thais. 4. avgusta je čreda romarjev k svetišču Lepote zapustila Pariz ter nastopila vrnitev preko Marseillea, Nizze, Genove in Benetk. Med potjo so nekateri izletniki nekoliko pobarali boginjo Fortuno v Monte Carlu, s z malenkostnim uspehom. «Slovenec nima sreče»... Še kratek poset Lidu in vlak je zdrdral preko Furlanije in Trsta k jugoslovenski meji, ki so jo vsi z veseljem pozdravili z bičajnim: Povsod je dobro, doma najbolje!

Ves izlet se je vršil v najlepšem redu z izjemo malega incidenta s sprevodnikom na progi Milan-Benetke, ki je izsilil doplačilo za vožnjo v 2. razredu (vlak je bil do zadnjega «stojišča» prenapolnjen) na hodnikih s tem, da je grozil s — fašistovskimi miličniki.

Največje zasluge za izredno velike užitke, ki so jih imeli izletniki, ima prof. Tejkal, predsednik gospodarskega odseka «Probude», ki je z velikim samozatajevanjem in s še večjim potrpljenjem organiziral in vodil ves izlet, za kar mu bodi izrečena tudi na tem mestu najsrčnejša zahvala vseh izletnikov. —n—

Sokol

Sokolsko društvo Zagorje ob Savi proslavi v nedeljo dne 16. avgusta 35-letnico svojega obstanka, spojeno z javnim nastopom. Spored: Ob 13. uri sprejem došlih gostov na postaji, nato sprevod do Sokolskega doma, ob pol 15. uri javna telovadba, pri kateri nastopijo vsi oddelki. Po veselici prosta zabava. Sodeluje domača rudarska godba. Članstvo in prijatelje Sokolstva vabimo, da se proslave v čim večjem številu udeleže, sosedna br. društva pa prosimo, da na ta dan ne prirejajo prireditev. Zdravo! — Odbor. 1620

Ljubljanski Sokol sklicuje za četrtek dne 27. avgusta točno ob pol 8. uri svoj izredni občni zbor s sledečim dnevnim redom: Razprava o Narodnem domu. Vabimo vse brate in sestre, da se tega izrednega občnega zbora radi izredne važnosti udeleže v čim večjem številu. Lokal: Narodni dom, velika dvorana I. nadstropje. Zdravo! — Odbor. 1623

Darujmo za sokolski Tabor!

Naši kraji in ljudje

Trška slavnost v Domžalah

Domžale, 10. avgusta.

Redka, izredno lepa, dostojna slavnost. Manifestacija prisrčne skladnosti vseh domžalskih domačinov v ljubezni do svojega kraja, v ponosu nad njegovim napredovanjem in zasluženim povišanjem v trg. Vse je tekmovalo v izvrševanju priprav za veliko proslavo. Po sobotni večerni iluminaciji je vso noč vladalo vrvenje po trgu in na veseličnem prostoru.

In rodilo se je prekrasno nedeljsko jutro, fantje so ga označili z mogočnim streljanjem, godba z budnico. S prihodom prvega jutranjega vlaka, ki je dovedel obilico gostov iz Ljubljane in drugod, so Domžalčani oficijelno pričeli svojo proslavo po določenem sporedu. Razvil se je veličasten sprevod, slikovit in presenetljiv po aranžmanu. Na čelu trije konjeniki: srednji v narodni noši, na desni Sokol, na levi Orel. In nato celotna trška reprezentanca. Dve godbi, narodne noše, mladina, vsa društva, vmes originalno zamišljene skupine na vozovih: slamnikarice pri kompletnem izdelovanju slamnikov, prvi tržni dan z branjevkami in celo tudi s tržnim nadzornikom, in na tretjem vozu razstava raznolikih slamnikarskih izdelkov. V sporedu je bilo do 2000 ljudi, zaključila ga je skupina okoliških županov ter domači občinski odbor z županom Antonom Skokom na čelu. Sprevod je krenil na Goričico, kjer je domači župnik Bernik izvršil slovesno opravilo, nakar je sprevod zopet krenil v pohod ter obšel Stob, Spodnje Domžale, Študo in Zgornje Domžale. Vse te štiri soseske, ki zdaj skupno tvorijo trg, so bile pestro okrašene s številnimi trobojnicami, z mlaji ob cestah, zelenjem in slavoloki.

Sprevod se je ustavil na glavnem trdu pred kipom kralja Aleksandra. Vsega zbrano nad 5000 oseb, sljočih v zadovoljstvu z zlatim solnčnim dnem. Župan Skok nagovarja in pozdravlja, zastopnike, goste in domačine, imnoma pa zastopnika velikega župana vlad. svetnika dr. Mencingerja, srezkega glavarja dr. Ogrina, kamniškega župana dr. Karbo. Med živahnimi ovacijami poda besedo glavarju dr. Ogrinu, ki prečita kraljev ukaz o povišanju Domžal v trg ter z lepimi patrijotičnimi besedami čestita in želi novega napredka. V imenu velikega župana izroči nato čestitke vladni svetnik dr. Mencinger, nakar povzame besedo slavnostni govornik domačin prof. dr. Valentin Rožič. Obsežno, skoro preobširno očrta domžalsko zgodovino, posebno pa razvoj slamnikarske obrti in se oddolžuje spominu domačih zaslužnih mož. Za njim se zvrstijo posamezni gratulanti: predsednik ljubljanskega trgovskega gremija veletrgovec Fran Stupica, rojen Domžalčan, zaželi Domžalam v imenu vsega ljubljanskega trgovstva čvrst nadaljnji procvit, kamniški župan doktor Karba temperamentno obeležuje smernice nadaljnjega organizatoričnega dela novih tržanov. S krajšimi čestitkami se nato javijo še Fran Strgar iz Kamnika, poslanec Štrcin, tržiški podžupan in mengeški župan Lipan, nakar domači prvomestnik Skok zaključi proglasitveno svečanost na trgu. Godba zasvira državno himno, sprevod krene nazaj do županove Nove pošte, kjer župan prečita številne brzojavne čestitke, domala od vseh slovenskih mest, trgov, korporacij in reprezentanc. Posebno simpatično pa se je vseh navzočih dojmila čestitke mesta Ljubljane ter min. n. r. dr. Žerjava.

Za popoldansko slavnost, veliko ljudsko veselico, je vsa okolica in prav posebno še Ljubljana porabila priliko krasnega dne ter pohitela v Domžale. Popoldanski vlak sta iz Ljubljane jedva dovlekli dve lokomotivi. In zavladalo je na velikem Senicovem vrtu veliko veselično vrvenje. Cela vrsta sijajno urejenih in dobro založenih paviljonov je nudila na razpolago jedačo in pijačo. Menjaje sta svirali dve godbi, domača in mengeška. Posebno še, ko je legel mrak in je vrt zažarel v stoterih žarnicah, se je razpoloženje tolikih gostov, kakor jih Domžale pač še niso videle, razvezalo do kraja. Pa nele na veseličnem vrtu, tudi pri sosedih in osobito na vrtu uglednega domžalskega gostilničarja Andreja Slokarja, je bilo vse polno in veselo. Prireditev je potekla brez najmanjšega incidenta, pač pa nedvomno z lepim gmotnim rezultatom. Ljubljančani so odhajali zadovoljni z lepim dnem kakor vsi drugi, ki so pohiteli k Domžalčanom proslavit povišanje domačega kraja.

Mariborska nedelja

Maribor, 10. avgusta.

Carpe diem! Pograbi dan, trenutek, da ti ne uide neizrabljen v brezdanjo preteklost. To je sedaj naša deviza. Včeraj vsaj so Mariborčani temeljito izrabili solnčno nedeljo, ki se je tako krasno dvignila iz mesečine sobotne zvezdnate noči. Koroški jutranji vlak je bil natrpan, kakor nekdaj v vojnih dneh. Hladna Dravska dolina in to ljubko Pohorje s svojimi še prijetnejšimi kočami je s polnim duškom opajalo razigrane meščane. Na vse zgodaj smo lahko gledali tudi — kulturno delo. Krščansko-socijalne organizacije so napravile to pot svojo romarsko procesijo in mašo s pridigo k Sv. Duhu vrh Ostrega Vrha, kjer je zbranim v duhu govoril poslanec Žebot in tako je Sveti Duh opravljal kar dvojno kulturno zadačo. Da bi v tem še tudi drugi videli kulturni napredek slovenskega ljudstva, so se v nedeljskem «Slovencu» še enkrat zaleteli v našo Zvezo kulturnih društev in dolga ploha frazerskih besed o krščanskem kulturnem pripravljanju za klerikalno politiko je skoro pozabila povedati, da imajo v delovnem programu tudi shode poslanca Žebota. Vse drugo so našteli, treba še samo ljudi, ki bi jih prepričali, da je to res kultura.

Naši napredni kulturni delavci pa so isto nedeljo pokazali tudi dejansko, da so resnični kulturni orači, na kojih ramenih leži vsa teža tihega, požrtvovalnega napora za povzdigo srčne in umstvene kulture nezavednega ljudstva, ne da bi o tem svojem delu tisočkrat bobnali širnemu svetu pod vsemi mogočimi firmami in to svoje žrtvovanje izrabljali v politiko. Mislimo tu predvsem na naše pijonirje-učitelje in ostalo uradništvo, ki nam je včeraj priredilo tako lepe izlete pevcev «Jadrana» v Limbuš, «Lune» v Svečino, predvojne domene «Südmarke», «Glasbene Matice» v Jarenino in nastop «Zarje» v Pobrežju, enem najgrših bivših potujčevalnic okoliških Slovencev. Ideja, da ogrejemo te zastrupljene kraje z milino jugoslovenske pesmi za svobodno državo, kaže, da so naši napredni duševni delavci na svojem mestu. Klerikalci se namreč dosledno izogibljejo temu podrobnemu, izključno narodnemu delu; kvečjemu, da imajo po teh društvih svoje zaupnike v kontrolo, da bi ne zavel v kulturnih žariščih izrazito napreden kulturni veter. Svoje aktivne delovne moči pa koncentrirajo in razporejajo po svojih društvih, ki so vsa vezana v okvirju SLS. Vsak klerikalni uradnik, državni, magistratni ali zasebni, ima zadnji čas svojo določeno nalogo, ki jo mora redno vršiti v ogromnem načrtu, ki so si ga letos zasnovali SLSarji ob strahu za svoje pozicije, ko je pričelo zopet smotreno delo v naprednih vrstah pod vodstvom ljubljenega voditelja dr. Pivka. Tečaji za dijake, učiteljstvo, katehete, delavce, dekleta, kmečke zaupnike, za ženske, so se poleg romanja v Rim in k vsem našim posvečenim goram, vrstili en za drugim. Ogromno je njihovo tehnično delo, sama organizacija in pregrupiranje sem in tja, da držijo v šahu prebujajoči se narod, ki bi ga zopet radi oskubili ob duševnem osvobojenju.

Toliko v vednost častiti gospodi, ki si domišlja, da ji ne vidimo v karte. Prav nič vas ne omalovažujemo in nas tudi ni sram priznati, da vas pri tem organiziranju sil ne dosezamo. Za vami stoji pač Rim in vsa njegova mednarodna organizacija in pa ogromni, neizčrpni cerkveni fondi. Mi pa koreninimo samo v ljubezni do lastnega naroda, in njegove lepše bodočnosti in samo to krepi naše gibne sile. Veliko močnejših borcev in karakterjev je treba zato v naših vrstah, ki morajo predvsem imeti skromno, nesebično notranjost, brez častihlepja in osebnih ambicij, vedno široko odprte oči in pa duševno obzorje, da pregledajo vsak dan novo lice rimskega pohoda med slovenski narod.

Nismo na vrhuncu, ali na pohodu konsolidacije naprednih kulturnih delavcev smo vendarle. Včerajšnjo nedeljo se je Maribor že častno izkazal na vse strani in to celo brez dogovarjanja, brez organizacije in prosvetne zveze. V naših ljudeh je torej dovolj aktivnosti in inicijativnega duha. Poleg tega kažemo tudi zlasti mnogo pevske kulture. Poleg ljudskih koncertov v okolici smo imeli dopoldne tudi v mestnem parku koncert vojaške godbe, pri katerem se je gnetlo menda krog 2000 mladine. Istočasno je bil na Aleksandrovi cesti v nemškem restavracijskem vrtu koncert godbe «Drave». Popoldne in pozno v noč je svirala zopet vojaška godba v Gambrinusovem vrtu na dobro obiskani veselici naših ljubih poštarjev, ki jim je bilo vreme izredno naklonjeno. Upamo, da je tudi blagajna za podpiranje njihovih vdov in drugih težav zadovoljna.

Družabno je torej Maribor nudil to nedeljo več kot dovolj. In vendar še nismo vsega našteli. Lovci so imeli odlično obiskane tekme, o katerih poročamo na drugem mestu. Nemci pa so se zbrali na veselici požarne brambe, ki je imela to nedeljo namesto Društva za zgradbo magdalenske cerkve v zakupu temne, vabljive kotičke senčnatih dreves ljubkega gozda nad kadetnico. Pozno v noč jim je igrala muzika in zvezde so migljale nad šepetajočimi hčerkami ugaslih mariborskih zvezd. Prijatelji slovenskih ognjegascev so odhiteli v Ruše, kjer so imeli veliko slavnost požarnikov.

Drugi, ki bolj solidno obračajo dinarje, so se pa zadovoljili s solnčenjem ob Dravi. Ko bi bil včeraj na tistih deskah sramežljiv «Slovenčev» podlistkar iz Gradeža, — že pri vratih bi ušel, ker njegove oči ne bi prenesle nagromadenih Adamovcev in Evic, za katere in bilo prostora ne po kabinah, ne na deskah, pa so se zato bratsko in sestrsko družili in stiskali, da bi bilo za sramežljivca pohujšanja na cente. Nam pa je sijalo solnce in smeha in pljuskanja je bilo toliko, da prav nihče ni opazil, kako so med tem denarja potrebni kradli po natrpanih kabinah dinarske stotake. Saj je vladala vse vprek zlata svoboda, ki je še kritizirati ne smemo, da ne rušimo idilične harmonije v narodnem bloku na magistratu. Kopališče je namreč občinsko in spada torej pod kriterij narodnega bloka. Zato pa slava vzorni higijenski zaščiti mesta Maribora!

a. r.

so najboljše in najcenejše kajti trpežnost enega para nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ"

je ista kot trpežnost štirih drugih parov. 22-a I

Kupite in prepričajte se!

Nova stanovanjska kolonija v Ljubljani

Ljubljana, 10. avgusta.

Približno pred desetimi meseci se je ustanovila v Ljubljani na pobudo malih ljudi, delavcev in obrtnikov, stavbna zadruga «Stan in dom», ki si je nadela plemenito nalogo, da v splošni stanovanjski krizi gradi za svoje člane stanovanjske hišice in tako na svoj način pomaga pri omiljenju stanovanjske krize. Za stvar se je zavzel v prvi vrsti bivši minister ,ravnatelj gosp. Anton Kristan, ki je za svojo akcijo zainteresiral tudi druge činitelje in ne brez uspeha. Včeraj so se pokazali prvi vidni znaki te hvalevredne akcije.

Na stavbnem prostoru ob Tržaški cesti poleg hiše št. 24, se je vršila namreč v nedeljo dopoldne oficijelna proslava začetka dela, vzidanje vogalnih kamnov v prvi dve vhodni hiši nove vrtne kolonije «Stan in dom». Slavnosti se je poleg povabljenih faktorjev, ki so po svojih močeh pripomogli, da so se sanje zadrugarjev pričele tako brzo uresničevati, udeležilo tudi mnogo občinstva. Predsednik zadruge gosp. Kristan je toplo pozdravil navzoče častne goste, zastopnika velikega župana, načelnika oddelka za socijalno skrbstvo dr. Goršiča, inž. Krajca in Otahala od gradbene direkcije, finančnega delegata dr. Šavnika ter finančnega nadsvetnika Bonača, policijskega ravnatelja dr. Gušti na, gerenta ljubljanke mestne občine Josipa Turka, zastopnika kreditnega odbora Mestne hranilnice dr. Krejčija, načelnika Adolfa Ribnikarja, zastopnika Zveze slovenskih zadrug Golouha, zastopnika Zadruge graditeljev arhitekta Župana, viškega župana Petrovčiča ter odbornika Jeločnika in Lojka itd. Nato se je prisrčno zahvalil vsem onim, ki so z redkim razumevanjem podprli tremljenja zadrugarjev, v prvi vrsti velikemu županu dr. Baltiču in predsedniku ljubljanskega gerentskega sveta dr. Pucu, ki je s svojima tovarišema Turkom in Likozarjem rešil prošnjo za jamstvo kredita pri Mestni hranilnici ljubljanski. Zadrugi je šla zelo na roko tudi viška občina. V svojih nadaljnih izvajanjih je predsednik naglašal plemeniti namen za druge, ki kljub vsem številnim težkočam rešuje težko stanovanjsko vprašanje, ki je eno najbolj perečih socijalnih vprašanj v naši državi. Prosil je navzoče faktorje, naj podpirajo zadrugo v njenem delu tudi še naprej, kar so ti tudi obljubili. Sledila je oficijelna slavnost, vzidanje vogalnih kamnov in skrinjic s podpisi navzočih funkcijonarjev, ki naj pričajo potomcem o pomenu nedeljske slavnosti.

Pričetek je tako torej storjen in vztrajnosti ter pridnosti zadrugarjev se bo zahvaliti, ako bomo imeli že v bližnji bodočnosti ob Tržaški cesti novo stanovanjsko kolonijo, obstoječo iz 37 malih hišic, obdanih s prijetnimi zelenimi vrtiči, kjer bodo domovale zadovoljne delavske družinice.

Otvoritev obrtne razstave v Ljutomeru

Kolikega pomena je bila in kake dobre sadove rodi otvoritev nove železniške proge Ormož-Ljutomer za te naše severne obmejne kraje, nam dokazuje živahno gibanje ljutomerskega obrtništva, ki je priredilo pod okriljem Trgovskega in obrtnega društva prvo obrtno razstavo. Otvoritev te razstave, ki se nahaja v prostorih ljutomerske meščanske šole, se je izvršilo na svečan način v nedeljo 9. t. m. ob navzočnosti številnega domačega obrtništva in gostov iz oddaljenih krajev.

Po pozdravnem govoru predsednika razstavnega odbora g. Horvata, je pozdravil prireditev kot zastopnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo poslovod. tajnik g. dr. Fran Windischer. Izrazil je posebno veselje zbornice kot osrednje gospodarske korporacije nad prireditvijo razstave v našem severnem obmejnem delu Slovenije, kateremu je treba posvečati še osobito pozornost v gospodarskem pogledu. Slovenija ne donaša po svojem poljedelstvu za prehrano dovolj in je treba ta manko nadomestiti z delom ter skrbeti, da se to delo kvalitativno vedno bolj izpopolnjuje. Kakor ima vino ljutomerskih goric svojo slovečo marko, tako naj dobi sloves tudi izdelek ljutomerskega obrtnika. V trgovini in obrti moramo ustvariti gospodarske razstave in rodbinske tradicije, da bo sin s ponosom sledil v obrtnem poklicu svojemu očetu. Naša skrb mora biti posvečena vzgoji obrtnega pomladka. Govornik je zaključil z bodrilnim pozivom obrtništvu, da se strokovno izpopolni tako, da bo obrtnik lahko ponosno rekel: «Obrtnik sem iz Slovenije in kdo je več!»

Prireditev je nato z vznešenimi besedami pozdravil kot zastopnik industrije direktor ruške tovarne g. Krejči, dalje min. n. r. g. dr. Kukovec, ljutomerski župan g. dr. Stojan, predsednik Zveze obrtnih zadrug g. Bureš, član Zbornice za trg., obrt in ind. g. Zadravec in imenom mariborskega obrtništva g. Stajnko.

Končno je zastopnik srezkega poglavarja in vel. župana g. komisar dr. Mlinar z lepim otvoritvenim govorom proglasil razstavo za otvorjeno.

Dasi je razstava prva te vrste v Ljutomeru, vendar dokazuje udeležba in ureditev, da bodo tudi v tem pogledu Ljutomerčani dosegli sčasoma sloves, kakor ga imajo njihove občeznane konjske dirke in razstave. Razvrščeno po posameznih oddelkih so zastopani številni rokodelski obrti, katerih mnogi izdelki bi delali čast velikim razstavam. Omenjena naj bodo krasna kiparsko-rezbarska in kamnosečka dela Golobiča, pristno - obmurske pokrajinske slike, krasni sodi in strugarski izdelki specijalno ljutomerskega vzorca. Posebnost je kompletna garnitura tamburaških instrumentov Martina Makovca iz Presike, ki bi zaslužil, da se obračajo nanj tudi druga in ne samo muropoljska in ljutomerska tamburška društva. Celoten vtis razstave na obiskovalca je tem globlji, ker se odrazuje iz mnogih razstavljenih izdelkov specijalno prleški značaj in kroj.

Priporočamo občinstvu, da se živo zanima za to prireditev ter s številnim obiskom da udeležnikom veselje do še intenzivnejšega dela in kvalitetne izpopolnitve za bodoče, prirediteljem, posebno požrtvovalnemu predsedniku g. Hrovatu in marljivemu tajniku Trg. in obrtnega društva g. Rižnarju pa zadoščenje in priznanje.

Vrhnika in jamsko društvo

V «Društvu za raziskavanje jam v Ljubljani» so v vzornem vzajemnem delu združeni možje in delavci vseh prirodoznanskih in številnih artističnih strok. Univerzalni geomorfolog in razglabljajoči kraški hidrograf pa budni zoolog in vrstni botanik, spretni risar, ročni merjevec pa okusa polni fotograf in prirodnih lepot žejni meščan, pogumni plezalec in meterski rekordavzar pa komodni nedeljski lovec, vsak pride ob raziskavanju kraške jame s svojim znanjem in spretnostjo do polne veljave in nekaljenega užitka. Vsi skupaj si pa vzajemno jeklenijo duševne sile, krepijo fizične moči in širijo poglede v občudovanju in razglabljanju pestrih krasot kraške narave.

Družba naših jamarjev danes še ne šteje mnogo aktivnih, še manj pa podpornih članov. Kljub temu je v svoji prvi sezoni do danes dosegla že prav lepih uspehov.

Odkrila je prijateljem narave Govče, redko prikazen 90 m globoke in 200 m dolge vodne jame, ki se v njej ob vsakem «bohinjskem» dežju nakopiči čez 5000 kub. metrov ali 50 milijonov litrov vode, predno doseže izlivna vrata in pade kot šumen hudournik 160 m globoko do Bohinjskega jezera. Dalje je družba preiskala jamo v Ljubniku nad Škofjo Loko, kjer so prišli do lepih najdb posebno jamski zoologi. Sestavlja pa prav marljivo kataster vseh znanih, preiskanih in nepreiskanih jam in ji je v tem oziru dobrodošel vsak, tudi najmanjši podatek (naslov na univerzo).

Prošlo nedeljo so usmerili požrtvovalni člani svoje duševne in fizične moči proti kraškemu obrobju Barja nad Vrhniko, da se lotijo predvsem reševanja velikega, težkega problema podzemne hidrografije naše Ljubljanice. In reči je treba, da bo ta ekspedicija za nadaljni razvoj jamskega raziskavanja postala od epohalne vrednosti.

Po enj sami sestavljeni žični lestvi so se jamarji spustili skoraj navpično v 60 metrov globoko «Jamo pri gnezdu» blizu Štampetovega želez. mosta. Šestim ljubljanskim jamarjem je pomagalo kar šest vrhniških z meščanskim učiteljem gosp. Ivanom Mihlerjem in gosp. Jožetom Jelovškom na čelu.

Gospod Mihler je in ostane star jamar Cerkove šole. Toda ostala petorica nas je s svojim pristnim jamarskim elanom toliko iznenadila, da smo morali kratkomalo ugotoviti, da vrhniška sekcija jamskega društva — še živi. Živela!

Če upošteva kulturni zgodovinar samo vrhniško železnico in številna industrijska podjetja vrhniška, a ne pozna ne nobenega ugasjega ne nobenega še danes blestečega imena med Vrhničani, že to samo mu bo navdahnilo globoko spoštovanje do vrhniškega slovenskega tipa kot tipa izredne delavnosti in kulturnosti.

Vse znane in neznane objekte pisane vrhniške pokrajine, od Betajnove in Razora preko Sv. Trojice in Barja do Cankarjevega svojeročnega napisa «Pričetek Krasa» — ki ga je iz pijetete do velikega Vrhničana treba vsekakor obnoviti — in še čez, ter vsa priznana in nepriznana vrhniška imena pa objema s prekipevajočo ljubeznijo in globokim poznavanjem stari vrhniški borec gosp. Gabrijel Jelovšek. Čast in hvala tudi njemu!

Tolikega razumevanja za visoke cilje jamskega raziskavanja bo pač težko najti še kje na slovenskih tleh! s.

ELITNI KINO Matica
Telefon 124.
Predstave ob: 1/25., 1/28. in 9.
Prvovrstni umetniški orkester svira pri vseh predstavah.

Samo še danes! Samo še danes!
Prekrasni film ljubezni in maščevanja v 6. dejanjih
Bestija
Ilona Mattyosowsky, ILA LOTH, J. Münz in Harry Schürmann, samo lepe osebe — samo izvrstni igralci.
Divni naravni posnetki iz romantične Tirolske.
Jutri nov spored: Paul Richter in Eva May.

Kulturni pregled

Glasbena šola v Splitu. Podzveza glasbenikov v Splitu, ki je zadnji čas obnovila svoje delovanje v muzikalni stroki, je dala pobudo za pretresanje vprašanja o glasbenem zavodu, katerega ustanovitev bi bila dalekosežne važnosti za vso Dalmacijo. Izgleda, da se bo ideja glasbene šole obistinila ker je naklonjena misli te ustanovi tudi mestna občina, ki je že obljubila tozadevno podporo. Zavod bo kajpada podpirala tudi država.

Jugoslovenska razstava na Dunaju. Kakor poročajo iz dobro poučenih krogov upodabljajočih umetnikov v Splitu, pripravljajo dalmatinski kiparji in slikarji meseca novembra veliko umetniško razstavo svojih del na Dunaju. Razstavili bodo: Meštrović, Becić, Miše, Kljaković, Kršinić, Šulentić in Varlaj.

Predsezona Volksopere na Dunaju. Poročali smo že, da se otvori dne 11. avgusta predsezona Volksopere na Dunaju. Predsezona bo obsegala izključno italijanski repertoar. Kot kapelnik bo fungiral dirigent Egisto Tango, Spored predsezone je ta-le: danes v torek: Madame Butterfly; v sredo Ples v maskah; v četrtek: Trubadur; v petek: Tosca; v soboto: Aida; v nedeljo: Cavalleria rusticana in Bajazzo; v pondeljek: Bohème. Naslovno vlogo v Madami Betterfly bo pela Ana Roselle, glavno žensko vlogo v »Plesu v maskah« Eva Turnerjeva, v Trubadurju nastopijo Roselle, Taccanni in Pragosi, Aido bo kreirala Eva Turnerjeva, v »Cavalleriji rusticani« bodo peli: Roselle, Fr. Battaglia in Luigi Montesanto, v »Bohèmi« pa Ana Roselle, Oreste Bernardi in Giulio Pregosi. A. Roselle je znana v Ameriki kot najboljša interpretka v Puccinijevih operah.

Slovo igralca Starčića od Sarajeva. Te dni se je poslovil od sarajevskega občinstva član Nar. gledališča v Sarajevu g. Starčić, ki je za prihodnjo sezono angažiran v Splitu. G. Starčić, ki je na jugu znan kot dober predstavljalec učitelja Sfiligoja v Cankarjevem »Pohujšanju«, je nastopil za slovo v Knoblachovi komediji »Faun«.

Gledališče na kulturno-zgodovinski razstavi v Zagrebu. Zagreb se marljivo pripravlja na kulturno-zgodovinsko razstavo, ki se bo vršila letos na jesen. Gledališče bo na tej razstavi posebno dobro zastopano Po možnosti bodo posetnikom na ogled najboljše slike mož, ki imajo velike zasluge za hrvatsko gledališče. n. pr. Lisinskega, Štrige, Demetra, Mažuranića, Kukuljevića in drugih, originalna partitura opere »Porin«, slike najboljših igralcev in pevcev Freudenreicha, Bana, Plemenčića, Kašmana, Stazića, Mace Perisoe, Bajze Slavikove itd. ter maske umrlih umetnikov (Fijana, Dimitrijevića). Razstavljene bodo tudi toalete, v katerih je nastopala umetnica Milka Trnina, dalje izdaje gledališke knjižnice i. dr. Dvorana za gledališče bo popisana z imeni velikih tvorcev drame in opere. Obenem uprizori zagrebško gledališče več dram, v katerih se zrcali življenje starega Zagreba.

Nedeljski »Književni Obzor« objavlja v svoji običajni tedenski prilogi odlomek iz portretnega romana Vladimirja J. Jankovića »Duše sa Balkana«. Pisatelj Janković je rodom iz Slavonije in je od l. 1918. dalje tajnik v umetniškem oddelku prosvetnega ministrstva v Beogradu. Napisal in izdal je več knjig proze, znan pa je tudi kot dramatik.

Razstavo švicarske grafike prireja od 12. septembra do 7. oktobra sejmski urad v Frankfurtu pod naslovom »Lepa Švica«.

Busonijevo društvo v Berlinu. V spomin na skladatelja, esteta in glasbenega pedagoga Ferruccia Busonija se je ustanovilo v Berlinu Busonijevo društvo, ki začne delovati letos na jesen.

Predsezona v dunajski Volksoperi se otvori v torek, dne 11. t. m. s Puccinijevo »Madame Butterfly« pod taktirko dirigenta Egista Tanga. Glavne vloge so tako zasedene: Mme Butterfly — Ana Rosella (Teatro San Carlo, Napolj); Linkerton — Jos. Taccani (milanska Scala); Scarpless — Pegoli (Teatro Constanzi, Rim).

Prošla glasbena sezona v Moskvi. Prošla glasbena sezona v Moskvi je stala v znamenju Ruske filharmonije (Rosfile), ki je smatrala za svojo nalogo, da seznani Moskvičane z zapadnoevropsko glasbo. Na sinfoničnih koncertih sta se izvajali dve novosti: Stravinskega »Suita« in Prokofjeva »Koncert«. Zelo posrečena ideja je bil ciklus ljudskih koncertov, ki je obsegal večinoma muziko Zapadne Evrope. — V produkcijah komorne muzike so prednjačili trije kvarteti (Stradivarius, kvartet moskovskega drž. konservatorija in kvartet moskovskega Hudožestvenega teatra). Kvalitativno stoji med njimi najvišje konservatorijski kvartet. Poleg teh kvartetov je gojil komorno muziko Moskovski trio, v katerem so Dillon, Spielmann in Goldstein. Pomembno vlogo v ruskem glasbenem življenju je razvijalo Udruženje za moderno glasbo. Pozornost sta vzbudila dva nova glasbenika, skladatelja Žirinskij in Žebalin. »Prvi sinfonični ansambel« se je izkazal posebno s tem, da je izvajal dve večji deli iz glasbene zakladnice, Beethovnovo »Deveto sinfonijo« in Stravinskega »Ekstatični poem«.

Darujmo za sokolski Tabor!

Domače vesti

* **Izpremembe v državni službi.** Dr. Pavle Pestotnik, šef prosvetnega oddelka v Ljubljani, je imenovan za direktorja gimnazije v Velikem Bečkereku. V srednješolski službi so napredovali: dr. Vinko Šarabon, prof. na I. drž. gimnaziji v Ljubljani, iz 5. skupine v 4 skupino I. kategorije; dr. Ivan Arnejc, prof. na realni gimnaziji v Ljubljani, iz 5. skupine v 4. skupino I. kategorije; Slavko Raič, profesor na realni gimnaziji v Celju, iz 6. skupine v 5. skupino I. kategorije; Fr. Trošt, strokovni učitelj iz 3. skupine v 2 skupino II. kategorije; Fran Bračun, prof. na gimnaziji v Mariboru, iz 6. skupine v 5. skupino I. kategorije.

* **Imenovanja v državni službi.** Za asistenta na medicinski fakulteti zagrebške univerze je imenovan dr. Joža Gostiša, doslej sekundarni zdravnik v Ljubljani. Gospa Marija Vera je imenovana za članico Nar. gledališča v Ljubljani s pravicami uradnika 2. skupine II. kategorije.

* **Turški poslanik v Beogradu.** Za turškega poslanika v Beogradu je imenovan Jusuf Cigmet-beg, doslej direktor političnega oddelka v Angori. S tem imenovanjem so vzpostavljene diplomatične zveze med našo kraljevino in turško republiko.

* **Duhovniške takse.** V ministrstvu ver je bila nedavno dovršena nova naredba o taksah, ki jih duhovni smejo pobirati od prebivalstva za posamezna opravila. Naredba bo te dni podpisana in stopi s 1. septembrom v veljavo.

* **Profesorski kongres v Beogradu.** Za udeležnike VII. mednarodnega profesorskega kongresa, ki se vrši v Beogradu v dneh 25. —28. avgusta, je prometno ministrstvo dovolilo polovično vožnjo na vseh državnih železnicah.

* **Bolgarski poslanik pride na Bled.** Kakor javljajo iz Beograda, pride bolgarski poslanik na našem dvoru g. Vakarelski te dni na Bled, kjer ostane dalj časa na oddihu.

* **Znižanje tarife na naših pomorskih parobrodih.** Po inicijativi pomorske direkcije v Splitu se je vršila te dni konferenca vseh naših pomorskih parobrodskih družb, ki je sklenila, da se zniža prevozna tarifa za potnike in blago za 30 odstotkov.

* **Odlikovanje.** Njeg. Vel. kralj je odlikoval g. Julija Mazelle, župana in veleposestnika v Gradacu v Beli Krajini z redom Sv. Save IV. stopnje. Gospod Mazelle je bil odlikovan že z istim redom pete stopnje. Čestitamo!

* **V naše državljanstvo je sprejet** dosedanji italijanski državljan Franc Bizaj, bivši deželni organ užitninskega urada v Gorici.

* **Himen.** Univerzitetni asistent g. dr. Rudolf Kolarič se je poročil z gospodično Tončko Bahovčevo v Ljubljani. — V Zagorju ob Savi se je predvčerajšnjim poročil g. Ant. Verbič, trgovec z delikatesami in dvorni dobavitelj v Ljubljani, z gospodično Anico Weinbergerjevo iz znane narodne rodbine v Zagorju. — V kapiteljski cerkvi v Novem mestu se je poročil včeraj učitelj g. Franc Berden z gospodično Ljudmilo Hladnikovo, hčerko znanega skladatelja Ignacija Hladnika. Bilo srečno!

* **Smrtna kosa.** Včeraj je umrl v Ljubljani po dolgem bolehanju g. Franjo Marinko, fotograf na Poljanski cesti. Pogreb bo v sredo. Blag mu spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Nov most na Fužinah.** Na Fužinah pri Ljubljani se gradi nov betonski most preko Ljubljanice, ki bo letošnjo jesen dograjen. Sedaj se zabijajo piloti za oporni zid na obeh bregovih Ljubljanice.

* **Češki listi o slavnostih v Rogaški Slatini.** Pretekli teden je objavila večina čeških dnevnikov v Pragi in Brnu simpatično pisana poročila o zborovanjih in Masarykovi proslavi Jugoslov. Češkoslov. Lig v Rog. Slatini, dne 1. in 2. avgusta. Zelo laskavo poročajo listi o lepotah in gostoljubnosti zdravilišča, ki je res izkazalo vso pozornost došlim gostom. Gotovo je tudi za našo širšo javnost razveseljiva vest, da je prišlo ime našega državnega zdravilišča v širši svet brez običajne reklamne poti.

* **Kmetje, ne silite s prodajo pšenice!** Vsled letošnje obilne žetve prihaja v zadnjem času zelo mnogo žita na trg, tako da ga mlini zlasti radi tega, ker ni zadostno presušeno, ne morejo pokupiti. Velika ponudba povzroča pri nakupovalcih izdatno znižanje cen, čemur pa je v veliki meri tudi vzrok bojazen pred skakajočim dinarjem. Med novosadskimi borznimi kurzi in našimi nakupnimi cenami je trenutno nastala neopravičljiva dispariteta. Upati je, da se, če g. Stojadinoviču dinar zopet ne uide, cene v najkrajšem času stabilizirajo. Komur torej ni prehudo potrebno prodati žita, naj isto drži, prečisti, posuši ter skrbno konzervira. V pogledu konzerviranja žita žal naši kmetovalci mnogo greše!

* **Italijansko planinsko društvo v Gorici** se pritožuje, da so posetniki Triglava poškodovali njegovo planinsko knjigo in da delajo v njej neumestne opazke ter namigava, da so to zagrešili člani SPD. — Opozarjamo in prosimo vse naše člane ter sploh vse turiste, da opuste vsako poškodbo tuje lastnine, ki nam ni v čast in nam jemlje ugled v tu- in inozemstvu. Prepričani smo, da pravi pristni turisti obsojajo tako obžalovanja vredno početje in jih prosimo, da vsako tozadevno poškodbo javijo podpisanemu odboru. — Osrednji odbor SPD.

* **Državna tiskarna — dobaviteljica šolskih potrebščin.** K tozadevnemu našemu nedeljskemu članku nam še pišejo: Na Hrvatskem so na osnovnih šolah zvezki že monopolizirani. Dočim prodajajo pri nas zvezke na drobno po 75 par, veljajo na Hrvatskem 2 Din in so torej 2 in polkrat dražji nego pri nas. Papir ni veliko vreden. Čemu neki, saj občinstvo mora kupiti zvezke. Zvezki so podobni Schreiberjevim, ki so bili vpeljani v naših šolah pred 40. leti, ki pa jih je moderna pedagogika zavrgla ker ne odgovarjajo razvoju in bistvu lepopisja. Ako prevzame državna uprava v izdelavo zvezke za vso državo, se bo vpeljala v vse šole ista šablona, kakor je na Hrvatskem. Izdelki bodo veliko dražji — državna režija neprimerno višja — in najbrže tudi manj vredni, kakor če se delo prepusti privatni konkurenci. Tu je tekmovanje in kupec ni navezan na enega trgovca, temveč lahko izbira po kakovosti blaga. Privatnik se vedno trudi, da zadovolji novega odjemalca, državi pa bo vseeno, ker bodo kupci odvisni od nje. Ravno glede zvekov je že sedaj taka konkurenca, da je zaslužek minimalen in sedaj naj ga odje še država. Kako naj producent plačuje visoke davke, če mu država z lastno konkurenco odjeda zaslužek. Ako že morajo biti zvezki enaki na vseh zavodih, naj predloži država vzorec, privatna podjetnost pa naj skuša zadostiti tem zahtevam. Tako bi bilo ustreženo vsem, trgovcu, stranki pa tudi državi.

* **Prostovoljno gasilno društvo v Gradacu** v Beli Krajini praznuje dne 15. t. m. 36 letnico svojega obstoja. Kralj je podelil srebrno medaljo za državljanske zasluge gg. Jakobu Stipaniču, Janezu Marentiču, Jožetu Marentiču, Janezu Maleščiču, Matiji Filaku in Francu Piletiču, ki so vsi zvesti člani gasilnega društva že nad 25 let. Odlikovanja jim izroči v soboto, dne 15. t. m. ob 14. uri g. srezki poglavar na slavnostni način. Sosedna gasilna društva kakor tudi prijatelji gasilstva se vabijo na prijateljski sestanek.

* **Zdravilišče Dobrna pri Celju.** Glede na številna vprašanja in da se omogoči onim, ki sedaj v času glavne sezije niso mogli priti v naše priljubljeno letovišče, dovoljuje podpisano upraviteljstvo vsem v času od 1. septembra do 15. oktobra naslednje popuste: Vsi državni uslužbenci, oficirji, svečeniki, penzijonisti vojni invalidi in vseh navedenih svojci, nadalje svojci pomrlih ali padlih vojakov, vojne sirote ruski begunci, nameščenci samoupravnih mest in vsi člani raznih bolniških blagajn plačajo od osebe za 20 dnevno zdravljenje Din 1340 Ta znesek je plačati ob prihodu gosta pri blagajni zdraviliške uprave in dobi vsak gost za to: 1.) enkratno brezplačno vožnjo z autom iz Celja v Dobrno in nazaj; 2.) za 20 dni stanovanje in hrano; 3.) 20 kopeli in 4.) enkratno oziroma dvakratno zdravniško preiskavo in ordinacijo. Hrana je naslednja: Zjutraj: kava in kruh. Opoldne: juha, goveje meso, 2 prikuhe in močnata jed, ali juha, pečenka in dve prikuhi brez močnate jedi, kruh. Popoldne: kava in kruh. Zvečer: mesnata jed z 1—2 prikuhami, ali predjed in malo mesno jed ali močnato oziroma mlečnato jed, kruh. Hrana je dobro pripravljena in v zadostni množini. Stanovanja se odkazujejo po vrsti došlih prijav. Prijave je poslati zdraviliški upravi do najpozneje 31. avgusta oziroma do 10. septembra. — Upraviteljstvo zdravilišča Dobrna pri Celju.

* **Interesentom.** Da se prepreči nepotrebno dvojno delo, objavljam, da pripravljam podroben komentar novemu tiskovnemu zakonu s sistematiko, dosedanjo judikaturo in s historično-primerjalno študijo o tiskovnem pravu drugih držav. Rokopis pojde v tisk sredi septembra. — Dr. Knaflič.

* **Najpogubnejši in najsitnejši stvor na svetu** je sobna muha. V primeri k tej žuželki so zverine, strupene kače, katerih ujed usmrti človeka v eni minuti, nedolžne ovčice. Naj se pomisli da sobna muha — kakor so prirodoslovci dokazali — v svojem kratkem življenju vleče seboj milijonov bakterij ter jih prenese iz bolniških sob, gnilih odpadkov, močvirij, mrhovin, na zdrave ljudi, slabe otroke, jedi in živež. Pod temi bakterijami se nahajajo tifus, malarija, kolera, griža, sušica, difterija, boginje itd. Ena sama muha izleže 600 jajčec. V teku enega leta je postalo iz tega več milijonov muh. Najsigurnejše sredstvo za obrambo sta milijonsko preizkušena muholovca »Aeroxon« in »Medos« z zaponcem. V vseh trgovinah Jugoslavije! 4262

* **Prvotno razglašeni občni zbor društva »Vrtnarska šola« bo šele jeseni.** 1617

* **Turistovski klub »Skala«** pozivlja vse člane, ki si nameravajo nabaviti za bodočo sezono nove smuči, da pošljejo tozadevne prijave smučarskemu odseku najkasneje do konec avgusta. S prijavo vred je položiti Din 100. 1624

* **Poljske liste** naročajte pri »Veri« trg. družbi z o. z. Ljubljana, Aleksandrova c. 8.

* **Javna licitacija.** Gradbena direkcija razpisuje na dan 16. septembra javno ofertalno licitacijo za oddajo zgradbe lesenega mostu čez Savo pri Boh. Bistrici v tiru dež. ceste I. vrste Bled-Bohinjska Bistrica. Podrobnejši podatki so razvidni iz razglasa v »Uradnem listu«. 1619

* **G. veliki župan dr. Baltič danes ne sprejema strank, ker je odsoten iz Ljubljane.**

* **Smrt v valovih Drave.** V soboto se je odigrala pri Dolnjem Miholjcu pri Osijeku pretresljiva drama. Iz Gjurgjevca se je šla kopat v Dravo večja družba višjih uradnikov tamkajšnje tovarne tanina z ženami in otroci. Nenadoma sta se začela potapljati neka deklica in njen desetletni bratec. Z velikim naporom so rešili iz valov deklico, deček sin Franje Hermana, uradnika mlinske industrije iz Zagreba pa je pred očmi matere utonil.

* **Smrtna nesreča pri delu.** Dne 8. t. m. je posestnik Hinko Škofič v Selnici ob Muri pri posestniku Drozgu kopal pesek za novo cesto iz Št. Ilja proti Mariji Snežni Jama je bila že precej globoka in se je pesek naenkrat sesul na Škofiča ter ga pokopal pod seboj. Ponesrečenca so sicer takoj potegnili izpod peska ter poslali po zdravnika v bližnji Strass v Avstrijo. Poklicani zdravnik je sicer prispel, toda je Škofiča našel že mrtvega.

* **Nesreča v Birčni vasi.** Pišejo nam: Pred kratkim ste poročali, da se je v Birčni vasi ponesrečil železničar Josip Peček. To je pomota. Ponesrečenec je železničar Josip Petsche iz Berčne vasi, ponesrečil se je na postaji v Šmarju pri Grosupljem. Ponesrečenec je rodom Kočevar in je skočil z vlaka, ki je vozil čisto počasi. Pri tem se je spodtaknil in je prišel pod kolesa, ki so mu odrezala eno nogo v stopalu, drugo pa v členku. Pri tej priliki bodi mimogrede omenjeno, da bi bilo zelo umestno, če bi grosupeljski zdravnik obenem tudi železniški zdravnik, kajti zdravnik v Št. Vidu pri Stični v slučaju nezgod pri najboljši volji ne more priti pravočasno. S tem bi bilo ustreženo vsem železničarjem v grosupeljski okolici.

Damski filc klobuki

v najmodernejših barvah se dobijo najceneje v modnem salonu

Z. Mahnič-Gorjanc

Kopitarjeva ulica štev. 1.

Danes zadnjikrat!

Pustolovna noč

(La rue — Cesta . . .)

Pikantni pustolovni roman v 5 velikanskih dejanjih v glavni vlogi Aud Egede-Nissen.

Neki nižji uradnik, kateri se je naveličal vsakdanjega priprostega doma, gleda skozi okno poln strasti za burnim nočnim življenjem. Ko ga njegova žena ponižno pokliče k večerji, ji pobegne ter se vrže v vrtinec nočnega življenja ..., katerega vsled stroge c......e ne smemo opisati, ampak le priporočati, da ne zamudite prilike, ogledati si ta grandijozno inscenirani film!

Izven programa: *«Novi Pathe Journal»*.

Kino «LJUBLJANSKI DVOR».

Predstave: ob delavnikih ob 4., ½6., ½8. in 9. — Ob praznikih ob ½11., 3., ½5., 6., ½8. in 9. uri.

Iz Ljubljane

u— **Osebna vest.** Dne 8. avgusta je stopil g. Avgust Jeršek, poštni poduradnik v Ljubljani po 35-letnem službovanju v pokoj. Tovariši so mu priredili tem povodom v gostilni Bončar poslovilni večer. G. Jeršku želimo, da bi še dolga leta užival zasluženi pokoj.

u— **Analfabetski tečaj za nepismene vojake v Ljubljani.** Pri tukajšnjem 16. topničarskem polku se je vršil od 10. aprila do 8. avgusta t. l. analfabetski tečaj, ki se ga je udeleževalo 87 nepismenih vojakov, Srbov, Mohamedancev in Albancev ter en Kočevec. Poučevala sta mestna učitelja Ulrik Pavlica in Matija Lavrenčič. Končni izpit se je vršil v soboto dne 7. avgusta popoldne. Uspeh je bil prav dober. Dobro, oziroma 6 prav dobro je bilo usposobljenih v čitanju, pisanju in računanju 84 vojakov, le 3 so bili nesposobni. Mestna občina je najboljših 6 vojakov nagradila s spominsko knjigo, beležnico, pismenim papirjem in svinčnikom. Prvi je prejel povrhu še zbirko junaških srbskih narodnih pesmi. Vsi ostali so prejeli beležnico, papir in svinčnik. Med vojaškimi učenci so se nekateri z lepo pisavo in gladkim čitanjem naravnost osupljivo odlikovali. Vse pa sta nadkriljevala neki srbski mohamedanec in neki dalmatinski redov. Vobče so vojaki jako inteligentni ter se vadijo v pisavi in čitanju s prav otroško vnemo. G. polkovnik Mil. V. Antonijević je po izpitu izrekel nadzorniku Rapetu in obema učiteljema priznanje, vojakom pa pohvalo.

u— **Dramatični odsek «Unije»** pozivlja vse svoje člane tamburaše in igralce, da se udeležijo sestanka danes zvečer ob 8. uri v Narodnem domu. Prosim polnoštevilne udeležbe. — Predsednik.

u— **Mestna Orjuna Vič - Glince** priredi v soboto dne 15. avgusta svojo vrtno veselico na sokolskem letnem telovadišču na Viču. Na dnevnem redu je veliko tekmovalno streljanje v tarčo s puško ter streljanje z lokom na figure, velik srečolov, ples, petje in godba. Začetek je ob 15. uri; vstopnina 5 Din za osebo.

u— **Najnovejše bluze, otroške in damske obleke, priporoča Krištolič-Bučar.**

u— **Demokratski klub poštnih nameščencev** bo imel v sredo ob 8. uri zvečer širši sestanek pri Bončarju.

u— **Policijske prijave.** Od nedelje na pondeljek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 2 tatvini, 1 goljufija, 4 prestopki kaljenja nočnega miru, 1 telesna poškodba, 1 popad psa, 1 nezgoda, 3 prestopki cestnega policijskega reda in 1 najdba dela človeškega telesa.

Napačno je mnenje, da si

— kuhanje na plin —

lahko omislijo samo boljše situirane družine. Ugodnost odplačevanja na **10 mesečnih obrokov** kakor tudi 100% prihranek pri kurjavi **omogoča nabavo tudi manj premožnim!** Prepričajte se sami ter zahtevajte proračune od „Mestne plinarne". 343-a 1

OBLEKE

kupite najceneje pri

Josip Rojina. Ljubljana.

Največje filme

sezije 25./26.

predvaja le

Kino «Dvor»

u— **Nesreča.** Med igrajoče se otroke je zavozil v soboto popoldne s kolesom na Cankarjevem nabrežju Valentin Urbanič z Glinc in pri tem podrl na tla 11-letnega Milana Mozetiča, stanujočega v Beethovnovi ulici št. 6. Mozetič je prišel pod kolo in si pri padcu zlomil desno nogo. Odpeljan je bil z rešilnim vozom v bolnico.

u— **Nezgoda na vlaku.** V nedeljo, o priliki domžalskih slavnosti, je na domžalskem kolodvoru ob pol 22. uri stroj vlaka zadel 57-letnega upokojenega davčnega svetnika Antona Križmana iz Ljubljane in mu močno poškodoval levo nogo pod kolenom. Na last no željo je bil ponesrečenec prepeljan z ljubljanskega glavnega kolodvora z rešilnim vozom v javno bolnico.

u— **Čudna najdba.** V Mestnem, oziroma viškem logu ob deželni cesti proti Notranjim goricam je našel v nedeljo popoldne v nekem jarku Josip Berlec z Glinc kos človeške glave, že skoro popolnoma preperele. Čudno najdbo je takoj prijavil policiji. Glava se je nahajala v jarku bržkone že od zadnjih poplav, ko se je odločila od že preperelega trupla kakega utopljenca.

u— **Okraden od neznanca.** Ko se je vračal strojnik pri Brodarskem sindikatu v Beogradu Alojzij Kokalj iz Rožne doline v nedeljo proti večeru z dopusta na kolodvor, se je utrujen odpočil na neki klopici v Tivoliju. Kmalu pa se mu je pridružil okrog 26-letni neznanec, s katerim sta dalje časa kramljala o različnih stvareh. Ko se je neznanec poslovil, je hotel Kokalj potipati po svoji listnici, ki jo je imel v stranskem žepu, vendar pa je na svojo žalost ni več našel. V listnici je imel Kokalj 1200 Din in razne dokumente.

u— **Predrzna tatvina na dvorišču.** Zasebnici Mariji Piškovi, stanujoči v baraki bivše milarne v Šiški, je neznan uzmovič odnesel v nedeljo popoldne z dvorišča črno volneno posteljno odejo, vredno 2000 Din.

u— **Umrli v Ljubljani.** Zadnja dva dneva so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Fran Marinko, fotograf, 38 let. — Anton Janežič, bivši kurjač, 80 let. — Marija Kralj, posestnica, 69 let. — S. Emilija Stadler, usmiljenka, 46 let. — Josipina in Albina Gams, posestnikovi hčerki, dvojčki, 4 mesece.

Iz Maribora

a— **Narednik Geč umorjen?** Nedavno smo poročali, da so našli na železniškem tiru povoženega narednika Geča, o katerem so sumili, da je izvršil samomor, četudi se je to vsem čudno zdelo, ker se ni dalo sklepati, čemu bi bil šel prostovoljno v smrt. Pri nato sledeči obdukciji pa so zdravniki ugotovili, da je bil Geč že mrtev položen na železniški tir. Kakšen zločin je bil nad njim izvršen, bo skušala dognati preiskava.

a— **Srečne učiteljice.** V času od 19. do 22. avgusta imajo v zavodu mariborskih šolskih sester učiteljice duhovne vaje, ki jih bo vodil univ. prof. dr. Ujčič. Da jih bo prišlo več, so jim poskrbeli hrano in stanovanje v samostanu. Kot poroča «Straža», je treba prijave čimprej poslati, da ne bo naval prevelik.

a— **Mariborski župan** g. dr. Leskovar je nastopil dopust in ga bo v času njegove odsotnosti zastopal podžupan g. dr. Franjo Lipold.

a— **Nezgoda pri dravskem kopališču.** Včeraj popoldne je bilo radi velike soparice mestno kopališče ob Dravi zopet natrpano polno, zlasti mladeži, ki se je prav razigrano podila sem in tja. Pri tem pa je nekdo okrog 14-letnega dečka sunil blizu gornje ograje, skozi katero je deček nato padel na spodaj ležeč cementni hodnik. K sreči je priletel ravno na noge, katere si je precej potolkel, tako da je na več mestih krvavel. Ko bi bil padel na glavo, bi si jo bil gotovo razbil. — Tudi pri polzki sprhi je bila ves popoldan tolika gneča, da so kopalci med splošnim prerivanjem drug za drugim padali na hrbet. Samo ena sprha že davno ne zadostuje več za mestno kopališče. Zlasti bi bilo umestno napraviti posebno sprho za otroke — pa to preden se zgodi kakšna nesreča.

a— **Tatvine v dravskem kopališču** se stalno množe. Minulo soboto je nekemu inženjerju ukradel neznan zlikovec 200 Din iz kabine. Bil pa je pri tem še tako dostojen, da je pustil v žepu listnico in celo nekaj denarja. Podobne tatvine so na dnevnem redu, ker je kopališče mnogo premajhno in so ljudje prisiljeni, da se jih gnete po 10 oseb v eni kabini, s čemur je vsaka kontrola nemogočena. Občina pa ima polovico prostora v kopališču ob Dravi še popolnoma praznega, kjer bi lahko namestila nove kabine, ki bi se pri tem ogromnem navalu tudi takoj amortizirale. Toda na občini se za to stvar žalibog nihče ne zanima, čeprav bi lahko imeli lepe dohodke iz tega.

Iz Celja

e— **Konec veletrgovine Oswatitsch & Dejak.** Družabnika tvrdke Oswatitsch & Dejak v Celju sta se koncem julija mirno in sporazumno razšla. Koncem tega meseca se tvrdka tudi formalno razdruži. Oba družabnika g. Max Oswatitsch in g. Rihard Dejak se bosta vsak po svoje in za se bavila s trgovino s premogom in drvi, kakor sta se doslej skupno.

e— **Nov samostan v Celju?** Po Celju je nekdo razširil nekoliko neverjetno vest, da se misli tu naseliti neki red, ki bi restavriral poslopje sedanje okrožne komande, kjer je bil itak nekoč samostan, dokler ga ni zapri cesar Jožef. Poslopje je last države, ki bi se ga gotovo rada znebila za dober denar. A hiša je tako zapuščena, da bi trebalo v njo zabiti veliko vsoto; pa bi se jej še poznalo, da je le za silo popravljena. Ni izključeno, da je kaka verska družba res že ugibala o naselitvi, saj denar imajo. In prednost načrta je jasna, ker se tega poslopja dotika tkzv. nemška ali Marijina cerkev. Potem bi pa bilo vse kakor nekoč.

e— **Kopanje konj v Savinji.** Zadnje čase se je bila razpasla razvada, da so gonili popoldne in v večernih urah konje v Savinjo kopat v mestnem območju, kar seveda občinstvu ni ugajalo. Sedaj pa je mestni magistrat kopanje konj v mestu prepovedal. Kršenje te prepovedi bo kaznovano z globo do 500 Din, a v slučaju, da globa ne bi bila iztirljiva, z zaporom do 10 dni.

e— **Občeslovensko obrtno društvo v Celju** sklicuje za nedeljo 23. avgusta dopoldne v Celje v Narodni dom zborovanje obrtništva, predvsem savinjskega okrožja. Dnevni red: delavski zakon, naša davčna bremena, obrestna mera. Predavatelji so že zagotovljeni. O drugi točki bo predaval konzulent Trgovske in obrtniške zbornice g. Žagar, o tretji točki g. Lesničar, ravnatelj Zadružne zveze. Obrtnike opozarjamo na navedeno zborovanje z nujno prošnjo, da se ga v lastnem interesu v čim večjem številu udeleže. Posamezna obrtna društva dobe pravočasno posebna vabila z natančnim dnevnim redom.

e— **Revanžna tekma med Atletiki in moštvom 39. pp.** Ena izmed najzanimivejših letošnjih nogometnih tekem v Celju se nam obeta na praznik dne 15. avgusta ob 17. uri na sportnem igrišču na Glaziji. Vršila se bo revanžna tekma med nogometnim moštvom celjskega 39. peš. puka in med celjskimi Atletiki. Zadnja tekma med obema kluboma je izpadla v korist Atletikov (2 : 1). Ker pa so nogometaši 39. pp. zadnji čas prav pridno in sistematično trenirali, upamo, da bodo napeli vse sile, da popravijo svoj zadnji neuspeh. Celjskemu sportnemu svetu se torej obljublja nad vse zanimiva igra.

e— **Javna inženjerska praksa.** Dovoljenje za izvrševanje javne prakse v Celju je dobil od ministrstva za javna dela inž. g. Franc Donner. Njegova stroka je šumarsko inženjerstvo.

e— **Sestanek igralk in igralcev.** Nocoj ob osmih se bo vršil v mestnem gledališču sestanek dosedanjih izvajajočih članov mestnega gledališča in vseh onih, ki se žele posvetiti našemu gledališču.

e— **Celjska koča pod Tostom,** ki je lani za božič zgorela, je sedaj zopet dograjena in udobno urejena. Dne 6. septembra bo koča otvorjena in dana gostom na razpolago. Nova koča je prilično udobna in se jej pozna, da stane nad 100.000 Din. Opravičeno je upanje, da jo bodo Celjani in sosedi še raje obiskovali nego doslej.

e— **Zvezdna dirka kolesarjev,** ki jo je priredil podsavez za Slovenijo s ciljem Celje, ni potekla tako, kakor je bila zamišljena. Dasi je obljubilo sodelovanje 22 klubov, se zadnji trenutek dobršen del tekme ni udeležil.

Proti korpulenci (debelosti) učinkuje edino preizkušeno in najnovejše sredstvo Lepoform tablete. Glavna zaloga: Lekarna Bahovec, Ljubljana (in Salus) 284a

Iz Primorja

* *Promocija.* V Frankfurtu ob Meni je promoviral g. Danilo Švara, doma iz Ricmanj pri Trstu. G. Švara je angažiran za sezono 1925/26 kot kapelnik v Nar. gledališču v Ljubljani.

* *Devetletnico osvobojenja* so obhajali v Gorici v nedeljo dne 9. t. m. Za svečanost so se delale velike priprave in se je celo govorilo, da poseti mesto ob tej priliki sam predsednik ministrskega sveta. Pa je prišlo drugače. G. Mussolinija ni bilo, prestolonaslednika in članov vladarske hiše tudi ne. Ob 8. uri zjutraj so se začeli ljudje zbirati na Travniku, ob 9. se je vršil sprejem zastopnikov oblasti, nato je govoril komisar goriškega mesta senator Bombig, izročene so bile svetinje zveze vojnih dobrovojcev goriškemu mestu, defilirala je vojaška posadka in vršil se je pohod na vojaško pokopališče v ul. Cappucini. Ob ½12. uri je bil banket, zvečer pa razsvetljava in zabava na Travniku.

* *Krvava griža* razsaja že delj časa v Poljubinju in Žabčah. Bolezen je zahtevala več človeških žrtev, sedaj pa gre h koncu.

* *Žrtev Soče.* Pri napenjanju žice čez Sočo je ponesrečil te dni delovodja Peter Canada iz Rovere v Bergamu. Domačin Anton Jug, ki mu je pri delu pomagal, je istotako padel v vodo, a se je rešil, ker je znal plavati. Čudno je pri tem, da se je Jug že pred leti enkrat v podobnem doživljaju rešil, medtem ko je neki Nemec, ki je delal z njim, padel v reko in utonil.

* *Smrtna kosa.* V Trstu je preminula Marija vdova Skodnik. Pokojnico so pokopali v nedeljo 9. t. m. — V Biljah pri Gorici je umrla Katarina Nemec roj. Saunig, stara 84. let. N. v m. p.

* *Pogreb letalskih žrtev v Portorose.* V nedeljo popoldne se je vršil v Trstu pogreb Pittonijeve hčerke in Dine Marcovicheve, katerima je prošli četrtek letalo v Portorose odtrgalo glavo. Pogreb je bil veličasten. Udeležilo se ga je številno občinstvo, na tisoče ljudi pa je tvorilo špalir ob cestah. Žalnega sprevoda se je udeležil tudi bivši soc. poslanec Pittoni, ki je prišel v Trst z Dunaja.

Slovo.

Zapustivši Rajhenburg, poslavljam se tem potom od vseh znancev in se iskreno zahvaljujem za vso izkazano mi ljubeznivost in za vse usluge, izkazane mi tekom mojega večletnega službovanja v Rajhenburgu.

Rajhenburg, dne 8. avg. 1925.

Inž. Marek Bohuslav.

KNJIGE leposlovne in znanstvene v vseh jezikih **kupuje** po primernih cenah Ljudska knjižnica v Mariboru. Narodni dom.

Iz življenja in sveta

Pozabljeni dogodki iz velike vojne

Ob priliki letošnjih manevrov sovjetskega vojnega brodovja je moskovska «Pravda» objavila zanimivo historijo, ki menda širši javnosti še ni znana.

Pričetkom svetovne vojne je nemška križarka «Magdeburg» nasedla na pesek ne daleč otoka Odensholm v Baltskem morju. To nezgodo nemške vojne ladje so zapazile ruske križarke, ki so pričele nemško križarko obstreljevati. Ko so Nemci videli, da njihove ladje ne morejo splavati, potopiti je pa na pesku tudi niso mogli, je posadka križarko «Magdeburg» zapustila na čolnih pod belimi zastavami in se udala Rusom. Popreje pa so Nemci poskrbeli, da uničijo vse dokumente in tajne signalne knjige, da ne padejo v roke sovražnika. Ruski pomorščaki so pri tem opazili, da se je nemški oficir žrtvoval. Vrgel se je v morje in se ta trenutek potopil. S preciznimi inštrumenti so Rusi dotično mesto izračunali in določili. In zares, ko je bila predaja ladje dovršena in Nemci odpeljani v jetništvo, so ruski pomorščaki našli in točno preiskali dotično mesto, ter našli na dnu mrtvo truplo nemškega oficirja. Okrog sebe je imel privezane toliko iskane tajne signalne knjige. Te signalne knjige se na vojnih ladjah hranijo v posebnih hermetično zaprtih težkih svinčenih skrinjah, da jih vržejo, če treba v morje in da ne splavajo.

Tako so Rusi dobili nemške signalne knjige. Kopije so poslali tudi zaveznikom. Nemci o tem niso imeli pojma ter so se še dalje posluževali starih signalov, zavezniki pa so na ta način mogli razumeti vsako nemško tajno depešo. Zlasti so se s tem znanjem okoristili Angleži v prosluli veliki pomorski bitki pri Jütlandu. Nemci so takrat nastavili past angleškemu brodovju. Radi svojega znanja nemških tajnih signalov so pa Angleži obrnili in Nemci sami so prišli v past. Od tega težkega poraza dalje se nemška mornarica ni več upala iz svojih varnih pristanišč.

Pomorski častnik, ki je opisal ta dogodek dopisniku «Pravde», je trpko dodal: «In vse to je danes že pozabljeno.»

Žal je res vse to pozabljeno in pozabljene so ogromne ruske žrtve, brez katerih ne bi bilo zmage zaveznikov.

O kopalni obleki

Letošnja kopalna sezona gre h kraju, a vendar jih je še mnogo, ki se morda niti enkrat niso kopali na prostem. Kdor ni storil tega, naj se požuri, zakaj bliža se hladno vreme in ž njim konec kopalne priložnosti.

Kopalni običaji niso v vseh deželah enaki. Ravnajo se po ljudeh, njihovem življenju in temperamentu. V Italiji so pojmi o kopanju in kopalni obleki čisto drugačni kakor pri nas. Tam se lahko človek obleče za kopanje doma in se lahko ogrne samo v rjuho, pa jo mahne skozi ulice k morju. Taka prikazen je v Italiji čisto vsakdanji pojav. Nihče se ne zgleduje in zgraža, če se šeta v kopalnem kostumu dama v predvečerju na bregu. Ženske in moški, ki prebijejo v vodi po cele dneve, obedujejo v restavraciji ali gostilni kar v kopalni obleki in nikomur ne pride na misel, da bi se nad njimi pohujševal. Pri nas je seveda drugače. V imenu javne morale se ne sme nihče pojaviti na ulici bos, gologlav in oblečen v triko, ki sega pri moškem od pasu do beder, pri ženski pa od ramen do stegen.

V Rumuniji so kopalni običaji zelo preprosti. Tam se kopljejo moški in ženske skupaj, in sicer mnogokrat brez kopalne obleke. Tudi v Rusiji je nagota manj pohujšljiva kakor drugod. Tam pljuskajo po vodi od jutra do večera ljudje obojega spola brez figovega peresa. Ker se nad tem nihče ne zgleduje, ni tudi nobenega pohujšanja in vse je lepo v redu ter se razume, kakor da je prav tako namenjeno.

Ponekod pa vlada baš v pogledu kopalne obleke zelo tenkočutno naziranje. Ponatiskujemo zanimivo vest iz dunajskih listov, kjer beremo sledeče: Dunajčanka je prišla na kmete kot letoviščarka. Blizu vasi je bila voda in dama si je zaželela njenega hlada. Oblekla se je v kopalno obleko in se napotila k vodi. Na cesti pa je srečala kmetico, ki se je njene zunanjosti tako prestrašila, da je porodila pred časom.

Kaj je bilo potem, to listi previdno zamolče. Komentar naj si napravi vsak sam. S tem, da smo zgodbo ponatisnili, smo storili svojo dolžnost — odgovornost zanjo pa prepuščamo tistemu, ki jo je napisal prvi.

Grozen zločin v Bratislavi

Grozen zločin je izvršil v petek 7. tega meseca 18letni Evgen Kadliček v Bratislavi z dvema mladima prijateljema. Svojo mater in očima je ubil po načrtu, ki ga je že vnaprej dobro premislil in setavil. V Tallerovi ulici številka 3 je stanoval uradnik Slovaške hranilnice František Hartmann s svojo ženo in njenim sinom iz prvega zakona Evgenom. Že tri leta sta živela zakonca Hartmann v najlepši slogi, le moralno pokvarjeni Evgen je često kalil domači mir. Morilec Evgen Kadliček je bil že od mladih nog tipični postopač in lenuh. Družil se je z raznimi vlomilci in drugimi sumljivimi elementi in ni dolgo tega, ko je ukradel svoji materi 2000 Kč. Večkrat je imel že opraviti s policijo, ki ga prav dobro pozna. V petek zvečer je šla čez dvorišče omenjene hiše žena policijskega stražnika Niklavca. Začula je iz drugega nadstropja, kjer stanujejo Hartmannovi, obupne klice na pomoč. Niklavcova je hitela po stopnicah v drugo nadstropje, kjer je našla Hartmannovo vso v krvi. Takoj je obvestila o tem svojega moža in ko je prispela na lice mesta policija, so našli oba zakonca v mlaki krvi. Noge sta imela zvezane z žico. Hartmannova je bila še toliko pri zavesti, da je povedala ime morilca. Bil je to njen sin Evgen, ki sta mu pomagala dva prijatelja. Morilci so prišli v stanovanje ob 14. popoldne, ko je bil Hartmann v kopalnici. V kopalnico so prišli vsi trije mladeniči in planili na Hartmanna. Eden mu je zvezal z žico roke in noge, druga dva sta ga začela s kosom železa tolči po glavi. Nato sta odšla dva v spalnico, kjer sta napadla Hartmannovo soprogo, dočim je tretji držal na grlu umirajočega Hartmanna bodalo, pripravljeno za vsak slučaj, če bi se nesrečna žrtev branila. V spalnici je vrgel Evgen svoji materi odejo čez glavo ter jo udaril trikrat s kladivom po glavi. Njegov pomočnik ji je zvezal roke in noge z žico.

Nato so morilci prevrnili vse predale in odnesli ves denar. Policija je bila morilcem takoj za petami. Evgena Kadličko so aretirali v neki restavraciji, kjer je po groznem umoru mirno popival. Spočetka je svoj zločin tajil, končno je pa vendar priznal, da je umoril mater in očima z namenom, da pride do denarja. Imen obeh pomočnikov ni hotel izdati. Hartmann je takoj podlegel ranam, dočim so odpeljali njegovo ženo v bolnico, kjer so jo obvezali. Zdravniki upajo, da ostane pri življenju, dasi ima na glavi 12 ran. Brezsrčni sin je prosil mater, naj mu da denarja za čokolado in konjak. Ker ni hotela ustreči njegovi želji, je sklenil oropati stanovanje. Ko so morilci opravili svoj posel, so odnesli Hartmannovo truplo v poselsko sobo, sami pa so oblekli njegovo obleko. Cinizem teh treh zverskih mladeničev je šel tako daleč, da je eden oblekel isto obleko, v kateri je bil Hartmann umorjen, druga dva sta pa vzela iz omare dve novi obleki, tako, da so odšli vsi trije iz stanovanja v Hartmannovih oblekah.

V soboto ponoči je policija aretirala v Košicah rojenega Karola Doljala, ki je osumljen soudeležbe pri umoru. Doljal taji in skuša zvaliti vso krivdo na Kadličko. Tretji krivec je Michal Tomanovič, ki je tudi že pod ključem. Policija je zaslišala tudi težko ranjeno Hartmannovo, ki je izjavila, da bi jo bili morilci nedvomno ubili, če bi se ne bila pritajila in hlinila, da je že mrtva.

Politična posredovalnica za poroke

Sovjetska vlada si na vse kriplje prizadeva, da bi zanesla svoje nazore tudi na Norveško. Že večkrat so bili zadnje dni prijeti boljševiški agenti, ki so nagovarjali vojaštvo, naj se oprime komunističnih naukov. Norveška vlada pa izganja tujce, ki hočejo pridigati komunizem, ki ga tudi v Skandinaviji niso veseli.

Kaj napraviti? Sovjetska poslanica gospa Kolontajeva se ni dala oplašiti in je hitro našla izhod. Nabirati je začela mlade Norvežane, ki so na tihem zanesljivi komunisti, in jih pošiljati, seveda na stroške sovjetske vlade, v Moskvo, navidez v nedolžne namene. Tam nakažejo tem fantom brhke devojke, ki imajo v očeh zapadnih držav le to napako, da so strastne komunistinje. In ta dekleta morajo mladeniči poročiti, kar gre izredno hitro izpod rok. Potem se mladenič vrne domov na Norveško, z njim pa tudi novopečena soproga, ki je s poroko postala pristna Norvežanka, ki je ni mogoče na noben način izgnati iz države. In te norveške Rusinje razvijajo sedaj strastno propagando za boljševiška načela med Norvežani, zlasti med vojaki.

S tem pa stvar še zdaleka ni končana. Mladi Norvežani so se morali namreč v Moskvi obvezati, da se dajo kmalu po povratku v domovino zopet ločiti, kar gre ravno tako hitro kakor poroka. Pa to ni konkubinat, ampak pravi zakon z vsemi pravicami in dolžnostmi. Ko so fantje zopet svobodni, se moralo vrniti, seveda zopet ne na svoje stroške, nazaj v Rusijo, kjer morajo na isti način spraviti novega komunističnega agenta v krilih na Norveško. To se ponavlja vsakih par mesecev, dostikrat celo vsak mesec.

Ta način dobivanja in menjavanja brhkih soprog naravno prija norveškim pustolovcem, pa tudi drugim, sicer poštenim in v navadnem pomenu besede vse časti vrednim Norvežanom. Prav zastonj prideš do stasitega dekleta, ki je nekaj časa tvoja žena, do katere imaš vse pravice, ki ti gredo kot zakonskemu možu. Dolžnosti imaš pa bore malo. Denar je tu, in to je glavno. Ko se naveličaš žene, se opravi formalnost in prost si zopet. Hajdi zopet v Rusijo, kjer te že čaka brhka komunistinja, s katero boš znova preživel nekaj medenih tednov — na stroške drugih, ki te zalagajo z denarjem, da si lahko vesel.

So pa tudi izjeme, in teh ni ravno malo. Sovjetska vlada izbira namreč za te zakone, ali v resnici za agentsko službo v inozemstvo sama lepa in vsestransko naobražena dekleta, da bi tem lažje zapeljavala Norvežane k boljševiškim naukom. Ni čuda, da se med potjo iz Rusije na Norveško taka zakonca včasih malo preveč zagledata drug drugemu v oči in nočeta potem več narezen. Sovjetska vlada je potem opeharjena za lepo kopico rubljev in še dekleta so često izgubljena za komunistični raj na svetu, kot si ga oni zamišljajo. Vsaka stvar ima pač dve plati.

× *Izginulo jezero.* Brez znanega vzroka je izginilo te dni v državi Minnesoti v Zedinjenih državah jezero Bass. Na tisoče je rib, ki so ostale na suhem. Ljudje jih pobirajo in jedo. Daleč naokoli je par dni živelo siromašnejše prebivalstvo samo od teh rib, ki jih niso stale niti beliča. Metati so jih morali celo živalim, da bi se jih prej iznebili. Ribe so začele že gniti in okužujejo zrak. Zato razmišljajo oblastva, kako jih hitro spraviti s sveta, sicer ne bo mogel nihče več prebivati v bližini nekdanjega jezera, ki je bilo kake tri kilometre dolgo in poldrugo široko.

× *Ženske v tobačni industriji.* Kakor v vseh tvornicah, tako se tudi v tobačnih tovarnah ženske vedno bolj zaposlujejo. Zadnja leta jih je bilo samo v Nemčiji uslužbenih v tej stroki 80%. To je veliko število, ako pomislimo, da se bavi s predelavo tobaka v vsej Nemčiji vsega skupaj 103.600 ljudi. V Belgiji dela v tobačnih tovarnah približno 10.000 oseb, od teh polovica žensk, v Franciji 15.200 (žensk 80% kakor v Nemčiji), v Angliji 6000 (85%). Edino v Holandiji je odstotek delovnih moči v tobačnih tvornicah najmanjši v Evropi, namreč le 15% od 16.000 delavcev.

× *Stoletnica republike Bolivije.* Dne 6. avgusta je poteklo prvih sto let, odkar je postala država Bolivija v Južni Ameriki republika. Iz tega povoda so se vršile velike slovesnosti.

Dvorni trg 3

to si zapomnite.

Drago Schwab – Ljubljana

Načrti režiserja Pregarca

Te dni se je mimogrede mudil v Ljubljani g. Rado Pregarc, glavni režiser in umetniški vodja Nar. gledališča v Splitu. Naš urednik je porabil to priliko, da je naprosil gosp. Pregarca za razgovor o njegovem delu. G. režiser se je vabilu rade volje odzval in je obrazložil svoje delovanje na splitskem zavodu takole:

Narodno gledališče v Splitu je v današnji obliki mlad zavod. Otvorilo se je sicer v državni režiji kmalu po prevratu, toda redne sezone trajajo šele od l. 1920. dalje. V prvem času se je zbralo na njegovem odru večje število igralcev iz vseh pokrajin Jugoslavije. Najprej so prišli: ga. Nina Vavra iz Zagreba in ga. Taborska iz Beograda ter gg. Mihajlo Marković, Pavić, Milovanović, Badalić in Sotirović. Potem je prineslo v Split še štiri Ljubljančane: go Ido Pregarčevo, gočno Gradišarjevo, Rakušo in mene. Prva redna sezona je bila ena doslej najboljših in najuspešnejših gledaliških sezon sploh.

Položaj splitskega Narodnega gledališča se bistveno razlikuje od gledališč v drugih mestih naše države. Gledališka stavba je najprostornejša med vsemi domačimi gledališči. Zidana je bila l. 1893. ter sprejme normalno 1500 oseb. Ker se je pa gledališče sezidalo z znatno denarno pomočjo zasebnikov, so tem dobrotnikom ostale neke ugodnosti v obliki brezplačne vporabe gledaliških lož. Te lože so še danes zaseljna last in jih imejitelji lahko prodajajo od roda do roda. Denarne ovire zavoda so radi tega nemalo. Država je hotela napraviti temu gospodarstvu konec, toda je misel na odkup lož opustila, ker so bile zahteve lastnikov tako visoke, da bi se s tem denarjem lahko postavila nova gledališka zgradba.

Je pa še nekaj, kar dela zavodu izvestne težave. To je pičlo število splitskega prebivalstva. Split ima jedva 30 tisoč duš. Med njimi je polovico prebivalstva kmetiškega stanu. Računati je torej treba, da se rekrutirajo obiskovalci gledališča samo iz ostalih 15 tisočev, na čast pa je treba priznati, da se svojih dolžnosti napram kulturi zavedajo v dovoljni meri. Gledališče je razmeroma dobro obiskano in splitsko gledališče je menda edini zavod v državi, ki je zaključil prošlo sezono s prebitkom.

Gledališče se je obnovilo, pravzaprav utrdilo šele pred štirimi leti. Za otvoritvene prestave si je izbralo po eno hrvatsko, srbsko in slovensko stvar. Domačo dramatiko je zastopal Ivo Vojnović z »Ekvinocijem«, srbsko slovstvo Sterija Popović s »Kir Janjo«, slovensko literaturo pa Ivan Cankar s »Pohujšanjem v dolini šentflorjanski.« Uspeh vseh treh del je bil naravnost zmagovit.

Kmalu nato pa se je gledališka uprava pod vodstvom Nika Bartulovića odločila, da ustanovi poleg drame še opero. To se je zgodilo, a ne brez nevzdržnih denarnih žrtev, katerim na ljubo se je moralo to stanje ukniti. Intendanca je namreč sprevidela, da drvi zavod, če je prisiljen vzdrževati poleg dramskega še operni personal, v neizogiben propad.

Drama se je gojila ves čas z veliko ljubeznijo. Polagoma je dobila gledališki prirastek v močeh ruskih igralcev. Nekaj časa je deloval v Splitu režiser Vereščagin ter igralka Leskova, pozneje je prišla Mansvjeteva ter Sibirjakov. Vsi ti so sedaj odšli v Beograd.

Za časa Rusov se je tudi repertoar nekam porušil. Na sporedu so bili ruski pisci: Andrejev, Arcibašev, Čehov, Gogolj, Jevrejinov, Kosorotov, Vinničenko in drugi. Zadnja leta so gostovali tudi Hudožestveniki, ki so odigrali v Splitu ves svoj repertoar.

Ko se je ukinila opera, je nastalo za dramo težko vprašanje, kako zadovoljiti publiko, da ne bo zanemarila zavoda, ki jo je v prvem času, tako privezal nase. Uprava je bila mnenja, da se bo to najlažje doseglo z lahkim repertoarjem, kateremu na ljubo je bilo treba žrtvovati marsikakšen boljši načrt. V tem znamenju je potekla deloma tudi lanska sezona, ki je bila precej šibka. Vendar je prinesla nad 30 novih del. Omeniti je treba zlasti: Shakespareja (Kralj Lear, Kar hočete), Molièra (Skopuh), Rostanda (Romantične duše), Ibsena (Nora), Ostrovskega (Burja), Arcibaševa (Ljubosumje), Čapka (R. U. R.), Dickensa (Cvrček za pečjo), Nicodemija (Scampolo, Zora, dan, noč), Hauptmanna (Elza) itd., itd. Domači pisatelji so bili zastopani z Begovičem (Svatbeni let), Pecijo Petrovićem (Ploha), Vojnovićem (Gospa s solnčnico), Predićem in drugimi. Kot blagajniško senzacijo se je vredno ozreti na Kurt Lotharjevega »Volkodlaka«, ki je prišel na deske pod imenom španskega pisatelja A. Canne ter je napolnil gledališče petnajstkrat zaporedoma. Tudi Wildejeva »Pahljača lady Windermeerove« je dosegla lep uspeh. Zelo priljubljena je splitski publiki Bartulovićeva »Bedna Mara«. Med najmočnejše moralne in gmotne uspehe lanske sezone pa je treba šteti gostovanje zagrebške opere, ki se je vršilo koncem sezije ter je odškodovalo domače prebivalstvo za izgubo splitske opere.

Nova sezona 1925/26 prinese Splitu marsikako izpremembo. Dosedanji intendant g. Niko Bartulović je odšel na dopust. Vodstvo drame je zanaprej poverjeno dramaturgu Koroliji. Sezona bo resnejša kot lani. Lahek repertoar bo poišnjen v stran, glavno postojanko bosta zasedli tragedija in drama. Uprizori se najprej Vojnovićeva »Dubrovačka Trilogija«, radi katere sem nedavno osebno obiskal pisatelja, ki mi je razkazal ambijent drame ter mi pojasnjeval na licu mesta druga svoja dela. »Dubrovačko Trilogijo« bomo igrali v originalnem dubrovniškem dijalektu. Poleg »Trilogije« imam v načrtu Shakespearjevega »Romea in Julijo« ter Sem Benelijevo »Okrutno šalo«. V Shakespearjevem delu bo igral naslovno moško vlogo g. Rakuša, slovenski rojak, bivši član ljubljanskega odra, ki nastopa v Splitu z lepim uspehom ter se je občinstvu zelo priljubil. Imenovanim delom bo sledil Dostojevskega dramatiziran roman »Idijot« v prireditvi pokojnega Borisa Putjate. V načrtu imam dalje Weiserjev pasijon v štirih delih po štiri dejanja »Jezus«, ki pride na oder najbrže okolu božičnih praznikov.

Na sporedu je dalje Büchnerjova »Dantonova smrt«, Kulundžićeva »Polnoč«, Sem Benelijeva »Ljubezenska tragedija«, Langerjeva komedija »Kamela skozi uho šivanke« ter Shakespearejev »Julij Cezar«, ki se bo po možnosti igral tudi pod vedrim nebom na Peristilu. Projektiran je tudi Strindbergov »Oče«, od slovenskih del pa prideta najbrže na vrsto Kraigherjeva »Školjka« ter Bevkov »Kajn«. Srbska in hrvatska literatura bosta zastopani po najboljših delih. Zaenkrat sta v programu Begovićev »Božji človek« ter Nušićeva komedija »Tako je moralo biti.«

Igralski zbor se je letos pomnožil za nekaj novih moči. Omeniti velja prirastek slovenske rojakinje ge. Šetinske poleg ge. Vuksan-Barlovićeve in g. Geca, znanega po svoji vlogi Shakespearjevega »Othella«.

Nova sezona splitskega gledališča bo obnem preizkušnja okusa splitskega občinstva. Delalo se ne bo več z naglico, marveč počasi in se bo skušalo publiki dopovedati, da je drama resna inštitucija, katero je treba gojiti s prevdarkom in odgovornostjo. Na jesen se otvori tudi gledališka šola, ki je že obstojala pred leti ter je pokazala dobre sadove. Njej se imamo zahvaliti za naslovno igralko v lanskem Nicodemijevem »Scampolu«. Gojenci dramske šole so sploh dosegli jako povoljne rezultate in eden izmed igralcev je danes angažiran pri filmskem podjetju v južnoameriškem Los Angelesu. Radi svojega južnjaškega temperamenta so Spličani in Dalmatinci vobče nadarjeni za gledališče. Dramska šola ima torej dobre izglede na uspeh in mi, ki jo obnavljamo, gledamo vanjo z zaupanjem in vero.

Henry Bordeaux:

Ob uri poznih spoznanj...

Družina Nonhans se je obotavljala zapustiti svoje posestvo v Dauphineji ter se vrniti v Pariz. Gospod se mudi ves dan na lovu, včasih se celo zateče kar za dva dni v gorovje Grande - Chartreuse, da bi ustrelil kako divjo kozo. Gospa pa, ki ni prijateljica šuma in hrupa, izkorišča samoto za sprehode po vasi in okolici, kjer jo vsi seljaki poznajo, ali pa se bavi s čtivom in glasbo. Vendar jo včasih ta samota teži: njen soprog je skoro vedno odsoten, oba njena sinova sta v gimnaziji in prvi se pripravlja za vstop v Saint - Cyr (moj Bog, že tako mlada se je bila poročila!), drugi pa stoji tik pred izpitom. In tako ji je dana ugodna prilika, da neguje in razvija svoje notranje življenje, kar ji ni preveč po godu, saj je bolj naklonjena k udejstvovanju kot pa sanjarenju.

Dan obiskov je bil vedno v sobotah, toda proti koncu oktobra, ko se že bližajo Vsi sveti, so poseti dokaj redki. To pot so pripotale komaj tri kočije, ki pa so se spet zgodaj vrnile, ker je bil kraj na samem. Zdaj je šele peta ura, pa že spet je gospa sama v salonu in skozi velika odprta vrata se ozira v pokrajino, ki je potopljena v čudovito ubranost, samo barve trt in aloij se krvavo odražajo na vijoličastem ozadju.

Gospa Nonhans je za poizkus odprla knjigo, da bi čitala. Pa se že slabo vidi, kajti mrak nastaja. Vstala je in stopila k steklenim vratom.

Kako lep, kako mehak je tak večer zapadajočega leta! Najrazličnejše misli ji plovejo v zavest, ozira se v svoje redovito in enovito življenje. Ni se še privadila, da bi se vdajala vplivom prirode. Vselej jo je karkoli že zaposlilo.

Zdaj pa stoji tu, nepremična, oprta na vrata, pretapljajoča se v večer, ki se ji bliža s tihimi koraki.

Nenadoma jo preplaši hipen glas:

«Iskal sem vas, gospa, v tem somračju!»

Gospa Nonhans se je zbudila iz zamišljenosti, samo po sebi je umevno, da bo sprejela svojega najbližjega soseda v tem kraju, gospoda Mihajla Girardyja, s čigar ženo je v dobrih prijateljskih stikih.

«Kaj vas ni Magdalena spremila?»

«Prišel sem peš skozi bukov gozd, on pa ne ljubi hoje, dočim sem jaz pravi oboževatelj pešpoti, posebno v tem času, ko je zrak tako lahek in je vse prepojeno z nežnostjo in mehkobo. Posebno zdajle, v tej uri; da, ta tiha vijoličasta ura . . .!»

«Vijoličasta ura?»

«Da, glejte: vse je vijoličasto, skale, drevesa, celo zemlja. Saj to niti ena ura ni, morda le dvajset minut, toda v teh dvajsetih minutah sevajo vse stvari v neizrazni čistosti — in potem — potem se bo nenadoma zgrnila noč . . .

«Da . . . Zgrnila se bo noč tudi za nas . . .»

Ta trpka opazka je gospoda Mihajla, ki je poznal gospejino vedrost in ravnodušnost, tako zelo osupnila, da se ji je približal in jo nekam šaljivo vprašal: «O, o, navdaja vas bližina praznika mrtvih! Na kaj ste mislili pravkar tako sami pri oknu?»

«Na nekaj neveselega, morda celo smešnega. Danes sem namreč izpolnila svoje štirideseto leto!»

«Danes?»

«Da, danes. Morda boste oporekali, vi niste ljubezniv. Morda mislite, da sem jih že davno izpolnila?»

«Kako se varate, gospa! Čital sem, da je nekoč Chateaubriand, ko ga je prevzela silna melanholija, odvrnil neki radovedni gospe: «Danes sem izpolnil štirideseto leto», toda on jih je imel že zdavno za sabo, seveda le on . . .»

«Nagajate mi . . .»

«Čakajte, čakajte, gospa. Kako ste preudarni! Kako ste prosti vsake koketnosti, da se upate trditi: štirideset let imam! Morda vam pa nekaj let še manjka do tega števila! Toda nič ne pomaga: mladi ste, dasi tega sami ne veste in tudi nikakor nočete priznati! Pa vzemimo tudi, da ste že res dosegli to starost, ali je na tej stvari kaj bolestnega, ali, recimo, smešnega, če ste pa v resnici ostali kot ste bili?»

«Nisem mislila na to, temveč . . .»

«Na kaj pa?»

«Veste, o tem je težko govoriti!»

«Pomagam vam . . .»

«Ko ste vstopili, mi je šinila misel: danes imam štirideset let; živela sem, mislim, dovolj . . . no, končno, ne baš slabo . . .»

«Če bi midva ne bila stara prijatelja, bi popravil to prošlost in to obotavljanje.»

«Hvala! Glejte: moja mladost je mrtva, in nikoli, nikdar se mi ni nihče razodel . . .»

«Kaj je to nekaj tako strašnega? Sicer bi ga vi itak ne poslušali do konca!»

«Do konca gotovo ne! Toda povsod in vedno je treba začetka, a začetek je meni neznan.»

«Kadar se to začne, se ne neha nikoli!»

«Po ulicah n. pr. mi ni nihče sledil, v družbi se ni nihče oziral za mano in ta osamljenost, ki me je ponavadi navdajala s takim ugodjem, na katero sem bila kajpak zelo ponosna, me danes boli, muči, danes ob moji štiridesetletnici. Glejte, to baš je ono žalostno in smešno občutje. Seveda sem srečna, tudi svojega moža ljubim, toda na dan, ko doživi žena štirideseto leto, bi moral biti njen mož pri njej.»

«Ubogi Kladij! Ničesar ne vé o tem in mirno strelja svojo divjačino. Divim se vam, najčastnejša žena!»

«Ne mučite me!»

«O, prosim . . .»

«O, saj nisem tako hudo mislila! V moji starosti je vsaka mati preskrbljena za nadaljno življenje. Pravzaprav sem res nespametna, ko se tako razburjam, saj mi bosta v pomoč in oporo moja dva sinova, le to sem hotela povedati, da ni težko ostati poštena in častna. Zadošča, da ej človek tak že na videz!»

«. . . da je človek tak že na videz . . . morda. Toda malo je žensk, ki bi imele na sebi sledi povsem krepostnega življenja, in katere so take, zaslužijo upravičeno občudovanje. In res: vsakdo jih občuduje kot umetnine!»

«Zbog njihove starosti?»

«Ne, temveč zbog redkosti! Tišina, ki vas vznejevoljuje, je pač najlepša nagrada. In dovolite, da vam tudi jaz izrazim neko zaupanje?»

«Seveda, oprostite, da sem tako samo ljuben.»

«Menda se že petnajst let poznava?»

«Toliko časa, nekako, da!»

«Srečen sem bil, da ste postali moji ženi Magdi prijateljica in vrhutega tudi moja, kot je običajno pri uglednih družinah. Zdi se mi, da sem si vas ogledal

Gospodarstvo

Izvoz jugoslovenskega sadja v Avstrijo

Kakor je znano, so se pogajanja med Avstrijo in Madžarsko za sklenitev krat kega trgovinskega provizorija prekinila .Avstrija je namreč odklonila madžarski predlog, da bi Avstrija provizorno znižala carinske postavke za uvoz madžarskega sadja, sočivja in drugih sezonskih predmetov v Avstrijo, za kar bi v kompenzacijo Madžarska znižala svoje uvoznocarinske postavke za industrijske predmete iz Avstrije. Ker je zbog tega avstrijsko tržišče v tej sezoni skoro gotovo izgubljeno za madžarsko sadje in sočivje, so naši izvozniki sadja in sočivja mišljenja, da se bi mogel razviti precejšen izvoz tega blaga v Avstrijo, posebno ker smo sosedna država in prevozni stroški v Avstrijo niso previsoki. Po novosklenjeni trgovinski pogodbi z Avstrijo so se znižale, kolikor nam je znano, avstrijske uvozne carine za nekatero naše sadje in sočivje. Ta trgovinska pogodba pa gotovo še ne bo stopila zadosti kmalu v veljavo, zato pozivajo gospodarski krogi pristojne činitelje, da bi tozadevno sklenili poseben aranžman z avstrijsko vlado, da bi se tako mogel izkoristiti ugoden položaj.

Izvoz našega sadja in sočivja v Avstrijo je znaten in pomeni precejšnjo postavko v naši trgovinski bilanci, kar nam pokazujejo statistični podatki Generalne direkcije carin za leto 1924. V tem letu se je v Avstrijo izvozilo (po Vrednosti v milijonih Din): a) sadja: namiznega grozdja 0.24, jabolk 23.15, hrušk 0.93, višenj 0.07, češpelj 10.21, suhih hrušk 0.29, suhih jabolk 0.08, suhih češpelj 32.90, neluščenih orehov 9.78, luščenih orehov 0.68; b) zelenjave in sočivja: čebule in česna 4.18, krompirja 5.83, fižola 2.97, drugega sočivja in zelenjave 0.49, svežih in posušenih gob 0.23.

Skupno se je torej izvozilo iz naše kraljevine sadja in sočivja v Avstrijo skoro za 100 milijonov Din, od česar tvori samo sadje (brez pekmeza) blizu 80 milijonov Din.

Izvoz sadja iz Madžarske v Avstrijo je bil lani večji, radi česar bi mogli letos spričo pomanjkanja madžarske konkurence naš izvoz tega blaga v Avstrijo znatno povečati. To bi bilo tudi v interesu Slovenije, ki bi mogla izvoziti letos sicer manj kakor lani, vendar še vedno precejšnje količine sadja. Med gospodarskimi krogi obstoja mišljenje, da bi se mogle od avstrijske vlade z lahkoto doseči gotove olajšave za uvoz našega sadja in sočivja v Avstrijo, zlasti ker imamo v rokah to orožje, da je Avstrija v veliki meri navezana na izvoz svojih industrijskih izdelkov v Jugoslavijo.

Velika pridobitev za vinogradnike mariborske oblasti

Maribor, 10. avgusta.

Kakor je znano, so se te dni končala na Dunaju pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe med Avstrijo in našo državo. Dosežene so bile razne ugodnosti za naše kmetijstvo, dočim je naša država koncedirala Avstriji olajšave za izvoz njenih industrijskih produktov v našo kraljevino. Posebno se bodo spričo doseženih ugodnosti oddahnili naši vinogradniki, ki pričakujejo letos velik pridelek ,ker vinogradi po večini kljub nastopajoči peronospori izredno lepo kažejo. Sedanje lepo vreme pa obljublja tudi dobro kapljico. Ker so bili letos izredno veliki pridelovalni stroški za vinograde, so kmetje s tem večjo skrbjo čakali razvoja cen za novi pridelek. Izvoz naših vin je bil doslej skoro nemogoč. Cene lanskemu vinu, ki ga je ponekod še tudi mnogo, že dolgo stoje.

Glede na vse to je tem razveseljivejša vest, da je Avstrija dovolila po minimalni tarifi, ki velja tudi za Italijo, uvoz 80.000 hl vina iz Jugoslavije, od tega 40.000 hl belega iz mariborske oblasti; uvoz ostale polovice pa je tudi dovoljen brez kontrole izvora, tako da lahko kontingent iz mariborske oblasti preseže 40.000 hl.

Ta dogovor z Avstrijo bo gotovo ugodno vplival na cene vin naših vinogradnikov, ki sedaj vsaj lahko upajo na pokritje pridelovalnih stroškov. Pogodba je vobče precej ugodna za kmetski stan, ne pa za našo industrijo.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (10. t. m.) Pšenica: baška, nova 275, za avgust 280; za september 280 — 290; za oktober 290; skupni promet 42 vagonov. Ječmen: novi, sremski 200; promet 1 vagon. Turščica: baška 185 — 187.50; baška, glavna proga 187.50; ladja Donava 187.50; srem ska 187.50 — 190; sremska, pariteta Ljubljana 222.50; skupni promet 28.5 vagona. Moka: baza «0ss» 450; «0» 450; skupni promet 2 vagona. Tendenca čvrsta.

= **Hmeljarjem.** Člani Hmeljarskega društva za Slovenijo v Žalcu so dobili te dni vabila na izredno glavno skupščino, ki se bo vršila 15. t. m. ob dveh popoldne v Roblekovi dvorani v Žalcu. Razpravljalo se bo o legitimacijah za hmeljske obiravce in o njihovi mezdi, o predprodaji hmelja, o tržnih poročilih, o bolezni, ki se je pokazala na poznem hmelju itd. Dne 11. t. m. pride namreč iz Zagreba vseučiliški profesor dr. Skorić v Žalec, da prouči na licu mesta bolezen poznega hmelja. Glede na velevažnost dnevnega reda pričakuje društveno vodstvo prav številno udeležbo.

= **Popisovanje in žigosanje obveznic avtonomnih posojil bivših kronovin Dalmacije in Štajerske.** Delegacija finančnega ministrstva v Ljubljani objavlja uradno: Gosp. finančni minister je na zahtevo Reparacijske komisije in v svrho reparticije avtonomnih posojil bivših kronovin Dalmacije in Štajerske pod D br. 16.790 z dne 1. avgusta t. l. odredil, da se morajo takoj popisati in žigosati vse obveznice naslednjih posojil: a) dalmatinskih: 1.) 4% zajma zaklade za poljodjelske poboljšice od 1893. godine; 4% zajma zaklade za poljodjelske poboljšice od 1901. godine; 3.) 4% zajma zaklade za poljodjelske poboljšice od 1907. godine; 4.) 4% zajma zaklade za poljodjelske poboljšice od 1912. godine; 5.) 4% komunalnog (opštinskog) zajma od 1897. godine; 6.) 4% komunalnog (opštinskog) zajma od 1909 god.; b) štajerskih: 1.) 4% posojilo iz l. 1905; 2.) 4½% posojilo iz l. 1914. Vsi imetniki takih obveznic v Sloveniji se za to pozivajo, da predložijo obveznice s kuponskimi polami in taloni vred, odnosno brez njih, če bi jih ne imeli **nadalje do vštetega dne 31. avg. 1925. svojemu pristojnemu davčnemu uradu radi popisa in žigosanja.**

= **Potreba sklenitve trgovinske pogodbe z Brazilijo.** V naših trgovskih krogih se naglaša potreba sklenitve trgovinske pogodbe z Brazilijo, odkoder se v našo državo izvaža 95 odst. kave, ki pa prihaja k nam pod raznimi etiketami. To se dogaja zaradi tega, ker morajo naši uvozniki pri direktnem uvozu iz Brazilije plačevati za brazilijsko kavo 100 zlatih dinarjev za metrski stot, dočim se za isto kavo iz Anglije, Nizozemske in Grčije plača le 50 zlatih dinarjev. Zaradi neumestnosti takih carin se je v novi carinski tarifi izenačila carinska postavka za vse vrste kav na 80 zlatih dinarjev pri metrskem stotu. Brazilija uvaža iz naše države cement, češplje in tobak. Zaradi tega bi bilo prav na mestu, da se ti medsebojni trgovinski odnošaji med obema državama urede s trgovinsko pogodbo. Generalni konzul Brazilije v Beogradu Jonatan se nahaja že dalje časa doma v Braziliji, kjer je pri svoji vladi zastopal mišljenje, da je potrebna takšna pogodba. Kakor se da sklepati iz pisave brazilijskih listov, je tamošnja vlada voljna, da prične s pogajanji.

= **Obveznice predvojnih negaziranih dolgov.** Direkcija državnih dolgov poziva 1.) vse imetnike obveznic predvojnih negaziranih dolgov bivše Avstro - Ogrske, ki so te obveznice izročili brez odgovarjajočih kuponskih pol in obrestnih listov ali ki so od kuponskih listov odrezali talone, naj tekom dveh mesecev neizročene kuponske pole, talone in obrestne liste dostavijo direkciji; 2.) da se v spremnih pismih, ki se poleg kuponskih pol, talonov in obrestnih listov pošljejo direkciji, sklicujejo na število in leto izdanega jim reverza kakor tudi na ime ustanove, ki je reverz izdala; 3.) da se vsem tistim, ki v določenem roku niso postopali po tej naredbi, izdado svoječasno nove obveznice brez kuponskih pol, odnosno obrestnih listov, tako da jim te obveznice ne bodo prinašale nikakih obrestl.

= **Carinjenje na postaji Sušak.** Generalna direkcija carine objavlja: Na postajo Sušak se morejo napotiti v svrho ocarinjenja samo tiste pošiljke, ki se glase za Sušak loco ali za neposredni tranzit s parobrodi. Pošiljke se glase za Sušak loco ali za neposredni tranzit s parobrodi. Pošiljke, ki se glase za za Reko loco, Reko SHS loco ali Reko tranzitno, se ne morejo napotiti na ocarinjenje na postajo Sušak. Take pošiljke se morajo cariniti na postaji Reka SHS, kjer se nahaja naša carinarnica.

= **Vprašanje znižanja železniških tovornih tarif** bo po izjavi prometnega ministra Radojevića novinarjem rešeno do srede septembra. Rešitev tega vprašanja potrebuje po ministrovi izjavi temeljitega proučavanja vseh dosedanjih železniških tarif. Kot podlaga za novo tovorno tarifo bo služila predvojna klasifikacija.

= **Za pospeševanje ribarstva v Jadranskem morju.** Dalmatinski ribiči so naslovili na ministrstvo za kmetijstvo in vode prošnjo, v kateri prosijo naj bi se novi zakon o ribarstvu čimprej sprejel, da bi se dovolil svoboden uvoz ribarskih potrebščin in da bi se otvorili novi ribarski šoli v Crikvenici in Mlinih.

= **Novo industrijsko podjetje.** Pred kratkim se je vršila v Splitu konstituirajoča glavna skupščina Dalmatinske marmorne industrije d. d. Za predsednika upravnega odbora je bil izvoljen profesor Vekoslav Stefani.

Borze

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki). — **Vrednote:** Investicijsko posojilo 75—80, Vojna škoda 279—281, Zastavni listi Kranjske deželne banke 25—0, Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke 25—0 Celjska posojilnica 201—205, Ljubljanska kreditna banka 230—0, Merkantilna 101—104, Praštediona 808—815, Slavenska 65—67 Kreditni zavod 175—185, Strojne 95—123, Trbovlje 335—348, Vevče 100—108, Nihag 38—42 Stavbna družba 165—180. — **Blago les:** hrastove vozovne deščice, I. in II. vrsta 43 mm — 2.65 m, 53 mm do 2.85 m, fco meja (2/3 do 43 mm, 1/3 do 53 mm) 1300—0, testoni, monte, fco meja 0—565; drva bukova, do 10% okroglic, 1 m dolž., fco nakl. postaja 10 vagonov 18.40—18.40 (18.40 poljski pridelki: pšenica baška par. Ljubljana 0—320; oves bosanski, par. Ljubljana 0—210; laneno seme, fco Ljubljana 500—0.

ZAGREB. Od bančnih papirjev je bila danes deležna večjega zanimanja Eskomptna, ki se je v začetku trgovala po 115, dočim ji je proti koncu padel tečaj na 111. Jugo se je okrepila od 97 na 98. Od industrijskih papirjev je oslabela Eksploatacija od 57 na 54, Gutmann pa od 390 na 375. Vojna škoda promptna se je trgovala po 277.5. Za ultimo t. m. se je ponujalo blago po 280, dočim se je za december iskalo po 285. — Dinar je v Curihu obdržal svojo sobotno višino. Zato tudi Zagreb ni zabeležil posebnih sprememb. Blaga dovolj. Poslovalo se je na pariteti, v posameznih devizah tudi pod pariteto. Promet je znašal okrog 10 milijonov dinarjev. Notirale so devize: Amsterdam 2222—2242, Dunaj 781—791, Berlin 1319—1329, Italija izplačilo 199.13—201.53, London izplačilo 269.64—271.64 Newyork ček 55.33 56.13, Pariz 256.7—261.7, Praga 164.65—166.65, Sofija 37—39, Švica 1082.5— 1090.5; valute: dolar 54.7—55.3, Kč 162.75—164.75, lire 199.8—202.2; efekti: bančni: Trgo 112—113, Hipo 63—63.5, Jugo 97—98, Ljubljanska kreditna 225—0, Praštediona 840—850, Slavenska 66—67, Srpska 130—131, industrijski: Eksploatacija 54—55, Dubrovačka 540—550, Narodna šumska 20—30 Nihag 0—42, Gutmann350—375, Slaveks 140—145, Slavonija 43—46, Trbovlje 0—340, Vevče 105—0; državni: 7% posojilo 78, agrarne 44, Vojna škoda, promptna 276.5—277.

BEOGRAD. Tečaji deviz nespremenjeni. Narodna banka je nakupila nekaj deviz na Švico. Zaključki so se izvrševali na bazi 9.21—9.23. Povpraševanje prav majhno. Notirale so devize: Amsterdam 0—2240, Dunaj 787—789, Berlin 1325, Bruselj 0—250, Bukarešta 28.75—29, Italija 201—201.25, London 271—271.25, Newyork 55.8—55.85, Pariz 261—261.5, Praga 165.5—165.75 Švica 1085—1087. Tendenca nespremenjena.

CURIH. Beograd 9.25, Berlin 1.2260, Newyork 515, London 25.0150, Pariz 24.07, Milan 18.50, Praga 15.25, Budimpešta 0.007255, Bukarešta 2.70, Varšava 95.1250 Dunaj 72.50, Sofija 3.75.

TRST. Danes so se pričele poletne borzne počitnice, ki trajajo 10 dni. Zaradi tega so valutni tečaji zelo nestalni, ker vsaka banka sama zase poljubno določa cene. V današnjem svobodnem prometu so plačevali angleške funte po 135.90, dolarje po 27.90, dinarje pa po 40.70 — 49.90.

DUNAJ. Devize: Beograd 12.675—12.715, Berlin 168.75—169.35, Budimpešta 99.62—100.02, Bukarešta 3.67—3.69, London 34.45—43.55, Milan 25.44—25.56, Newyork 709.20—711.70, Pariz 33.12—33.28, Praga 21.02—21.10, Sofija 5.10—5.14, Varšava 127.50—128, Curih 137.71—138.21.

BERLIN. Beograd 7.51, London 20.377, Newyork 4.195, Milan 15.07, Curih 81.47, Dunaj 59.04.

LONDON. (Ob 12.) Beograd 269, Italija 135 in tri osminke, Newyork 485.68, Švica 25.01.

Sport

Glavna skupščina LNP.

V nedeljo, 9. t. m. se je vršila v restavraciji «Zvezda» redna glavna skupščina LNP, ki so se je skoraj polnoštevilno udeležili delegati vseh včlanjenih klubov. Po enourni zamudi je podpredsednik LNP g. dr. Kropivnik v odsotnosti predsednika g. inž. Hrovatina otvoril skupščino s kratkim nagovorom, v katerem je na kratko orisal delovanje podsaveza v prošli sezoni in omenil požrtvovalno delovanje posameznih odbornikov. Nato je podal tajnik g. Kuret daljše tajniško poročilo, v katerem je izčrpno predelal vse dogodke prošlega leta. Nato je sledilo blagajniško poročilo blagajnika g. Buljevića, iz katerega je razvidno, da je blagajna po dolgem času kljub deficitom, ki so nastali podsavezu vsled tekem za državno prvenstvo, zopet aktivna. Poročila so bila sprejeta brez debate. Po poročilu revizorja g. Gregorčiča, je predlagal delegat Ilirije g. Gorec, da se izreče odstopajočemu odboru absolutorij, kar je bilo soglasno sprejeto.

Po odmoru so se vršile volitve, pri katerih je bil po daljši mestoma burnejši debati izvoljen sledeči upravni odbor: predsednik major v p. Jaklič, podpredsednik prof. Sila, I. tajnik Kuret, II. tajnik Boštjančič, blagajnik Buljević in odborniki: Planinšek, Barl, Bedjanič, Zajc, Betetto, Lukežič, Cimperman, Kepec. V revizijonalni odbor sta bila voljena gg. inž. Debeljak in Gregorič. V upravnem odboru je nekaj novih gospodov, ki bodo, kakor upamo, s podporo starih odbornikov skrbeli za brezhibno delovanje LNP. Podsaveznega kapetana bo volil novi upravni odbor na eni prihodnjih sej.

Pri slučajnostih je bilo sklenjeno, da se bodo prvenstvena tekmovanja reorganizirala v tem smislu, da bodo posamezna okrožja kot en sam razred tekmovala za prvenstva okrožja. Finalisti vseh treh okrožij (Ljubljana, Maribor, Celje) pa bodo tekmovali po cup-sistemu. Dalje je bila prošnja kaznovanega igralca ASK Primorja Ermana odposlana s priporočilom glavni skupščini JNS v Zagreb. Mariborski in celjski delegati so predlagali, naj bi se v njihovih okrožjih organizirale medmestne tekme, čemur je skupščina v bistvu pritrdila.

Skupščina je potekla stvarno in je pokazala, da je zavel med posameznimi klubovimi zastopniki nov duh, ki bo dvignil ugled in avtoriteto našega nogometnega podsaveza in s tem tudi nogometnega sporta v Sloveniji.

Ljubljana : Maribor 6:2 (3:0).

Kot priprava za nedeljsko pokalno tekmo za kraljevi pokal je bila v nedeljo odigrana medmestna tekma Ljubljana : Maribor. Ljubljanska reprezentanca je bila sestavljena iz 7 igralcev Ilirije, 2 Jadrana in 1 Hermesa in Primorja, mariborska pa iz vodilnih klubov Maribora, Rapida in Merkurja.

Igra je v splošnem dosegla svoj namen in pokazala, da razpolagajo ljubljanski klubi z izjemo par slabše zasedenih mest — ki pa jih tudi Mariborčani ne bi mogli popolniti — z vsemi močmi, ki pridejo za podsavezno reprezentanco v poštev. Priznati je treba, da so posamezni Mariborčani pokazali prav dobro kvaliteto in žilavo odpornost, vendar pa bi v skupni sestavi težko prišli do popolnega izraza. Moštvo je pomanjkanje skupne igre nadomestilo z živahnim elanom in držalo igro ves čas odprto. posebno odporna je bila krilska vrsta z izbornim Frangežem v sredini. Tudi vratarja (v prvi polovici Čerče, v drugi Pelko) in obramba so pokazali lepo rutino. Izmed domačih je ugajal Oman, ki postaja od tekme do tekme nevarnejši. Dobro sta odrezala tudi Doberlet in «Janez» na krilu, dočim Pleš in Jamnik nista izpolnila onega, kar smo pričakovali. V sredini napada je treba pregleda in strela. Krilska vrsta je bila dobra — razen onih 20 minut drugega polčasa, ko sta posredno radi nje padla oba gola za Ljubljano. V obrambi je bolj dopadal Pečnik. Miklavčič je imel malo posla in še tega je opravil — slabo.

Potek igre: L. prevzame inicijativo in že v 2. min. plasira Oman razantno pod prečko. 1:0. M. se brani, vendar ne more v fronto. Pleš zastreli — sam pred vrati. Napad M. semintja uhaja na stran L.; silen strel Hobacherja odleti od prečke. Nato bombardira L., zopet vrata M. Vratar se izkaže ponovno. V 23 min. zviša Pleš po lepi akciji na 2:0. Popolna premoč. L. Malo pred koncem najde tudi Doberlet priliko in zaokroži na 3:0.

Po pavzi zamenja M. vratarja in srednjega napadalca ter počne energično. Iz pogreške branilcev rezultira prvi uspeh M. po Vodebu 3:1. Kmalu nato slična faza in M. triumfira s 3:2. M. pritisne. Pogačar «foula» v kazenskem prostoru. Enajstmetrovko zastreli Wagner. Igra se zopet obrtne in L. preide v napad. Oman se odtrga in iz daljave 15 m pošlje četrtič v mrežo 4:2. Po daljšem presledku v premoči L. sledita še enajstmetrovka Doberleta in divji napad Omana, iz katerih se zviša score na 6:2. Kmalu nato žvižg.

Sodil je g. Vodišek — dobro. V prediglu je Slovan odpravil kom. moštvo Ilirije s 4:0. Blagajna se radi pasjih dni najbrže ne obnesla.

Druge nedeljske tekme.

Ptuj: ISS Maribor 1920 : SK Ptuj 4:2 (1:2). Mariborski «veterani» se znajdejo v II. polčasu in preidejo v premoč.

Zagreb: Zagreb : Gradjanski 5:2 (4:1). Trening tekma za prihodnjo nedeljo, ki je nudila dober sport. V zagrebškem moštvu se je odlikovala krilska vrsta (Hitrec, Premil Remec), ki bo najbrže ostala tudi za nedeljsko tekmo taka. Glede napada se po nedeljski igri še ne more reči, kako bo sestavljen. Mladi igralci, ki so igrali v reprezentančnem moštvu, najbrž za odločitev ne bodo prišli v poštev. Sodil je g. Pick.

Beograd: Jugoslavija : Slovan (Dunaj) 3:3 (1:2). Jugoslavija je bila v premoči posebno v drugi polovici, ko je vstopil Lubarić. Proti koncu je Slovan popolnoma v ofenzivi. Igral je tudi precej surovo, kar mu je občinstvo zamerilo. Rezultat je zadovoljiv.

Viktorija : Krajišnik 1:1 (1:0).

Subotica: Subotica : Osjek 5:2.

Dunaj: Amateure : Cricketer 3:1 (2:1); Simmering : Himberg 4:2 (2:1), Wacker: Badener A. C. 11:3 (6:1); Rudolfshügel: Humanitas 3:2 (0:1); Admira : Viktoria XXI 3:3 (3:3) Germania : Phönizia 3:3 (2:1); Red Star : Weisse Elf 4:2 (1:2). — Na Dunaju je gostoval lvovski Pogon, ki ga je Vienna porazila s 3:1 (2:1).

Oedenburg: Zapadna Madžarska : Dolnja Avstrija 3:0 (1:0). Lepa propagandna igra.

Krakov: Hakoah (Graz) : Cracovia 0:1. Hakoah (Graz) : Makabi 1:1 (0:0).

Carigrad: Slavija (Praga) : Ternerpatche (prvak Turčije) 5:1.

Službeno iz LNP. Trening podsaveznih reprezentance se določa za tekoči teden sledeče: V torek 11. t. m. ob 18.30 se vrši kondicijski trening, na katerega se pozivajo igrači Miklavčič, Pogačar, Zupančič I. II. III, Pevalek II, Doberlet (vsi Ilirija), Pleš (Hermes), Zemljak, Erman II (Primorje), Pečnik, Jamnik (Jadran). — V sredo 12. t. m. točno ob 18. uri igra podsavezno moštvo tekmo z SK Jadranom; sestava: Miklavčič — Pogačar, Pečnik — Zemljak, Zupančič II, Zupančič III — Zupančič I, Erman, Pleš, Doberlet, Pevalek II. Igrači naj bodo v garderobi ob 17.30. — V četrtek ob 18.30 se ponovi kondicijski lahkoatletični trenig obvezno za vse navedene igrače. — Vsi treningi se vrše na sportnem prostoru SK Ilirije igrači morajo prinesti s seboj vso opremo izven svitrov. — Kapetan LNP.

LNP (službeno). Danes, v torek, ob 21. uri seja u. o. v sobi Sportne zveze, Narodni dom. Pozivajo se novoizvoljeni gg. odborniki, da se seje radi važnega dnevnega reda udeleže. K seji se vabi tudi g. podsavezni kapetan radi nedeljske reprez. tekme. Predsednik.

S. K. Slovan. Sestanek vseh nogometašev se vrši v torek 11. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji Lloyd na Sv. Petra cesti. Sestanka se morajo brezpogojno udeležiti vsi člani nogometne sekcije, ker se bo na sestanku reorganizirala sekcija, ter določila moštva. Kdor se sestanka ne bo udeležil, se ga pri bodočih jesenskih prvenstvenih tekmah ne bo upoštevalo.

Maribor: S. K. Celje (Celje) : Rapid komb. 2:2 (1:2). Celje je komaj zvojevalo neodločen rezultat z Rapidovo rezervo, ojačeno z dvema igralcema iz I. moštva, dasi bi po poteku igre zaslužilo celo zmago. Celje, ki je bilo tehnično slabše od Rapida, goji brezuspešno visoko igro v levem branilcu, desnem krilu, centerforju in levem krilu. Sodnik g. Nemec ni bil zadovoljiv.

Hazena Maribor : Merkur 2:3 (2:3). Iz te javne tekme je izšla nepričakovano Merkurjeva družina kot zmagovalka. Tekma je pokazala sicer živahno, toda še primitivno igro, zlasti v taktičnem oziru. V prvem polčasu je imela od igre več Merkurjeva družina, ki je podala boljšo skupno igro, medtem ko so v drugem polčasu nadkriljevale Mariborčanke, dasi so delale napake v pokrivanju nasprotnic.

SK Ilirije mladinski trening v sredo in petek ob 9. uri dopoldne. Juniorsko moštvo igra v četrtek ob 18. uri trening-tekmo z SK Hermesom. — Načelnik sekcije.

Službene objave LHP. (Iz seje upr. odbora dne 6. VIII.) Vzame se na znanje prijava I. S. S. K. Maribor, ter se ista odpošlje savezu s predlogom, da se sprejme imenovani klub kot redni član. Na prošnjo T. K. D. Atena se dovoli članici BSK. Marici Cimperman nastopiti dne 9. t. m. kot gost v prijateljski tekmi Maribor : Atena v Mariboru. Definitivno se dvigne bojkot nad igriščem S. K. Ilirija. Čita se: za T. K. D. Atena: Jenko Ida, za S. K. Ilirija: Jermol Milena. Za tekmo S. K. Maribor : Atena, dne 9. t. m. se določa za sodnika g. Šepec. Seje upravnega odbora se vrše odslej ob 8. uri. — Tajnica.

Izdajatelj in lastnik: Konzorcij «Jutra»
Odgovorni urednik: Andrej Ražem
Tisk «Narodne tiskarne» v Ljubljani

Vremensko poročilo

Ljubljana, 8. avgusta 1925. Ljubljana, 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana . . .	7.	766·9	17·8	brezv.	megla	
Ljubljana . . .	14.	762·9	29·8	brezv.	jas.	
Ljubljana . . .	21.	765·0	24·0	brezv.	„	
Zagreb	7.	765·6	21·0	jug. zap.	„	
Beograd . . .	7.	765·5	20·0	„	„	
Dunaj	7.					
Praga	7.	764·3	18·0	jug. vzh.	več. jas.	
Inomost . . .	7.					

Solnce vzhaja ob 4·52, zahaja ob 19·18, luna vzhaja ob 21·51, zahaja ob 9·26.
Barometer nestanovit, temperatura visoka.

Dunajska vremenska napoved za torek: Jasno. Lokalne nevihte.

---

in vas ocenil enkrat za vselej: bila ste lepa, to je samoobsebi umevno. Človek vam je nehote zaupal. Todaj pa, nekega dne, — nekako pred tremi ali štirimi leti — sem vas našel, kot nooj, v otožnosti in potrtosti, vas, ki ste bili vedno tako živahni in neustrašni! Takrat sva malo govorila, vstal sem, obotavljal sem se, vi me niste hoteli pridržati in sem odšel. To je vse.»

«Vse?»

«Da. V teku nekaj hipov ste prestali biti krasotno, varno in nepristopno bitje, pred katerim mi ne bi nikdar prišlo na misel kaj nedovoljenega, kajti sicer bi se moral sramovati pred samim seboj. Takrat ste postali žena brez varstva, občutljiva kot vse druge, bolestna in trpeča. Zbal sem se, ne za vas, temveč za sebe, da za sebe, in — sem odšel!»

«Vi se norčujete, vi, ki ste najsrečnejši človek!»

«Nedvomno sem srečen, zelo srečen! Toda navada v sreči utegne zavesti v strast. Srce je žejno dejanj. In — za nekaj časa — sem se izogibal.»

«A zato?»

«Polagoma se je spet vse uredilo! Vaše oči so sijale tako čisto, tako daljno in blizo obenem, da ste mnogo pripomogli k mojemu umirjenju. Še pravkar ste dejali, da se vam ni še nikdar nihče razodel. Zmotili ste se. Glejte, tu je moja izpoved, dasi je že iz preteklosti.»

Oba sta umolknila. Noč se je naglo povesila. Gospa Nonhans je boječe prekinila molčanje, ki je postajalo že tesnobno:

«In poslušala sem vašo izpoved do konca! Ah, pustite me samo, prosim vas! Med nama se je nekaj spremenilo.»

«Ničesar se ni spremenilo, čemu bi zamolčavala resnico!»

«Ah, tega ne boste razumeli. Med vašim govorenjem sem začutila, da bi, — o, zdaj ne več, temveč nekdaj, ko še nisem imela štirideset let — ne mogla biti tako trda in nepristopna, kot sem zdaj. In zato me je pred vami skoroda sram. Kaj pomeni to, moj Bog, da sem zdaj prvič občutila ,kako sem slabotna!»

«Ne razburjajte se, Matilda!»

«Gospa!»

«Da, oprostite. Treba je vam le zaobrniti električni gumb, pa zadobite spet svoj mir.»

«Zato, ker me vidite? Ali sem mar že tako stara?»

«Ne, ne zato. Ampak, ker vidite sebe v vsej jasnosti. Doživela sva kot mrtve stvari — vijoličasto uro. Ni trajalo delj kot par hipov . . .»

Gospa Nouhans je razsvetlila sobo in se spet nasmehnila: «. . . in spet je prešla . . .»

Novi tiskovni zakon

«Službene Novine» br. 179 od 8. avgusta prinašajo tekst tiskovnega zakona, ki je z 9. avgustom stopil v veljavo.

Enajst poglavij ali glav, zadnja ukinja vse dosedanje partikularne tiskovne zakone, določa, da se dosedanje tiskovne pravde rešujejo po dosedanjem postopku, in da stopi novi zakon v veljavo s kraljevim podpisom in s publikacijo. Obljublja tudi, da smeta minister za izenačenje zakonov in minister socialne politike z uredbo urediti odnose med novinarji in lastniki listov.

Materijelno zakon v principu ni tako napačno zasnovan, kakor se splošno govori, vendar je v njem obilo prav slabih podrobnosti in so zlasti kazni blazno pretirane. Zgrešen je pa tudi s pravniškega, tehničnega stališča, in baš zato utegne v praksi zakon postati neizcrpen vir sporov in zmed. Vse sodbe pojdejo izprva na kasacijo (čl. 90), ki bo šele morala iskati in ustvariti cel kompleks judikatov ter tako izboljšati naše novo tiskovno pravo, s katerim se baš radi pravniških nedostatkov nikakor ne moremo ponašati. V podrobnem pa določa novi zakon:

Tisk je svoboden v mejah zakona, preventivnih ukrepov ni, oblastnih dovoljenj za izdajanje ni, pač pa je izdajatelj povremenih, t. j. periodnih spisov dolžan, da novo ustanovitev lista prijavi policiji. Določa se točno, kaj mora prijaviti. Policija mu izda potrdilo. Tudi poznejše spremembe se morajo «takoj» prijaviti.

Zakon ne določa, kaj je ta «takoj», torej velja najkrajši praktično mogoč rok. Na vsakem iztisu se mora objaviti kraj tiska, ime ali firma tiskarne, in če tiska pravna oseba ali skupina, mora biti označeno tudi ime onega, ki predstavlja tiskarno (pri nas «pooblaščenca» v zmislu obrtnega reda). Po 3 izvodi so dolžnostni. Listi nosijo tudi ime urednika in izdajatelja (fizično!), priimek, poklic in stanovanje.

Urednik je, kdor stvarno vodi redakcijsko delo in ki je obenem kot takšen na listu označen. Odgovarja pa po predpisih tega zakona. Slamnati mož se ne sme označiti za urednika. Biti pa mora polnoleten, naš državljan, in v posesti vseh državljanskih pravic, stanovati mora na kraju, kjer list **izhaja** (torej ne, kjer se tiska). Narodni poslanec za časa trajanja mandata ne more biti urednik. Dalje ne more biti urednik, kdor je obsojen radi zločina ali pregreška iz **koristoljubja ali proti javni morali. Če je urednik odsoten, sprečen ali bolan, m o r e imeti svojega zastopnika — pod istimi pogoji glede prijave, zakonite sposobnosti in dopustnosti. Mesto enega ima lahko list tudi več resortnih urednikov, za katere veljajo isti predpisi.**

Novo je, da je uzakonjen pametni predpis o zakoniti nesposobnosti poslanca kot odgovornega urednika, — naziranje, ki je že doslej bilo vodilno, dasi se je v laksni praksi malo izvrševalo.

Čl. 13. je stvarno nov. Kdor je na tiskovini označen za izdajatelja, se smatra za lastnika tiskovine in inventarja uredništva, brez ozira na materijelno lastninsko pravico iz o. d. z. To je uvedba kavcije pod drugo obliko. Lista z istim imenom ne more nihče pričeti brez dovoljenja izdajatelja starega lista **ali njegovih pravnih naslednikov**, za dobo 3 let. Za društvo, ki izdaja, mora se javiti fizični predstavitelj, državljan, polnoleten, polnopraven, stanovati mora na kraju izdajanja, zanj veljajo vsi predpisi o odgovornosti izdajatelja.

Za izterjanje izrečenih denarnih kazni, sodnih taks in pravdnih stroškov ter tožiteljeve odškodnine velja zakonito jamstvo ali zastavna pravica za predmete, ki so inventar uredništva.

Ta člen je za pravnika in prijatelja svobode zares pravilno numeriran kot 13. Za novinarja pa ni opasen. Kipi in ure, fotelji in tepihi, slike itd. pojdejo iz redakcije, — knjižnica, lampe, telefoni in pisalni stroji so pa ogroženi. Resni listi niso zadeti Pač pa hohštaplersko ustanovljeni listi, ki imajo namen, da prično kakšno gonjo. Ti so s čl. 13. onemogočeni. V slovenski praksi čl. 13. ne bo napravil občutne škode in bo preprečil mnoge nesolidne poizkuse. V jamstvu predmetov je pa prikrita kavcija, ki se je na ta način vrnila.

Dalje se določa pojem «razširjevalca» in predpisi o njegovi prijavi — tem predpisom ni kaj ugovarjati z načelnega stališča. Opis pojma, kdo je «rasturač», nikakor ne izključuje kolportaže po dosedaj udomačenem sistemu. Zato je novoustanovljena šarža «rasturača» odveč. Pravnik vidi, da je s to določbo nekdo nekaj hotel, da je pa pričel in obstal na pol pota. Razumen je pa drug člen, ki določa, da so «posebne izdaje» enake «rednim» — s tem je končno odpravljena nespametna avstrijska in tudi naša sodna praksa. Za nas je nova določba, kje se smejo lepiti objave, — po privatnih zidovih ne brez odobrenja lastnika. Glava II. v edinem 17. čl. ščiti avtorja, z nepopolno sicer, vendar dovolj učinkovito določbo. Gl. III. v edinem čl. 18 govori o inozemskem tisku, gl. IV. pa o «zabrani». Ta glava je važna. Zabranjuje se (t. j. zabraniti se sme) razširjanje in prodajanje novin in drugih tiskanih spisov, ki žalijo vladarja, člane doma, tuje vladarje, Narodno skupščino, vsebujejo neposredno pozivanje na nasilno menjavo ustave, ali težko žalitev javne morale. Oblast, (t. j. krajevna policija, kjer list izhaja), izreče zabrano (t. j. konfiscira list), ali mora tekom 24 ur odlok dostaviti uredniku in naznaniti sodišču, ki mora tekom nadaljnih 24 ur konfiskacijo ali zabrano bodisi potrditi bodisi ovreči in zopet tekom tretjih 24 ur svoj izrek poslati na izvršenje (policijski oblasti). Če tega ne stori, je konfiskacija (molče) razveljavljena (in se ne sme ponoviti). Dan, ko sodišče ne dela (nedelja), se ne računa v te roke. Zabrana se nanaša le na poedine številke.

Tekom nadaljnih 24 ur se toženi ali pa policija lahko pritoži Apelacijskemu (višjemu deželnemu) sodišču, ki mora izreči svoj sklep v 48 urah.

Zatreti ali ustaviti se pa more izhajanje lista (poleg zabrane poedinih brojev), ako je izzival mržnjo proti državi kot celoti, verski ali plemenski razdor, ali na nasilno menjavo ustave, ako se iz teksta («napisa») jasno vidi, da je nameravano takšno pozivanje. Tudi v takšnem primeru mora se ustavitev lista naznaniti sodišču in sledi prej opisani nagli sodni postopek. Le za časa mobilizacije in vojne je mogoča popolna ustavitev lista brez sodišča, ako je v listu nekaj, kar je cenzura zabranila.

Te določbe, kakor so pravniško ne baš spretno formulirane, stvarno vendar ne vsebujejo nikakršnega kršenja ustave, kakor bi rad konstruiral n. pr. dr. Politeo (Mjesečnik) in je odločitev v rokah neodvisnega sodišča. Ugovarja se možnost šikaniranja. Proti temu se bo pa novinarstvo samo znalo uspešno braniti, kar tudi kot stan brezdvomno raste na ugledu. Po besedilu zakona tudi dosedanji predpisi niso dajali manj možnosti za šikane, prej se sme reči, da je manj šikane v novem. Nobena policija ne bo dala desavuirati sodišču. Odveč pa je, da se je zadnja določba, ki je itak vsebovana v čl. 138. ustave, še ponovila v tiskovnem zakonu.

K čl. 21. dodaja čl. 25 še več. Tudi če je Prvostepeni sud **odobril** zabrano, pa **se v 8 dneh ne vloži redna obtožba** (radi delikta v zaplenjeni vsebini), je zabrana dvignjena! Ta določba je dobrodošla, — zanimivo pa je, da so jo mnogi naglo brali in potem čisto napačno tolmačili, češ, 8 dni je treba čakati in šele, če ni obtožbe, je zabrana dvignjena. Taka razlaga je čisto analfabetska, dasi se je svoječasno splošno širila.

Glava V., čl. 26 do 29, urejuje pravo popravka. Ta glava je nekoliko prestroga ali bolje, preveč ohlapno, nekoncizno izdelana, ter dopušča šikaniranje. Vsak popravek, katerega pošlje oblast, se mora sprejeti in objaviti — hvala Bogu le popravki o činjenicama. Popravki se pošljejo po pošti ali po sodišču. Tudi privatnikovi popravki o činjenicama se morajo objaviti. Mnenja, sodbe itd. torej ne. (Kakor po dosedanjem pravu).

Popravek se mora objaviti neizpremenjen in brez dodatkov, na istem mestu, z istimi črkami, brezplačno, ne sme pa biti dvakrat daljši, kakor prvotni članek. Podpisan mora biti od popravljalca in nikogar drugega, ne sme biti nevljudno napisan niti zadržati kaznivega čina, spisan mora biti v istem jeziku; rok za popravek je 6 tedenski. Dodatki se ne smejo objaviti «v samem tekstu in pod istim naslovom», na drugem mestu istega lista se sme izjaviti z ozirom na vsebino popravka, kar smatra list za potrebno.

(Dalje jutri.)

Dopisi

VEVČE. Že nekaj dni je pri nas dokaj razburjenja med delavci papirnice. Izvor razburjenja je voditelj delavstva, organiziranega v «Strokovni zvezi papirniškega delavstva» g. Kukavica, ki je prišel v konflikt z vodjo g. Strahom. Zadeva se nahaja pri ravnateljstvu, ki je g. Kukavico pozvalo na odgovor in vložilo tožbo na obrtno sodišče. Izid tožbe bo merodajen za nadaljno službovanje g. Kukavice v podjetju. Ker pa se ta očividno sam nadeja neugodnega izida, je nahujskal delavstvo, češ da hoče izvesti atentat na delavske pravice. Delavstvo je sklenilo enourno protestno stavko, in jo je že tudi izvedlo. V odgovor je ravnateljstvo sklenilo kazensko ustavitev obrata za tri dni. Tako bo po zaslugi g. Kukavice delavstvo izgubilo tridnevni zaslužek. Ravnateljstvu priporočamo, naj dovoli dotične tri dni delo vsaj onim delavcem, ki niso nasedli raznim hujskačem ter se tudi niso udeležili brezmiselne stavke. Ne gre namreč, da bi bili sedaj za svojo vestnost oškodovani na zaslužku.

GROSUPLJE. Tukajšnje sokolsko društvo se pridno pripravlja za letošnjo prireditev na Mali Šmaren dne 8. septembra. Četudi je na razpolago še mesec dni, vendar veselični odsek že prav pridno dela, da bo prireditev čim veličastnejša manifestacija vsega dolenjskega Sokolstva. Sodelovanje nam je obljubilo že več bratskih sosednih društev, prepričani pa smo, da bodo ta dan pohitela v naše lepo Grosuplje vsa bližnja Dolenjska, kakor tudi ljubljanska društva ter s tem pripomogla najmlajšemu društvu ljubljanske župe do zgradbe lastnega doma. Nadeli smo si nalogo, da pričnemo z zgradbo še letos. In to težko nalogo hočemo tudi izvršiti. Prireditev bo imela kaj pester program, med drugim tudi veliko tekmo v žakljih in razne druge zanimivosti. Za mladino bo na razpolago velik plesni oder na prostem. Svirala bo železničarska godba «Sloga» iz Ljubljane. Tudi pristni dolenjski cviček z Gadove peči in dobro štajersko belo vino smo že preskrbeli. Nikomur ne bo žal, ako prebije par ur med nami. Zdravo!

HRASTNIK. Konzorcij za gradbo Narodnega doma, v čigar prid se je vršila prireditev dne 2. avgusta, se imenom prireditelјev — narodno - kulturnih društev iskreno zahvaljuje vsem, ki so bodisi z delom, darili ali udeležbo pripomogli do nepričakovanega gmotnega uspeha; naša posebna zahvala pa veljaj rud. ravnateljstvu, ki je dalo na razpolago ves potreben materijal in darovateljici stavbnega prostora za Narodni dom ge. Šentjurčevi, ki nam je prepustila travnike v brezplačno uporabo ter sploh omogočila, da so točila društva i pijače v lastni režiji, za kar se jim je radevolje stavil na razpolago g. Ferdo Roš. S hvaležnostjo omenjamo še naše požrtvovalne dame v paviljonih, ki so kljubujoč neviхti rešile vse zaloge do zadnje malenkosti v Narodni dom ter tamkaj, dasi premočene do kože, vztrajale do konca. Vsem še enkrat: bratska hvala! Zdravo! — Konzorcij za gradbo Narodnega doma v Hrastniku.

Priporočamo knjigo:

Stojanovič A., Kumanovska bitka.

Popis bitke in njen pomen z dvema zemljevidoma. Knjiga velja s poštnino vred Din 31·— ter se naroča pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—.

Obrt

Zahtevajte pokalice (Kracherl) z zajamčeno pristnim sladkorjem, katere izdeluje EMIL MORE, sodavičar, Kette-Murnova (Martinova) cesta štev. 11. 17035

Službe (dobe)

Vajenca s primerno šolsko izobrazbo ter znanjem slovenskega in nemškega jezika se sprejme v trgovino. Hrana in stanovanje v hiši. — Anton Petek, Slov. Konjice 18812

Zastopstvo za renomirano tovarno likerja se odda za Ljubljano in Kranjsko. Reflektira se na prvovrstne moči. Naslov v upr. «Jutra» 18711

Restavr. kuharico samostojno in prvovrstno sprejme «Narodni dom» (Oset), Maribor. 18798

Vzgojiteljica z znanjem slovenskega in nemškega jezika, po mogočnosti z znanjem klavirja — se sprejme k osemletnemu dečku in šestletni deklici. Cenjene ponudbe z zahtevo plače, s spričevali in fotografijo je poslati na upravo «Jutra» pod «H. K. S.» 18647

Mlajše dekle ki zna kuhati, se išče proti dobri plači poleg solarice. Naslov v upravi «Jutra». 18708

Trgovske potnike za Jugoslavijo, za eterična olja in esence, iščemo. — Ponudbe na tvrdko Herzog & Co., Subotica. 17962

Potniku ki zastopa špecerijsko blago ali kaj sličnega, oddam zastopstvo za alkoholne pijače na Gorenjskem, proti proviziji. — Vprašanja pod šifro «št. 1925» na upravo «Jutra». 17438

Frizerko izurjeno manikirko z mesečno plačo 1500 Din in 10% pri postrežbi, sprejme Salo Buljin v Sremski Mitrovici. 18688 18688

Tri dobre mizarske pomočnike se takoj sprejme. Naslov v upravi «Jutra». 18893

Pekovski vajenec se sprejme. Naslov v upr. «Jutra». 18890

Gospodično ozir. dekle, zmožno nemške pisave in kuhanja, prijetne zunanjosti, dobro, vestno in pošteno, sprejme sodnijsko ločen brez lastne krivde posestnik in trgovec z otroki v Ljubljani. Pismene ponudbe pod «Vedno 9132» na upravo «Jutra». 18869

Uradnico strojepisko, prvovrstno moč, zmožno poleg slovenščine tudi perfektno nemščine ter po možnosti srbohrvaščine, se takoj sprejme v Ljubljani. Popolno znanje slovenske in nemške stenografije pogoj. Ponudbe pod značko «Industrija» na upr. «Jutra». 18877

Žagovodjo ki je vešč vseh poslov na žagi in skladišču, starejšo moč, se sprejme na parni žagi V. Scagnetti v Ljubljani. Nastop 1. septembra. 18873

Več čevljarskih pomočnikov izurjenih za zbito in šivano delo in učenko za šivanje gornjih delov sprejme Kralj, Krekov trg št. 10/II. 18888

Mlinarja pridnega in zanesljivega, srednje starosti, išče za takojšnji nastop Joško Resnik, Laško. 18884

Kuharico samostojno in prvovrstno, se išče za hotel. Naslov v upravi «Jutra». 18844

Poštno pomočnico se sprejme pri pošti in telegrafu na deželi. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «35». 18841

Službe (iščejo)

Mesar primorski izseljenec, vešč slov., hrvatskega, nemškega in italijanskega jezika, vzame v najem mesnico ali sprejme službo te stroke. Naslov pove uprava «Jutra» 18661

Brezplačen praktikant izučen trgovine, bi rad nastopil brezplačno mesto v kaki detajlni trgovini. — Prevzame tudi provizijska zastopstva. — Naslov pove uprava «Jutra». 18405

Gospodična izobražena in vajena vseh hišnih del, želi službe k boljši rodbini za čez dan. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Dnevno 1000». 18867

Šivilja dobro izučena, gre šivat na dom. Naslov pove upr. «Jutra». 18846

Potnik v celi Sloveniji dobro vpeljan, agilen, išče stalnega mesta. Ponudbe pod šifro «Dober predmet 9445». 18853

Dekle zmožno nekoliko kuhanja, išče mesta, kjer bi se lahko popolnoma izučilo v kuhanju. Gre za majhno plačo, najraje v restavracijo. — Naslov pove uprava «Jutra» 18860

Prodam

Toxo-Bayer-Goerz Roll- in Packfilmi v zalogi **Foto-materijal** Janko Pogačnik. Ljubljana, Tavčarjeva ul. 4. 341/V

Wertheim blagajne in jeklene denarne omare za vzidanje, priporoča Ljubljanska komercijalna družba, Ljubljana, Bleiweisova št. 18 219

Hrastovih drv suhih, ca 3—4 vagone (odrezki parket) skupaj ali pa v manjši množini proda po najnižji ceni lesna industrija F. Ravnikar, Ljubljana, Linhartova ulica 25 18776

Lokomobilo na bencin, oziroma olje, 12—16 HP, 2 meseca rabljeno, prodam radi naprave elektromotorja. Ponudbe na pisarno Florenini, Trbovlje. Informacije istotam 18747

Šivalni stroj za čevljarje, levoročen in 1 Hove se prodata po nizki ceni pri Prešernu na Celovški cesti 68 18738

Jagode velikoplodne in mesečarke, lepo razvite nudimo franko Maribor, po Din —.50 komad. — «Vrt», Diamonija in drugovi, družba z o. z. v Mariboru. 18518

Dva skobelnika in več drugega mizarskega orodja se proda v Ziglerjevi ulici 133, Novi Vodmat. 18420

Dirkalno kolo zelo poceni proda Štefan Braun, Tržaška cesta št. 4. 18896

Šivalni stroj za krojače in več drugih krojaških potrebščin se poceni proda. Naslov v upr. «Jutra». 18865

Krasno jedilnico popolnoma novo in več pohištva, se proda. Naslov v upravi «Jutra». 18684

Otomane najfinejše izdelave v blagu po 900 Din, afrik modroci po 250 Din, patent fotelji in vsi tapetniški izdelki po najnižjih cenah. Vabi se na ogled. — Rud. Sever, Gosposvetska cesta št. 6, hiša mesarja Slamiča. 18009

Pohištvo se proda na Emonski cesti št. 2/I. 18878

Kopalno peč se proda. Naslov pove upr. «Jutra». 18845

Kupim

Šivalni stroj za krojaško obrt, že rabljen a dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Stroj». 18770

Čoln nov ali rabljen, toda dobro ohranjen, najmanj 14 metr. dolg in primerno širok, kupi takoj Josip Skerl, trgovec v Sevnici ob Savi. 18602

Razne furnirje kupim. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Furnir». 18894

Jugoslov. znamke žigosane, v vsaki množini kupuje Senkowsky, Prevalje. V ponudbah je navesti vrednost posameznih znamk. 367

Sadni mlin kupim. Ponudbe z navedbo cene na upravo «Jutra» pod «Mlin 9446». 18855

Pridelki

Ia prešano seno le večji producenti ponudite z navedbo dobavnega časa na naslov: Okorn, Radeče pri Zidanem mostu 18664

Posest

Stavbna parcela vogelna, na lepi solnčni legi, v velikosti 904 m², se proda. — Poizve se na Glincah 6, cesta štev. 2/I. 18740

Dvonadstropna hiša v Mariboru na lepi legi, samo 5 minut od glavnega kolodvora, se poceni proda — Pojasnila daje F. Michelitsch, mod. trg., Maribor, Gosposka ulica štev. 14. 18444

Kompleten mlin malo rabljen, popolnoma v dobrem stanju, za pogon s pomočjo 2—3 parov mlinskih kamnov kupi Leskovšek Anton, Sv. Jurij ob južni železnici. 18687

Pritlična hiša z vrtom, v prijaznem mestu Slovenije, na lepem prostoru, se po ugodni ceni proda. Naslov v upr. «Jutra». 18589

Trgovska hiša na najprometnejši cesti v Ljubljani se proda za Din 150.000. Naslov pove upr. «Jutra». 18741

Posestvo majhno in lepo, v bližini Maribora, lepa lega in stanovanje z gospodarskim poslopjem, vse nanovo renovirano, travniki in njive; zelo pripravno za lesno trgovino, prodam radi odpotovanja. — Ponudbe pod šifro «Ertragsfaehig 100» na upr. «Marburger Zeitung», Maribor 18317

Vila pripravna za tovarno, dvoje stanovanj po 3 sobe, vrt za zelenjavo in sadje ograjen, s 3 orali sveta za parcelirati, elektrika, vodovod, tik železnice, v bližini Ljubljane, se radi družinskih razmer proda. — Naslov pove uprava «Jutra» 18025

Prodam hišo 5 minut od kolodvora Medvode (Verje 85). Hiša je 24 m dolga, 6 m široka in spada k njej: 2 njivi, pašnik, gozd — voda v hiši. Kupcu stanovanje takoj na razpolago. — Pojasnila se dobe na licu mesta ali pa pri Hinku Cigliču v Kranju 38 17812

Lep gozd v obsegu 40.000 m², se zelo ugodno proda. Naslov v upravi «Jutra» 18897

Stavbna parcela velika, v Rogaški Slatini, ob cesti nasproti kolodvora, se proda. Naslov pove uprava «Jutra» 18898

Stavbna parcela lepa in zasajen vrt ca 1100 m², suha peščena, lega v Poljanskem okraju, se proda. Naslov pove uprava «Jutra». 18842

Lokali

Lokal za majhno trgovino z 2—3 prostori, v Domžalah blizu cerkve, kolodvora, pošte ali ob glavni cesti, iščem. — Pismene ponudbe na upr. «Jutra» pod «Domžale». 18882

Gostilno v bližini mesta ali na deželi se išče v najem. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «2000». 18762

Trgovski lokal iščem v sredini mesta, za trgovino z železnino. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Železnina». 17926

Stanovanja

Opremljeno sobo išče s 1. septembrom zakonski par brez otrok. — Cenjene ponudbe prosim na upravo «Jutra» pod značko «Brez otrok 9430». 18817

2 ali 3 dijakinje se sprejme na dobro domačo hrano in stanovanje. — Naslov pove uprava «Jutra» 18501

Stanovanje obstoječe iz sobe in kuhinje v Novem Vodmatu se zamenja z enakim ali večjim v mestu. Naslov v upr. «Jutra». 18415

Dva dijaka sprejmem v zračno sobo z vso oskrbo. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Dobra hrana». 18892

Sobo lepo in opremljeno se takoj odda. Naslov pove uprava «Jutra». 18895

Dve sobi prazni ali opremljeni s souporabo kuhinje, oddam takoj. Najemnino je plačati za 1 leto naprej. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Električna luč». 18868

Gospodično se sprejme na stanovanje v Cerkveni ulici 5. 18871

Stanovanje 1 sobe, predsobe in kuhinje zamenjam za enako ali večje s stranko, ki bi event. prevzela mesto hišnika. — Naslov pove uprava «Jutra» 18887

Več stanovanj odda, ozir. zamenja «Posredovalec», Sv. Petra c. št. 23/I. 18861

Prazno sobo išče gospod. Naslov pove uprava «Jutra». 18858

1000 Din nagrade dam onemu, ki mi preskrbi sobo in kuhinjo ali sobo s štedilnikom. Naslov pove uprava «Jutra». 18857

Mesečno sobo veliko, zračno in svetlo, za 2 gospoda ali za zakonca brez otrok — poseben vhod, elektr. razsvetljava, sredina mesta — se takoj odda. Naslov pove uprava «Jutra». 18874

Sobo za sebe in za svojo ženo išče v sredini mesta trgovski zastopnik, ki je večinoma odsoten. Zadostuje tudi 1 postelja. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Lepa soba» 18843

Posebno sobo v sredini mesta, se išče od 15. avgusta dalje za mirnega gospoda. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «138». 18876

Glasba

Harmoniko dobro ohranjeno, gramatično, proda Gasilno društvo v Vevčah. 18777

Kapital

Družabnik za dobro vpeljano industrijo, se išče v svrho povečanja iste. Potreben kapital 250—300.000 Din. Ponudbe pod «Industrija 9424» na upravo «Jutra». 18815

Družabnika s kapitalom 600.000 Din sprejmem v staro in dobro idoče podjetje. Osebno sodelovanje ni pogoj. — Ponudbe pod šifro «Realto» na upravo «Jutra». 18784

50—100.000 Din posodi strokovnjak industr. ali trg. podjetju v Ljubljani brezobrestno. Pogoj je dobra služba. — Nujne ponudbe pod «V. V. 25» na upravo «Jutra». 18584

Družabnik strokovnjak, v svrho ustanovitve razpošiljalnice, se sprejme s primernim kapitalom. — Na razpolago je krasen lokal v sredini mesta. Naslov v upravi Jutra. 18459

Ženitve

Kateri gospod starejši, posestnik ali drž. nameščenec z lastno hišo, dobrosrčen, bi poročil 32 let staro gospodično, pridno gospodinjo z 20.000 Din premoženja, z dežele. Dopise s polnim imenom na upravo «Jutra» pod značko «Sreča v prihodnjosti». 18849

Dva rudarja prvi 22, drugi 32 let star, želita znanja z gospodičnama iz mesta ali dežele, v svrho ženitve. Prvi do 25, drugi do 35 let staro. Tajnost zajamčena. Dopise s sliko pod «Prvi» ali «Drugi» na upravo «Jutra». 18852

Dopisi

«T. Ofelija» Pridem v soboto. Sestanek na določenem mestu ob 19. uri. 18869

«China 100» prosi za odgovor na upravo «Jutra». 18848

Mlad podoficir v državni službi, s srednješolsko izobrazbo, želi znanja s primerno gospodično. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Mlad podoficir». 18850

Pavel Franko Dvignite pismo poštno ležeče M. 18851

Mdž Vasuti sredo zvečer, brzovlakom. Tt. S. M. 18875

Rob Katerega dne imaš čas, da bi se odpeljali z vlakom za eno popoldne — če mogoče ta teden. — Na svidenje. 18872

Živali

Lovskega psa proda Franc Hvastja, Savlje štev. 55, pošta Ježica. 18847

Zlat prstan z 1 kamnom se je izgubil v nedeljo 9. t. m. pri kopanju v Sori, blizu želez. mosta v Medvodah. Poštenega najditelja se prosi, da ga odda proti nagradi v upravi «Jutra». 18835

Razno

Kranjske klobase najboljše, se dobe v restavraciji na kolodvoru Grosuplje. 325

Tovorni avto vzamem za 2—3 mesece proti dobri odškodnini v najem. Po možnosti pogon z ogljem. — Ponudbe pod «Avto» na upravo «Jutra». 18399

Paviljone na velesejmu sprejme v dekoracijo Rud. Sever, Gosposvetska 6 (v hiši mesarja Slamiča). 18021

Dr. Viktor Breskvar Hilšarjeva ulica štev. 7/I zopet ordinira od 10. dop. do 3. popoldne. 18752

Izključivo zastopstvo za Notranjsko prevzame prot. tvrdka. Edino resne detajlirane ponudbe do 15. t. m. na upravo «Jutra» pod «Prot. tvrdka 1922». 18866

Kdor rad čita lepe povesti, naj naroči priljubljene

romane „Jutra"

Do sedaj so izšli sledeči:

Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih
Pater Kajetan
Cena broš. Din 30·- vez. Din 40·- po pošti 2 Din več

Tigrovi zobje
Cena broš. Din 30.—, vez. Din 40·—, po pošti 2·— Din več.

JEAN DE LA HIRE:
Lucifer
Fantastičen roman v VI. delih. Cena broš. Din 45·- vezano Din 55.—, po pošti Din 2·— več.

FEREAL CUENDAS:
Veliki inkvizitor
Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije. Cena Din 30·—, vez. Din 40—, po pošti Din 2·— več.

HARRY SHEFF:
Hči papeža
Zgodovinski roman, ki popisuje krvoločnost in nenravno življenje papeža Aleksandra VI, njegovega sina Cezarja in hčerke Lukrecije Borgije. Broširano Din 30·— vezano Din 40·—, po pošti Din 2·— več.

CLAUDE FARRERE:
Gusarji
Zgodovinski roman iz življenja morskih roparjev v XVII. stoletju. Cena broš. Din 20·—, vezana Din 30·—, po pošti Din 2·— več.

FR. HELLER:
Blagajna velikega vojvode
Roman. Broš. Din 15.—, vez. Din 25·—, po pošti Din 2·— več

FR. HELLER:
Prigode gospoda Collina
Šaljiv detektivski roman iz velikega sveta. Cena Din 10·—, po pošti Din 2·— več.

Knjige se naročajo pri **upravništvu „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica 54.**

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Elektrotehnične tvornice ŠKODOVIH ZAVODOV v Plzni

Zastopstvo za Jugoslavijo: Ljubljana, Selenburgova ul. št. 7, hiša Jadranske banke.

Dobavljajo:
najsolidnejše in najcenejše elektro-motorje, turbogeneratorje in vse ostale električne stroje.

Grade:
električne centrale, električne železnice, cukrarne, pivovarne, rudniške naprave itd.

Obračajte se v vseh primerih na pisarno v Ljubljani. Poset inženirja je brezplačno na razpolago.

204a

Joseph Delteil:

Petero čutov

Roman. 2

Odkar je umrla mademe Curie, je bila Eleonora Plessis na glasu največje sodobne znanstvenice in povsod so jo smatrali kot pravo naslednico Pasteuerja. S svojimi študijami o pretvarjanju serumov in z iznajdbo intra-kardijskega cepljenja je docela zrevolucijonirala moderno bakterijološko znanost. Njen sloves se je rajširil po vsem svetu in je prodrl v hribovske koče prav tako kot v akademije. Narod je gledal v njej pol alkimistko pol božanstvo. Njena lepota, ožarjena s čarom znanosti in z nimbrom proroštva, je osvojila svet. Kuga se je širila, vzporedno ž njo pa je naraščal čarni sloves Eleonorin na vseh poljih. Narod je zahteval, naj Eleonora prevzame tudi politično vodstvo. Ljudstvo je slepo verovalo vanjo in je bilo uverjeno, da bo ona rešila svet. Sleherni tudi slučajnostni dogodek so si ljudje tolmačili z mistiko. Eleonora jim je postajala druga Jeanne d'Arc. Njen prihod je Pariz pozdravil z zvonenjem.

To jutro, 12. maja, Eleonora ogleduje Pomladanske Izložbe. Saloni so še vedno živahni (toaleta se smrti ne ustraši!). Lepe klijentke z globoko izrezanimi haljami se leno šetajo med tesnimi gručami. Deklice za pulti, kot breskve rdeče, se neprestano nasmihajo. Prodajalke umirajo druga za drugo na najboljših blagovih. Ene obleže na kitajskem krepu, druge na cvetličastem seržu. Nekatere padajo na čipke, nekatere na svilene nogavice. Vrste umrlih, lepih kot faraonke, so naslonjene ob zidu na škrlatastih preprogah in pozdravljajo došleče z bledim nasmehom. Eleonora izbira, kupi tucat kavčukastih rokavic in se obrne k izhodu.

Velikih, lagotnih in malomarnih korakov se napoti po Caumartinovi ulici navzdol. V žilah se ji še vedno pretaka detinska mladost gosje pastirice, ki ji je ostavila to malomarno brezbrižnost in brezskrbno dobrovoljnost. Njeno umetniško modelirano telo se ziblje med hojo liki utelesena domišljija. V krasno oblikovane grudi je vtisnil sport svoj pečat. Divno linijo njenih prs je začrtal boks. Eleonora je fantastično udana sportu, vzdiguje uteži, goji peshojo in se norčuje iz čajank, ki jih prirejajo svetske dame, ter prezirljivo kljubuje meščanski konvencijonalnosti. Svobodna ženska!

Na Kapucinskem križišču pokliče taksi. Voz se je baš postavil s svojim rdečim šoferjem v vrsto ob kraju pločnika. Eleonora pove naslov: Pasteurjev inštitut, in vstopi. Šofer, debeluh škrlatastordečega obraza, sedi na svojem mestu kot pribit. Roko drži na vodilu, usnjeni ovratnik si je zavihal do ušes, in se ne gane. Eleonora postaja nestrpna, potrka na steklo in kliče šoferja. Zaman. Izstopi iz voza in strese moža... Bil je mrtev...

V hipu se odloči, da pojde peš.

Dospe v Inštitut. V laboratoriju dela njen pomočnik in učenec Gaspard. Srednjeveške retorte in fijole jo pozdravljajo na mahagonovih in bakrenih mizicah. Povsod same mrtvaške posode z ogabnimi kulturami bakterij, fizikalni inštrumenti, aparati in orodja. V debelih loncih plavajo prašnikaste cvetlice, skabijoze in lilije. Na omari opaziš boksarske rokavice, v kotu telovadno orodje, kroge, drog. Laboratorij je pravcata ropotarnica.

«Gaspard, koliko mrtvakov?»

«Petnajst!»

Gaspard privzdigne zastor, odgrne rjuho: v ozadju sobe čaka avtopsije petnajst za kugo poginulih ljudi. Vsi so goli in žolti. Med njimi je truplo premogarja, ki žari nalik kupu premoga. Dvajsetletno dekle splahnelih grudi: strašen pogled v mrtvaškem molku. Ženske pomešane med moškimi, bradatimi in golobradimi.

Nad mrtvaškimi trupli se na palici ziblje mršava papiga in kriči na vse grlo:

«Papiga, papiga, baraba, baraba!»

Naenkrat zapoje telefonski zvonec. Eleonora prisluhne: smrt predsednika republike. Pet minut za tem vnovič zvoni: umrl je Louis Arago. Hipoma preneha vse: telefonistka je mrtva!

Na večer so konjske dirke v Auteilu. Komisarji so vsi na mestu. Sicer pa se jim ni bati ničesar: konj se kuga ne prime.

Pezaža je polna izbranega ljudstva. Med damami so:

Vojvodinja de Chaulnes, ogrnjena z jekleno tkanino, pokrita z baretom, ki je okrašen z belo lisičevino in rajčičnim mahom; vojvodinja Decazes, v obleki iz belega žoržetnega krepa s črnimi vezeninami, v rožnobarvnim, s cvetkami ozaljšanem nizkem slamniku; vojvodinja d'Audiffret-Pasquier v beli čipkasti halji iz kitajskega krepa, pokrita z avbo, na kateri se bleste črna nojeva peresa; princesa Galicin, rojena Grammont, oblečena v sivo šareno obleko iz čina-krepa, z baretom na glavi, okrašenim s sivimi jacintami in velurnatimi cvetlicami; lady Derby v črni položeni liberty in z rajčičnim klobukom; baronica Lejeune, rojena Murat, odeta s črnim tuniškim krepom in pokrita z velikim klobukom s šopom; kontesa de la Rochefoucauld v sijenastem črno porisanem kitajskem krepu in črnem klobuku s šopom; princesa de Faucigny-Lucinge v belem z zlatom pretkanem tuniškem krepu in žvepleno-rumenimi vehurni avbi; kontesa de Montesquiou-Fezensac v obleki iz lahne s črnimi cvetkami okrašene svile ter pokrita z baretom, v katerem so uvezene bele in črne cvetice; kontesa de Kergariou v črnem plisiranem kitajskem krepu s čipkami, odeta v črni krepasti plašč in pokrita z belo-črnim štirioglatim baretom; lady Victoria Malcom Bulock v parmskem tuniškem krepu z velikim, s cvetkami posejanim krepastim šalom; baronica Waldner v obleki iz črnega plisiranega satenastega krepa in klobukom, ozaljšanem s perjem.

V surovem satenastem krepu s čipkami v republikanskih bojah, z velikim trakom Častne Legije med grudmi in s tenkim jahalnim bičem iz jelenove kože v roki, sedi Eleonora kot predsednica vlade na častni tribuni in je predmet splošnega občudovanja.

Favoriti danes nimajo sreče. Outsider Chandernagor, na katerega je bilo stavljeno 10 frankov, je odnesel nagrado 2844 frankov. Ob reki, ki teče okoli tribun, se je pogreznil neki konj do gležnjev v blato; udarjal je z nogami in rezgetal v taktu liki starohelenski zbori. Od časa do časa se je na tribunskih stopnicah zgrudila elegantna dama z biserničnim kukalom v rokah mrtva na travo. Vrste so se takoj sklenile za njo in naslednji trenutek so se pogledi zopet obrnili na dirkališče. Obrazi gledalcev so bledo-črnikasti. Le nekateri, kojih konji zmagujejo, skušajo iztisniti iz spačenega lica trenuten nasmeh. Junak dneva je predmet bučnih aplavzov. Srca, skrita pod črnimi svilenimi ogrtači in volnenimi tesno zepetimi haljami, razbijajo da nikoli tega.

Po četrti dirki je Eleonori dovolj in zaželi si izprehoda po Gozdiču. Odpravi se peš, voz ji sledi. Povsod srečava moške in devojke, ki so si izbrali drevesa za bivališča. Tako pričakujejo varni pred nalezenjem konca epidemije. Nekateri so se vrgli na študij medicine; s hrbtom naslonjeni na velike veje prebavljajo kako «Razpravo primerjalne bakterijoterapije». Drugi spe in smrče med listjem sonorno liki kosi. Tretji, z vrčem črnine v žepih, lomijo skorjo. Na neki luščeči se platani se češejo ženske. Otroci se igrajo z vetrom.

Eleonora koraka po Suresneški aleji. Trinajstrica pobitih psov s privzdignjenimi repi ji preseka pot. Nekaj dlje je pod murvo ječé povrgla psica. Brez glasu poletavajo vrabci nizko nad tlemi od veje do veje. Vnovič sreča Eleonora tisto trinajstorico psov. Izpod klancev in iz podganjih lukenj se pojavijo drugi in se jim pridružijo. Trope ptičarjev z vročično lesketajočo se dlako polegajo pod akacijami. Velik brak jo zlobnih oči ubira naravnost proti Eleonori. Dva volčjaka jameta glodati po njeni obleki. Gladni pudli jo obkrožujejo vedno bliže in Eleonora že čuti njih vroči dih. Vsa vznemirjena se obrne, skoči k avtu in vstopi.

Po bulvarih koraca zlagoma čreda stotine govedi, ki je pobegla iz Villette. Topo begajo ob pločnikih, brez cilja je njihova pot. Zaletavajo se v avtomobile, utirajo izložbe in kioske. Nakrat postoje tresoč se od nepojmljivega strahu in otožno zamukajo. Potem sklonijo glave in zbezlajo dalje. Kakor na znamenje se vsi zberejo okoli cestne svetilke in butajo toliko časa z rogovi vanjo, da jo podro. Pod njihovimi nogami se kruši asfalt in udira leseni tlak. Odmev stterih parkljev udarja v najoddaljenejše stranske ulice. Na Poissonnièreskem bulvarju vlada panika. Čreda zavije v Rougemontovo ulico in vsa hkrati se zažene na Comptoir d'Escompte.

Eleonora v vozu premišljuje. Kje je serum, kje cepivo, ki bo rešilo človeštvo? Kje je čudež, kje so bogovi?

Na vseh križpotih se zbirajo čudni, meščansko oblečeni pridigarji — po večini golobradniki — ki propovedujejo skupinam žoltoličnih verno prisluškujočih poslušalcev. Vsepovsod se zgrinjajo ljudje v okroglih gobam sličnih gručah.

Z roko v telovniku, z očmi v laseh, preti propovednik človeštvu z najneverjetnejšimi kaznimi. Ljudstvo si pripoveduje najlepše bajke in jim slepo veruje. Eni povzdigujejo blagodati čarovništva, drugi hvalijo vegetarizem. Večina pa se ogreva za preseljevanje narodov na severni tečaj. Z votlim glasom povdarjajo mršavi žoltokožni postopači antiseptičnost ledu. Vse epidemije — dokazujejo — izvirajo iz vročih dežel, iz Azije, dočim so najsevernejši narodi docela varni pred njimi. Protistrup mikrobam je led. Naj živi led!

Koks po ponovno znižani ceni: Ia. angl. plavžarski trdi koks v kosih za močne ognje, 100 kg . . . . . Din 110
Ia. nemški plinski, mehki koks orehovec 15—30 mm, 100 kg Din 100
Krasno sortirano blago odlične kakovosti! — Na zalogi tudi Ia. angl. kov. premog 100 kg 100 Din. — Priporoča se:
D. Cebin zaloga koksa, Ljubljana, Wolfova ulica 1/II.

Nudimo naš prvovrstni
PORTLAND CEMENT
svetovne znamke
„SALONA" (Tour)
iz naše tvornice v Solinu po izjemno nizki dnevni ceni
„SPLIT" d. d. za cement Portland,
podružnica Ljubljana.

Pozor! Samo 300 Din franko na dom!
Ta garnitura kuhinjske posode je iz **najboljšega aluminija snežno bela in desetletja trpežna.** Dobavlja se proti predplačilu ali povzetju.
Za cenik priložite Din 1·— v znamkah.
Inserat priložiti.
Ako bi ne ugajalo, se vzame tadelovno nazaj.

Kovinska industrija (Metallindustrie) **INŽ. J. & H. BEHL, Maribor, SHS** Aleksandrova cesta štev. 6. 265-a
Najugodnejši nakup je naravnost od tovarne!

Mario Barbič
Ivanka Barbič roj. Podboj
poročena
LJUBLJANA, 10. avgusta 1925.

PERUTZ-, KODAK-, AGFA-, HAUFF-

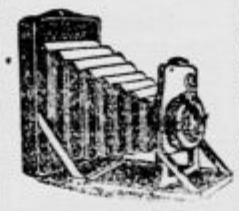

plošče in filme, dalje **Mimosa, Satrap, Kodakpapirje,** vse foto-potrebščine in fotografične aparate Erneman, Contesa, Kedak Görtz že od 160 Din naprej ima stalno v zalogi
drogerija: **Anton Kanc sinova,** Ljubljana, Židovska ulica štev. 1.
Zahtevajte cenik!

Čevlji in perilo
(moško in damsko), nogavice

dežniki itd. v velikí izbiri po solidnih cenah pri
JAKOB LAH,
MARIBOR,
Glavni trg 2 328a III

Razpis.

Okrajni zastop v Laškem odda najboljšemu ponudniku

delo temeljitega prepleskanja okrajnega mosta čez Savinjo v Laškem.

Interesenti, ki dobijo potrebna navodila, pri podpisanem gerentu, naj si ogledajo most in naj vpošljejo ponudbe do 20. avgusta t. l. na Okrajni zastop v Laškem.

Gerent: **Dr. Roš.**

Bencin, olje.
Delavnica za popravila avtomobilov in motociklov.
Izposojevanje kolesa in popravila. Pneumatike, vsi deli in oprema najceneje pri
„EXPRESS" d. z o. z.
LJUBLJANA, Vegova ulica štev. 3.

VINO
domači pridelek 21., 22. in 24. letnik
proda
ED. SUPPANZ, Pristava.

Zenini in neveste!
Ne pozabite pri nabavi pohištva na
tovarno Franjo Vehovar,
CELJE
katera Vam dobavi vso opremo od navadne do najfinejše umetne izdelave, po najmodernejših vzorcih iz domačega in po želji inozemskega lesa. Izvršujejo se tudi trgovske in pisarniške opreme, kakor tudi portali in vsa stavbena dela.
Cene brezkonkurenčne! Izvršitev naročil točna, za solidno delo se jamči.

Automobilisti
Motociklisti!
Zalagajte se z bencinom pri
Bencinski postaji
(sesalki)
Dunajska cesta št. 36, Jugo-Auto.
Liter bencina 9 Din.
Moderno praktično in hitro napolnjevanje.

Elektromotorje in dinamo,
žarnice „Osram", „Tungsram", „Philips", električne naneljave (najboljši proizvod), **lestence, svetilke** in **armature, električne šivce** (švicarski proizvod), **električne likalnike in posode, telefone, zvonce** in **elemente, ves drugi električni materijal**
KUPITE najceneje pri elektrotvrdki
Karol Florjančič, Celje.
Postrežba točna. 3904a

od **Din 170** naprej
K. WESIAK, Maribor I.
Dnevno, poštne in železniške pošiljatve. 245a

†

Ilka Marinko roj. Koren, javlja vsem sorodnikom in znancem, da je danes zjutraj ob 3. uri po dolgi bolezni preminul njen ljubljeni soprog, svak, stric itd., gospod

Franjo Marinko
fotograf

Pogreb nepozabnega soproga bo v sredo 12. t. m. ob 17. uri izpred mrtvašnice drž. javne bolnice na Evangeljsko pokopališče.

Blag mu spomin!

Ljubljana, dne 10. avgusta 1925.

Najnovejša iznajdba!
Brez kvarjenja blaga **kemično snaženje** in vsakovrstno **barvanje oblek**
ANTON BOC
Ljubljana, Selenburgova ul. 6 I. nadstr. Glince-Vič 46.

Priporočamo knjigo:
Stojanovič A.,
Kumanovska bitka.
Popis bitke in njen pomen z dvema zemljevidoma. Knjiga velja s poštnino vred Din 31·— ter se naroča pri
Tiskovni zadrugi v Ljubljani.
Prešernova ulica 54

«Jutrov» roman
LUCIFER
katerega skozinskozi napeta vsebina, prepletena s fantastičnimi zapletljaji od začetka do konca, ki prinašajo navdušenemu čitalcu s interesantnim razmetrivanjem vsak hip presenečenja, ki mu že sledi razočaranje in konsternacija in zopet presenečenje tako, da so čitatelji nestrpno pričakovali vsako nadaljevanje romana, je izšel in se dobiva pri upravi «Jutra» v Ljubljani
Vsi ki so ga čitali in oni, ki niso imeli te prilike, naj si ga takoj naroče za domače knjižnice.
Bolj zabavati Vas ne more nobena knjiga!
Vezana stane . . . . 55 Din
Broširana pa . . . . 45 Din

Priporočamo novo izdajo Janko Kersnikovih romanov:
Cyclamen
Broš. 22 Din, vez. 27 Din, pošt. 1·25 Din
Agitator
Broš. 18 Din, vez. 23 Din, pošt. 1·25 Din
Izdala jih je
Tiskovna zadruga v Ljubljani

Klišeje za reklamo
za trgovski dopisni papir in kuverte v poljubni velikosti za vse vrste eno- in večbarvnega tiska izdeluje v kratkem času
„JUGOGRAFIKA" KLISARNA
V LJUBLJANI, SV. PETRA NASIP ŠT. 23.
Naročila sprejema tudi oglasni oddelek uprave „Jutra", Prešernova ulica 4.

NARODNA TISKARNA
IZVRŠUJE TISKARSKA DELA V VSAKI MNOŽINI IN SICER URADNE TISKOVINE · CENIKE KUVERTE · RAČUNE · HRANILNE IN ZADRUŽNE KNJIŽICE · POROČNA NAZNANILA · VABILA · CIRKULARJE · VSTOPNICE · ETIKETE · MRTVAŠKA NAZNANILA · LAVITKE IN ČASOPISE IN VSA V TISKARSKO STROKO SPADAJOČA DELA · OKUSNO IN CENO · NAROČILA SPREJEMA TUDI · NARODNA KNJIGARNA · PREŠERNOVA ULICA ŠTEVILKA 7
TELEFON · ŠTEV 304
LJUBLJANA · KNAFLJEVA · UL. 5